

επιτροπή αγωνιστικής αλληλεγγύης

η επαναστάση στο ΙΡΑΝ

Σήμερα

Η αραβική εξέγερση στην οποία γινόμαστε τώρα μάρτυρες, είναι κάτι συγγενές με ένα «1968» για τον αραβικό κόσμο. Το 60% του αραβικού πληθυσμού είναι ηλικίας μικρότερης των 30 χρόνων (στην Αίγυπτο το ποσοστό αυτό είναι 70%).

Τα συνθήματά τους ζητάνε αξιοπρέπεια και δουλειά. Η κατάρα των φυσικών πόρων έφερε πλούτο σε ένα μικρό τμήμα του πληθυσμού των κοινωνιών του αραβικού κόσμου, αλλά ελάχιστη οικονομική ανάπτυξη. Σε κάποια τμήματα του αραβικού κόσμου είχαμε κοινωνική ανάπτυξη: στην Τυνησία το ποσοστό αλφαριθμητισμού είναι 75%, στην Αίγυπτο πάνω από 70%, στη Λιβύη σχεδόν 90%. Η μορφωμένη νεολαία των πιο φτωχών και σχετικά εύπορων μεσαίων στρωμάτων δεν μπορεί να βρει δουλειά. Η αλληλουχία των ταπεινώσεων που υφίσταται αυτή η νεολαία την οδηγεί στην εξέγερση. Χωρίς δουλειά, χωρίς σεβασμό από ένα αυταρχικό κράτος, και σαν επιστέγασμα όλων αυτών η γενική δυσφορία που προκαλεί το να είσαι πολίτης β' κατηγορίας στην παγκόσμια σκηνή -μετά τις ΗΠΑ, το Ισραήλ κοκ- είναι πολύ πιεστική. Τα συνθήματα, οι κραυγές στους δρόμους αφορούν έναν τέτοιο συνδυασμό αιτημάτων για αξιοπρέπεια, δικαιοσύνη και δουλειά.

Δρόμος της Αριστεράς

http://e-dromos.gr/index.php?option=com_k2&view=item&id=4089:vijay-prashad&Itemid=46

Το 1979

-«Το μοναδικό κόμμα είναι το Κόμμα του Αλλάχ»

Μια φράση που χαρακτηρίζει το ιρανικό κίνημα.

Ένα σλόγκαν που έχει φωναχτεί εκατομμύρια φορές.

Τι ακριβώς σημαίνει και τι καθορίζει αυτό το παράξενο

“κόμμα”; ..... (σελ 28)

Για το Ισλάμ η σχέση μεταξύ ανθρώπου και Θεού

είναι αυτό που αντιπροσωπεύει το Θεό και που είναι,

αν θέλετε, ο τοποτηρητής..... (σελ 28)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	3
Χρονικό τών αγώνων	6
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ	13
'Ο σχηματισμός της σιϊτικής καθοδηγητικής ομάδας	27
'Η φιλοσοφία του Ισλαμισμού	28
'Ιράν σέ αριθμούς	32
Η ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ	33
Τό χρονικό της εξέγερσης	36
Οι φενταγίν στην εξέγερση του Φλεβάρη	44
Δυό "αριστεριστές" στό Πανεπιστήμιο	47
'Η πάλη τών γυναικών έναντια στή μουσουλμανική αντίδραση	48
Συνέντευξη τών φενταγίν	50
Συνέντευξη τών μουτζαχεντίν	52

Τά στοιχεία γιά τήν προσούρα προέρχονται από τίς έφημερίδες "ΒΗΜΑ", "Ελευθεροτυπία", "LOTTA CONTINUA", "RINASCITA" καί ESPRESSO από τήν 'Ιταλία, LIBERATION καί MONDE από τή Γαλλία.

Από τά βιβλία:

- "Τό 'Ιράν πρός τό 2000" του Φρεντούμ Σαχεντζάμπ σέ γαλλική έκδοση
- "Τό 'Ιράν έναντια στό Σάχη" τών 'Αχμάντ Φαρουγκί καί Ζάν-Λού Ρεβεριέ, στά γαλλικά
- " 'Ιράν, τρία δοκίμια πάνω στόν Ιμπεριαλισμό, τήν επαναστατική αριστερά καί τό ανταρτικό" τών Α. Πουγιάν καί Μ. Μάνι, στά αγγλικά.

Τίς εκδόσεις τών 'Ιρανών φοιτητών :

- IPAN REPORT ('Ιούνης -76)
- Τό 'Ιράν στόν αγώνα (μάης 1978)
- Τό βιβλίο του G. GROSSI "Ιράν: Πετρέλαιο, αίμα καί έξουσία", στά ιταλικά.
- Τρείς εκδόσεις της κυβέρνησης του Σάχη, στά αγγλικά καί γαλλικά.

Η ΙΡΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ἡ πέρσικη ἐπανάσταση, ντυμένη στά πρώτα της στάδια τὰ ροϋχατῆς ἰσλαμικῆς ἰδεολογίας, ἄργησε νά φανεῖ σάν αὐτό πού πράγματι ἦταν: ἡ πρώτη μεγάλη ἐπανάσταση νέου τύπου στόν Τρίτο Κόσμο.

Τί ἐννοοῦμε μ' αὐτό; Ἡ πέρσικη ἐπανάσταση ἦταν ἡ ἔκφραση μιᾶς νέας σύνθεσης τοῦ τρίτου κόσμου, μιᾶς νέας κοινωνικῆς πραγματικότητας πού κέντρο της ἔχει τίς δυνάμεις τοῦ προλεταριάτου. Ὅπως τό 1905 ἦταν ἡ γενική ἐπανάληψη τῆς ρώσικης ἐπανάστασης τοῦ 17, ἡ πέρσικη, πού μόλις ἀρχίζει, εἶναι ἡ γενική ἐπανάληψη τῶν νέων κινήματων τοῦ Τρίτου Κόσμου, ἡ τουλάχιστον ἐνός μέρους του. Δηλαδή, ἡ πέρσικη ἐπανάσταση ἔρχεται νά δείξει, μέσα ἀπό τήν πείρα καί τήν πάλι ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, τή νέα πραγματικότητα πού κυριαρχεῖ σέ ὅλο καί περισσότερες χῶρες τοῦ Τρίτου Κόσμου, τίς νέες σχέσεις τους μέ τὰ ἱμπεριαλιστικά κέντρα.

Μέ βάση τούς ἴδιους τούς ἀγῶνες τῶν χωρῶν τοῦ Τρίτου Κόσμου, πού μετά τό Β Πόλεμο κέρδισαν τήν πολιτική τους ἀνεξαρτησία, καί τούς ἀγῶνες τῆς ἐργατικῆς τάξης τὰ τελευταῖα 15 χρόνια στή Δύση, κάτω ἀπό τὰ μάτια μας ἔχει ἀρχίσει ν' ἀλλάζει ἡ σχέση "κέντρου-περιφέρειας". Οἱ χῶρες τοῦ Τρίτου Κόσμου δέν εἶναι πιά μόνο παραγωγοί πρώτων ὑλῶν γιά τή βιομηχανία τῆς Δύσης, γίνονται καί παραγωγοί βιομηχανικῶν προϊόντων, ἐνῶ ἀρκετές ἀπ' αὐτές ἐξάγουν βιομηχανικά προϊόντα πρώτης κατεργασίας. Αὐτή ἡ διαδικασία ἐπιταχύνθηκε καί ἀπό τήν πάλι τῶν ἐργατῶν στή Δύση πού, μέ τίς καταχτήσεις πού πέτυχαν, κάνουν ἐλάχιστα ἀποδοτική τήν παραγωγή ὀρισμένων προϊόντων στή Δύση. Σέ ἕνα σύνολο ἀπό βιομηχανίες πιά ἡ Δύση προχωρεῖ σέ ἀπολύσεις καί μείωση τῆς παραγωγῆς, ἐνῶ οἱ ἀντίστοιχες βιομηχανίες ἀρχίζουν καί ἀναπτύσσονται στίς χῶρες τοῦ Τρίτου Κόσμου (ὑφαντουργία, αὐτοκινητοβιομηχανία, χαλυβουργία, κλπ.).

Οἱ χῶρες τῆς Νοτιοανατολικῆς Ἀσίας ἀκολουθοῦν μιᾶ "γιαπωνέζικη" πορεία (Κορέα, Φορμόζα, Χόνγκ-Κόνγκ, κλπ.) μέ ἐξαγωγές, κύρια σέ ὑφαντουργικά, ἠλεκτρονικά, ἀλλά πιά καί σέ χάλυβα, πλοῖα καί αὐτοκίνητα. Ἡ Βραζιλία, τό Μεξικό, ἡ Βενεζουέλα, ἡ Ἀλγερία, κλπ. βιομηχανοποιοῦνται σέ μεγάλη κλίμακα.

Αὐτή ἡ νέα πραγματικότητα καί καταμερισμός τῆς ἐργασίας δημιουργεῖ νέες σχέσεις ἀνάμεσα σέ "μητρόπολη" καί περιφέρεια. Οἱ ἱμπεριαλιστικές χῶρες ἐπενδύουν πιά κατ' εὐθείαν στή βιομηχανία τοῦ Τρίτου Κόσμου καί ἐξάγουν ὅλο καί περισσότερο μέσα παραγωγῆς, μηχανήματα, τεχνολογία, κλπ., ἐνῶ πιά δέν εἰσάγουν ἀπ' αὐτές μόνο πρώτες ὑλές, ἀλλά ὅλο καί περισσότερο βιομηχανικά προϊόντα ἐλαφριά ἢ χαμηλῆς τεχνολογίας.

Αὐτή ἡ ἀλλαγή τῆς πραγματικότητας τοῦ Τρίτου Κόσμου - ὄχι ὀλόκληρου ἀλλά ὅλο καί περισσότερων χωρῶν ἀνάμεσά του - σημαίνει κοσμοϊστορικές ἀλλαγές σ' αὐτές τίς χῶρες. Τό κέντρο βάρους τῆς ἱμπεριαλιστικῆς ἐκμετάλλευσης μεταφέρεται ἀπό τήν ἀγροτιά καί τούς ἐργάτες τῶν ὀρυχείων ὅλο καί περισσότερο στούς βιομηχανικούς ἐργάτες. Ἐκεῖ πιά γίνονται οἱ μεγαλύτερες ἱμπεριαλιστικές ἐπενδύσεις, ἐκεῖ στρέφεται καί τό ντόπιο κεφάλαιο. Καί φυσικά στηρίζεται στό μεγάλο "ἀτού" τοῦ Τρίτου Κόσμου, τή φτηνή ἐργατική δύναμη, τήν ὑπερεκμετάλλευση (ῥάβρια Ι0-Ι2 ὥρων), τήν ἀπαγόρευση ἀπό τὰ φασιστικά καθεστώτα ὁποιασδήποτε κινήτοποίησης.

Αυτή η αλλαγή σημαίνει για τις χώρες του Τρίτου Κόσμου μία τεράστια κατ'άρχην καταστροφή της αγροτιάς και συσσώρευση φτηνών εργατικών χεριών στις έσωτερικές μητροπόλεις. Νέες τεράστιες συγκεντρώσεις προλεταριοποιημένων μαζών συγκεντρώνονται στον "Τρίτο Κόσμο". Η πόλη του Μεξικού ξεπερνάει τα 14 εκατομμύρια, το Καράκας στη Βενεζουέλα τα 5 εκατομ., το Σάο Πάουλο και το Ρίο ντέ Τζανέιρο στη Βραζιλία τα 10 εκατομ., το ίδιο το Μπουένος Άιρες στην Αργεντινή. Το Κάιρο έχει 8 εκατομ., η Ισταμπούλ κι η Τεχεράνη 5, το ίδιο κι η Σεούλ στη Νότια Κορέα, κλπ., κλπ.

Σ'αυτές τις πόλεις-μαμούθ συνωστίζονται κατά εκατομμύρια στις παραγκογειτονιές οι προλεταριοποιημένοι αγρότες που συναγωνίζονται ανάμεσά τους για μία θέση σε κάποιο εργοστάσιο.

Αυτές οι συνθήκες "αγριου" καπιταλισμού που ξαπλώνεται στον Τρίτο Κόσμο, δημιουργούν μία ολόκληρη κοινωνική κοσμογονία και κρίση της παραδοσιακής κοινωνίας και εμφάνιση ενός νέου κοινωνικού υποκειμένου σαν πρωταγωνιστή των αγώνων, του προλετάριου, άνεργου ή στο εργοστάσιο.

Δηλαδή, ο αγώνας των λαών του Τρίτου Κόσμου, με κορύφωμα το Βιετνάμ και την Παλαιστίνη, υποχρέωσαν τον ιμπεριαλισμό και τις ντόπιες άρχουσες τάξεις, για να στηριχτούν απέναντι στο επαναστατικό κίνημα, να περάσουν σε μία νέα σχέση "κέντρου-περιφέρειας", που παραχωρεί στον Τρίτο Κόσμο ένα τμήμα της βιομηχανικής παραγωγής. Αυτή η διαδικασία ενισχύεται από την πάλη της εργατικής τάξης στις μητροπόλεις του ιμπεριαλισμού. Έτσι, οι επενδύσεις στον Τρίτο Κόσμο ανεβαίνουν. Όμως αυτή η νέα πολιτική του ιμπεριαλισμού κατ'εξοχή αντίδρασης έχει σαν αποτέλεσμα να δημιουργεί έναν καινούργιο και φοβερότερο ανταγωνιστή τους -το προλεταριάτο του Τρίτου Κόσμου- που αναλαμβάνει σε όλο και περισσότερες χώρες την ηγεμονία του αντιϊμπεριαλιστικού κινήματος. Μόνο στις περισσότερες χώρες της Μαύρης Αφρικής και σ'ορισμένες χώρες της Ασίας δεν έχουν ακόμα δημιουργηθεί ή αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό αυτά τα φαινόμενα. Όμως κι εκεί υπάρχουν παρόμοιες τάσεις.

Μέσα απ'αυτή τη διαδικασία, ο αγώνας ενάντια στον ξένο ιμπεριαλισμό γίνεται όλο και πιο άμεσα αγώνας ενάντια στις ντόπιες ολιγαρχίες και κεφάλαιο.

Η Περσία αποτελεί μία από τις κλασικότερες περιπτώσεις για μία τέτοια εξέλιξη. Μέσα σε 15 χρόνια μετά τη "λευκή επανάσταση", που έβαλε μπρός τη διαδικασία της πρωταρχικής συσσώρευσης του κεφαλαίου με την κατάργηση της φεουδαρχίας στο χωριό, παρατηρήθηκε μία τέτοια συσσώρευση του κεφαλαίου που ίσως όμοια της δεν έχει ξαναδειχτεί η ιστορία. Με βάση τα εισοδήματα του πετρελαίου (που το 1978 αντιπροσώπευαν το 35% του εθνικού εισοδήματος), στην Περσία ανοίχτηκε μία από τις καλύτερες αγορές για τον ιμπεριαλισμό. Οι εισαγωγές έφτασαν το 1978 τα 18 δισεκατομ. δολάρια. Οι γερμανικές επενδύσεις ασφαλίστηκαν πρόσφατα για 4 δισεκ. δολάρια και οι αμερικάνικες υπολογίζονται στα 12 δισεκ. Τα γαλλικά συμβόλαια για έργα και επενδύσεις είναι όμοια 12 δισεκατομ. δολάρια και παράλληλα η Περσία είναι ο πρώτος αγοραστής όπλων στον κόσμο. Πρόκειται για ποσά που μοιάζουν μυθικά για μία χώρα που μόλις χθές άνηκε στις πιο φτωχές του κόσμου.

Μέσα απ'αυτή τη συσσώρευση, στην οποία μαζί με τους ιμπεριαλιστές τη μερίδα του λέοντος είχε η ολιγαρχία του Σάχη, δημιουργήθηκε μία νέα κοινωνική πραγματικότητα στο Ιράν. Το 1978, το 1/3 και μόνο του πληθυσμού απασχολούνταν στη γεωργία, το 1/3 στη βιομηχανία και τις κατασκευές και το υπόλοιπο στις υπηρεσίες (πρόκειται για μία σύνθεση πληθυσμού που πλησιάζει αυτήν της Ελλάδας). Το Ιράν μετασχηματίστηκε ριζικά. Όμως, σε σχέση με τις χώρες της Λατινικής Αμερικής π.χ., αυτός ο κοινωνικός μετασχηματισμός ήταν

άκόμα πιο βίαιος, και η επανάσταση αναπόφευκτη. Γιατί στο Ιράν δεν υπήρχε καμία αναπτυγμένη αστική τάξη, και η ανάπτυξη έγινε από τα πάνω, από την ολιγαρχία και τον ιμπεριαλισμό, χωρίς να υπάρχουν ή να δημιουργούνται μέσα από μια εσωτερική συσσώρευση τόσο η αστική τάξη όσο και στρώματα και τάξεις που να υποστηρίζουν το καθεστώς. Άκόμα και οι τεχνικοί ή τα ανώτερα στελέχη έρχονταν απ' έξω (200 χιλιάδες ξένοι τεχνικοί).

Ταυτόχρονα, αυτή η ανάπτυξη έρχονταν σε σύγκρουση με την παλιά δομή της κοινωνίας (μπαζαρί, αγρότες, ισλαμικός μηχανισμός), ενώ καταπλέζε τις νέες τάξεις και στρώματα που γεννιόνταν (μεσαία αστική τάξη, τεχνικοί, διανοήση) και έπνιγε στο αίμα κάθε εργατική διεκδίκηση.

Έτσι, μέσα απ' αυτή την κοινωνική πραγματικότητα, η ιρανική επανάσταση, στην πρώτη της φάση, είχε ένα χαρακτήρα αντιιμπεριαλιστικό, δημοκρατικό. Ρίξιμο της ολιγαρχίας και διώξιμο των ιμπεριαλιστών. Όμως αυτή η επανάσταση, που κυριαρχούνταν ιδεολογικά από το σιιτικό εθνικισμό, δεν ήταν κοινωνικά αδιαφοροποίητη. Από τον Οκτώβρη-Νοέμβρη του '78, κέντρο της επανάστασης γίνεται η εργατική τάξη κι οι προλεταριακές μάζες. Μέσα από το αντιιμπεριαλιστικό-δημοκρατικό κίνημα ξεπροβάλλουν τα ταξικά συμφέροντα. Και μετά την εξέγερση του Φλεβάρη, αυτά θα τείνουν να γίνουν κυρίαρχα.

Όταν λοιπόν μιλάμε για "1905", εννοούμε ότι σε μια νέα κοινωνική σύνθεση του Τρίτου Κόσμου, που θά ναι κυρίαρχη για τα επόμενα 10 ή 20 χρόνια, η ιρανική επανάσταση που μόλις αρχίζει αποτελεί την πρώτη μεγάλη εξέγερση που ανταποκρίνεται σ' αυτή την κοινωνική σύνθεση, την πρώτη εξέγερση με κέντρο τις νέες προλεταριακές μάζες. Εξέγερση που ήδη στην πρώτη της φάση αποτέλεσε σοβαρή ζημιά για τον ιμπεριαλισμό, μια και ήδη μπαίνει σε αμφισβήτηση το μοντέλο της εξαρτημένης βιομηχανοποίησης που προσπαθεί να οικοδομήσει. Ήδη η Δύση είναι υποχρεωμένη να αναθεωρήσει όλη τη στρατηγική της στην περιοχή, αναθεώρηση που θα χει επιπτώσεις στην ίδια την κατάσταση στην Ελλάδα και τα ελληνοτουρκικά.

Και το ιρανικό δίδαγμα θ' ακουστεί πολύ μακριά. Γίνεται φανερό για τον ιμπεριαλισμό και τις αρχουσες τάξεις του Τρίτου Κόσμου ότι η εξαρτημένη βιομηχανοποίηση και η υπερεκμετάλλευση των εργατικών μαζών πρέπει να γίνουν με πιο "γλυκό" τρόπο, ότι πρέπει να λυθούν τα άλυτα προβλήματα (Παλαιστίνη, Ροδεσία, Νότια Αφρική), να "φιλελευθεροποιηθούν" μερικά δικτατορικά καθεστώτα. Όμως, όπως στην Τουρκία, τη Νικαράγουα και αλλού, μια τέτοια πολιτική έρχεται σε αντίθεση με τις πραγματικότητες της πάλης των τάξεων που απαιτούν έντονότερη φασιστικοποίηση. Μπρός γκρεμός και πίσω ρέμα λοιπόν.

Όμως το ιρανικό "1905" δεν τέλειωσε.

Γιατί, αν πίσω από το ρίξιμο το Σάχη και την ήττα του ιμπεριαλισμού βρισκόταν μια συμμαχία τάξεων της ιρανικής κοινωνίας, όμως η επανάσταση μόλις αρχίζει. Γιατί η ήττα της ολιγαρχίας και του ιμπεριαλισμού δε μπορεί να λύσει από μόνη της το κοινωνικό πρόβλημα της χώρας. Και το κοινωνικό πρόβλημα είναι το πρόβλημα του προλεταριάτου και της φτωχολογιάς. Έτσι, η βαθύτερη σημασία της ιρανικής επανάστασης, η εξέγερση του προλεταριάτου, που βρίσκεται ήδη σε ανταγωνισμό με τη μουσουλμανική ηγεσία πάνω στο πρόβλημα του έλεγχου των εργοστάσιων, θα περάσει αναπόφευκτα στο προσκήνιο.

Η ιρανική επανάσταση θα ολοκληρώσει το δίδαγμα μιας νέας επαναστατικής περιόδου στον Τρίτο Κόσμο με κέντρο το προλεταριάτο.

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Τό ιστορικό τής πέρσινης επανάστασης μέχρι σήμερα μπορεί νά χωριστεί σέ 3 περιόδους μέ βάση τά ιστορικής σημασίας γεγονότα πού ή κάθε μία περιλαμβάνει καί τίς φάσεις συνάμα πού αὐτή πέρασε μέσα στή δυναμική τής εξέληξής της.

1) Αὐτή πού ἀρχίζοντας τόν Ὀκτώβρη τοῦ '77 μέ τίς ἀντιμοναρχικές κινητοποιήσεις τούς δρόμους καταλήγει στίς 5 τοῦ Αὐγούστου τοῦ '78 μέ τά ἀνοίγματα "φιλελευθεροποίησης" τοῦ Σάχη.

2) Τήν περίοδο πού ἀνοίγεται μέ τή προβοκάτσια τοῦ Σάχη στό κινηματογράφο (18 Αὐγούστου '78) καί τή μαζική ἀντιπαράθεση πού πρόβαλε τό κίνημα ἐναντία στό φασιστικό καθεστώς τοῦ Σάχη μέχρι τό διώξιμό του.

καί 3) Τή πιά ἀποφασιστική φάση τής πέρσινης επανάστασης, τή φάση τής γενικευμένης καί ἔνοπλης συγκρούσεως τοῦ λαοῦ μέ τή ΣΑ ΒΑΚ καί τούς τοποτηρητές τοῦ Σάχη καί τήν ἐπάνοδο τοῦ Χομέϊνι καί πού συνεχίζεται καί σήμερα μέ τή συνεχή πάλη τοῦ πέρσιου λαοῦ γιά τό προχώρημα τής επανάστασης μέχρι τήν τελική νίκη.

Α΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Τόν Ὀκτώβρη '77 τό κίνημα ἀντίστασης στό Σάχη περνά στή φάση τής μαζικής κινητοποίησης.

Ξεσπᾶν ἀπεργίες, διαδηλώσεις φοιτητῶν, πού στίς 15 Νοέμβρη φτάνουν στό ἀπόγειό τους τή μέρα δηλαδή πού ὁ Σάχης ἐπισκέπτεται τήν Ουάσιγκτον.

Στίς ἀρχές Δεκέμβρη κλείνουν δρατά πανεπιστήμια τής χώρας.

Στίς 7-9 Γενάρη τοῦ '78 διαδηλώσεις στήν Γερή πόλη Κόμ ὑπέρ τοῦ Χομέϊνι χτυπιῶνται ἀπ'τό στρατό: Τό 2ῆμερο αὐτό πέφτουν πάνω ἀπό 60 νεκροί.

Ἐγκαινιάζεται ἔτσι ἡ δεύτερη φάση τοῦ κινήματος, πού ἀπό τούς φοιτητές ξαπλώνεται σ' ὄλο τό λαό.

Οἱ διαδηλώσεις ἐπαναλαμβάνονται κάθε 40 μέρες σύμφωνα μέ τό μουσουλμανικό πένθος πού μετά 40 μέρες ἔχει μνημόσυνο καί ἐκδηλώσεις ἀλληλεγγύης πρός τούς νεκρούς.

Στίς 18 τοῦ Φλεβάρη: Διαδηλωτές στή Ταυρίδα καταστρέφουν τά σύμβολα τής ἱμπεριαλιστικής καί μονοπωλιακῆς

ριαρχίας, τρίς τράπεζες, τὰ κτίρια τῶν μεγάλων ἐταιριῶν καθὼς καὶ σινεμά 100 νεκροί μετὰ ἀπὸ ἐπέμβαση τοῦ στρατοῦ.

Οἱ διαδηλώσεις συνεχίζονται μὲ σημαντικότερες:

Τῆ διαδήλωσι στρίς II τοῦ Μάη στὴν ἀγορὰ τῆς Τεχεράνης πού γιὰ πρώτη φορά γίνεται τὸπος διαδηλώσεων.

Τρίς διαδηλώσεις χωρὶς τὴν ἐπέμβαση τῆς ἀστυνομίας καὶ τοῦ στρατοῦ στρίς I7 'Ιούνη, καὶ τὴν ἐξέγερση τέλος στρίς 22 τοῦ 'Ιούλη στὴν ἱερὴ πόλη Μέχεντ. Ἡ ἐπέμβαση τοῦ στρατοῦ ἔχει σάν ἀποτέλεσμα τὴ ζωὴ 40 ἀγωνιστῶν

Μετὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ κύμα τῶν μαζικῶν κινητοποιήσεων ὁ Σάχη στρίς 5 τοῦ Αὐγούστου προσπαθεῖ νὰ περάσει τὴ λογικὴ τῆς "φιλελευθεροποίησης", ὁποσδήποτε "ἐλεύθερες 100%" ἐκλογές γιὰ τὸν 'Ιούνη τοῦ '79 καὶ ἀπελευθερώνοντας μερικὸς πολιτικὸς κρατούμενους.

Οἱ πατρὸνες τοῦ Σάχη Ἀμερικάνοι καὶ ἡ ντόπια ὀλιγαρχία δοκιμάζουν νὰ σπρώξουν τὸ Σάχη στὴ "φιλελευθεροποίηση" μπροστὰ στὸ ἀδιέξοδο πού οἱ λαϊκὲς μάζες δημιουργοῦν γιὰ τὸ καθεστῶς τους.

Β' Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ο Σ

'Ισπαχάν 12 Αὐγούστου: Μὲ μαζικὲς ἀντιμοναρχικὲς διαδηλώσεις ὁ λαὸς ἀπαντᾷ στὰ ἀνοίγματα "φιλελευθεροποίησης" τοῦ Σάχη. Παρόλους τοὺς νεκροὺς πού ξεπερνᾷ τούς 100 οἱ διαδηλώσεις ξαπλώνονται σ' ὅλες τὲς πόλεις φτάνοντας τρίς 16 στὴ Τεχεράνη ὅπου ἐπεμβαίνει ὁ στρατός. Καίγονται πάνω ἀπὸ 200 τράπεζες.

Ἡ ὀλιγαρχία ἀπαντᾷ μὲ τὴν προβοκάτσια τοῦ Ἀμπαντάν.

Τὸ Σάββατο 19 Αὐγούστου, 700 ἄτομα καίγονται ζωντανὰ μέσα στὸν κινηματογράφο ΡΕΞ. Τὸ καθεστῶς προσπαθεῖ νὰ ἐμφανίσει σάν ὑπεύθυνη τὴν ἀντιπολίτευση. Μία τεράστια καμπάνια ἀπὸ τρίς ἔφημερίδες καὶ τὴν τηλεδραση ἀπὸ "δημοσιογράφους" τῆς ΣΑΒΑΚ πού ἀντικατέστησαν τοὺς πραγματικὸς πού ἀρνήθηκαν νὰ γράφουν γίνεται γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν τὸ ἀντίθετο ἀπὸ αὐτὸ πού περιμένε ὁ Σάχη. Τὰ στοιχεῖα ἄλλωστε ἦταν πάρα πολλὰ γιὰ νὰ ἀποδειχτεῖ ὁ ρόλος τοῦ χασάπη Σάχη

καὶ τῶν πραχτόρων του. Τὸ ἀστυνομικὸ κέντρο τῆς πόλης βρισκόταν 30 μέτρα ἀπ' τὸ σινεμά, σχεδὸν ἀπέναντι. Οἱ πυροσβέστες εἰδοποιήθηκαν μισὴ ὥρα μετὰ καὶ ἔφτασαν χωρὶς νερό, μετὰ ἀπὸ 2 ὥρες. Οἱ πρότερες ἦταν σφραγισμένες καὶ ἡ ἀστυνομία ἐμπόδιζε τὸν κόσμον νὰ τρίς ἀνοίξει. Τέλος τὸ ἔργο πού παιζόταν ἦταν ἓνα φιλμ πού εἶχε ἀπαγορευτεῖ παλιότερα καὶ περιέγραφε τὴ ζωὴ ἐνὸς ἀντάρτη πού λήστευε τράπεζες καὶ μοίραζε λεφτὰ στοὺς φτωχοὺς.

Καὶ ὅλα αὐτὰ παρ' ὅλη τὴ σιωπὴ τῶν ἔφημερίδων ἔγιναν γνωστὰ στὸ λαὸ ἀπὸ πόλη σὲ πόλη.

Ἡ δολοφονία τοῦ Ἀμπαντάν ξεσηκώνει ἓνα νέο κύμα διαδηλώσεων καὶ λαϊκῶν κινητοποιήσεων μὲ κέντρο τὸ Ἀμπαντάν. Μετὰ τὴν κηδεῖα τῶν θυμάτων στρίς 23 Αὐγούστου οἱ κινητοποιήσεις εἶναι πιά καθημερινές. Οἱ συγκρούσεις μὲ τὴν ἀστυνομία ἐπεκτείνονται σ' ὅλη τὴ χώρα.

Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Η Σ

Στρίς 4 Σεπτέμβρη τὸ κίνημα περνᾷ στὴ πιδ μαζικὴ του φάση. 500.000-1.000.000 διαδηλωτὲς κατακλύζουν τοὺς δρόμους φωνάζοντας συνθήματα "ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟ ΣΑΧΗ" "ΖΗΤΩ Ο ΧΟΜΕΙΝΙ" "ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥΣ" καὶ διαδηλώνουν ἀπὸ

τρίς 7.30 τὸ πρωῖ μέχρι τὸ πρωῖ. Ἦταν ἡ μεγαλύτερη διαδήλωσι ἀπὸ τὸ 63. Γίνεται μάχη σ' ἓνα στρατῶνα ὅπου πιάστηκαν ἀξιωματικοὶ πού πήραν θέση ἐνάντια στὸ Σάχη. Ὁ Σάχη κλαίγοντας βρίσκεται μπροστὰ

στους στρατηγούς του.
- Έτοιμάζεται γενική απεργία και διαδήλωση για τις 7 του Σεπτέμβρη, (για μία φορά ακόμα παρόλο το χτύπημα των δεξιών) που παίρνουν μέρος πάνω από 500 χιλ. διαδηλωτές, ανάμεσ τους και αγρότες. Η αστυνομία και ο στρατός δεν τολμάνε να επέμβουν.

Ο Σάχης μπροστά στο άδιέξοδο κηρύσσει στρατιωτικό νόμο στις 8 του Σεπτέμβρη στην Τεχεράνη και την άλλη μέρα σε 12 άλλες πόλεις.

Ο στρατός καταλαμβάνει τους δρόμους και τις πλατείες και ιδιαίτερα την πλατεία ΤΑΧΕΧΑΝ όπου έπρόκειτο να αρχίσει η διαδήλωση πουχε ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΕΙ για κείνη τη μέρα. Η διαδήλωση γίνεται και οι διαδηλωτές συγκρούονται με το στρατό.

5 χιλ. νεκροί, εκατοντάδες συλλήψεις ανάμεσα στους δρόμους και ο Άγιοταλλάχ Νουρί, κύριος αντιπρόσωπος του Χομέϊνι στη Περσία.

Όμως τίποτε δεν μπορεί να σταματήσει τη λαϊκή εξέγερση.

- Στις 14 Σεπτέμβρη καινούργια γενική απεργία και διαδήλωση 50.000, στο νεκροταφείο.

- Ένοπλη επίθεση ενός κομματιού αντρών που σκοτώνει 6 στρατιώτες.

- Στις 18 Σεπτέμβρη ένας φοβερός σεισμός λιοπεδώνει μια ολόκληρη πόλη, την Ταμπάς: 18.000 νεκροί, το σύνολο σχεδόν του πληθυσμού.

- Στις 30 Σεπτέμβρη κηρύσσεται γενική απεργία σ' όλη τη χώρα σ' αδιαμαρτυρία για τα μέτρα αποκλεισμού, του Χομέϊνι που πάρθηκαν απ' την Ιρανική κυβέρνηση.

Η απεργία σημειώνει τεράστια επιτυχία. Για πρώτη φορά συμμετέχουν σ' αυτή και δημόσιοι υπάλληλοι.

Απεργούν οι εργάτες και όλο τόπο σωπικό των διύλιστήριων του Άμπαντάν σε ένδειξη πένθους για τους πάνω από 400 νεκρούς που σκοτώθηκαν στον κινηματογράφο ΡΕΞ πριν 40 μέρες καθώς και σ' ένδειξη διαμαρτυρίας για τις απολύσεις διαδηλωτών.

Παρά τον στρατιωτικό νόμο πύχει επιβληθεί από τις 8 Σεπτέμβρη, 20.000 εργάτες διαδηλώνουν στις γειτονιές της πόλης.

Απεργία των υπαλλήλων της τράπεζας Μέλλι (ή κυριότερη του Ιράν), με αιτήματα: καλύτερες συνθήκες δουλειάς, καλύτερα μεροκάματα καθώς και πολιτικές ελευθερίες.

Ο Χ Τ Ω Β Ρ Η Σ

I-ΙΟ Διαδηλώσεις και συγκρούσεις, με στρατό και αστυνομία σε πολλές πόλεις που δεν υπόκεινται στο στρατιωτικό νόμο.

Στη πόλη Κερμανσάχ, δίπλα στα σύνορα με το Ιράν, διαδηλωτές συγκρούονται με την αστυνομία και νε τράπεζες και κινηματογράφους. Η αντιπολίτευση μιλάει για δεκάδες νεκρούς. Μεγάλες συγκρούσεις επίσης στην πόλη Ρεζαγιέχ, κοντά στην Ταμπρίζ.

Το απεργιακό κίνημα φουντώνει: η απεργία που ξεκίνησε στην τράπεζα Μέλλι εξαπλώνεται σ' όλους τους τραπεζιτικούς, στις τηλεπικοινωνίες, στους υπάλληλους Ηλεκτρισμού και Ύδρευσης, στα Νοσοκομεία και στην Εθνική Έταιρεία Πετρελαίων στη Τεχεράνη.

Η κυβέρνηση προσπαθεί να αντιμετωπίσει αυτό το απεργιακό μαζικό κίνημα με αυξήσεις μισθών ενώ ταυτόχρονα συνεχίζει τη δημαγωγική της "πάλη ενάντια στη διαφθορά" συλλαμβάνοντας ορισμένα μεγάλα κεφάλια του καθεστώτος και υιοθετώντας έναν "κώδικα αληθούς συμπεριφοράς" για τη βασιλική οικογένεια.

Ο πρωθυπουργός Έμαμ δηλώνει ότι τα κόμματα της αντιπο

λίτευσης θά μπορούν νά εκπρά-
ζονται στό ραδιόφωνο καί τήν
τηλεόραση μέ τόν όρο πώς θά
φερθοῦν "ὀπεύθυνα".

Ἡ κυβέρνηση ἀναβάλλει τήν ἔνα-
ρξη τῆς ἀκαδημαϊκῆς χρονιάς ἀ-
πό φόβο συγκρούσεων στό πανε-
πιστήμια.

5-10 Ἐνῶ οἱ συγκρούσεις ἔχουν νεκ-
ρώσει τήν πόλη Κερμάνσέχ, οἱ ἀ-
περγίες ξαπλώνονται στούς ὑπα-
λήλους τῶν Ταχυδρομείων στά δι-
ύλιστήρια τῆς Τεχεράνης, στό ρα-
διόφωνο καί τήν τηλεόραση. Ἡ
κυβέρνηση προτείνει ἀδείξεις
50%.

6-10 Ὁ Ἀγιατολλάχ Χομέϊνι φτάνει
στό Παρίσι.

7-10 Ἀνοίγουν τά Πανεπιστήμια καί
τά σχολεῖα. 245 καθηγητές ὑπο-
γράφουν ἕνα μανιφέστο ζητών-
τας τήν κατάργηση τοῦ στρατιω-
τικοῦ νόμου. Οἱ φοιτητές κατε-
βαίνουν σέ ἀπεργία.

Οἱ ἀπεργίες τῶν ἐργαζόμενων συ-
νεχίζονται. Ἀπεργοῦν ἀκόμα καί
οἱ ὑπάλληλοι τῶν Ὑπουργείων.
Ἡ Τεχεράνη μοιάζει μέ νεκρή πό-
λη.

Ἡ γαλλική κυβέρνηση ἀπαγορεύ-
ει στό Χομέϊνι νά προβεῖ σέ δη-
λώσεις ἀπειλώντας τον μέ ἀπέλα-
ση.

8-10 Διαδηλώσεις καί συγκρούσεις μέ
δεκάδες νεκρούς στίς πόλεις Ἀ-
μόλ, Μπαμπόλ καί Κορραμαμπάντ.

Ὁ Χομέϊνι ἀρνεῖται κάθε συνδι-
αλλαγή μέ τό Σάχη καί καταγγέ-
λει τήν προσπάθεια μιᾶς πολιτι-
κῆς λύσης μέ τόν Ἀμινί (ἄνθρω-
πο τῶν ἀμερικάνων καί πρώην πρῶ-
θυπουργό πού ἡ ἀντίδραση προσπα-
θεῖ νά τόν παρουσιάσει σάν τήν
πιθανή ἐναλλαχτική λύση).

10-10

Ἐνῶ οἱ συγκρούσεις συνεχίζον-
ται σέ δεκάδες πόλεις, στό Ἴσ-
παχάν ἀπεργεῖ τό ἐργοστάσιο σι-
δερουργίας, τό πιό σημαντικόν τῆ
Μέση Ἀνατολή, μέ 30.000 ἐργά-
τες, καί πολιορκεῖται ἀπό τό στρα-
τό. 1.700 ἐργάτες τοῦ ἐργοστά-
σιου τρακτέρ στήν Ταμπρίζ κατε-
βαίνουν σέ ἀπεργία, καθῶς καί 300
ἐργάτες τῆς ἐταιρίας Μπ. Ζάρκα
2.000 μεταλλωρύχοι τῶν ὄρυχέλ-
ων χαλκοῦ τοῦ Σαρσενέχ.

11-10

Γιά πρώτη φορά μετά ἀπό 25 χρό-
νια, οἱ δημοσιογράφοι τῶν δύο κυ-
ριότερων ἑφημερίδων τῆς Τεχερά-
νης, "Λέ Καϋχάν" καί "Λ' Ἐτελά-
ατ", κατεβαίνουν σέ ἀπεργία ἐ-
νάντια στή λογοκρισία.

12-10

Κι ἄλλες ἑφημερίδες συμμετέ-
χουν στό ἀπεργιακό κίνημα τῶν
δημοσιογράφων. Ὁ λαός συγκεν-
τρώνεται ἔξω ἀπό τά γραφεῖα γιά
νά τοῦς συμπαρασταθεῖ.

15-10

Ἡ κυβέρνηση ὑποχωρεῖ στό αἰτή-
ματα τῶν δημοσιογράφων καί ὑπο-
γράφει συμφωνία ὅπου ἐγγυᾶται
τήν "ἐλευθερία τοῦ τύπου".
Οἱ πολιτικοί κρατούμενοι ξεκι-
νᾶνε ἀπεργία πείνας "γιά νά κα-
ταδικάσουν τίς σφαγές ἐνάντια
στό λαό" καί ζητώντας ἀναθεώρη-
ση τῆς δίκης τους.

16-10 Γενική ἀπεργία σ' ὅλη τή χώ-
ρα σέ ἔνδειξη πένθους γιά τίς
40 μέρες ἀπό τή σφαγή στήν
πλατεῖα Ζαλέχ. 6 νεκροί ἀπό
τίς συγκρούσεις μέ τήν ἀστυ-
νομία σύμφωνα μέ τίς ἐπίση-
μες δηλώσεις.

18-10 Οἱ ἐργάτες τῶν διύλιστήριων
τοῦ Ἀμπαντάν κατεβαίνουν καί
πάλι σέ ἀπεργία.

Ἀπεργοῦν οἱ τελωνειακοί ὑπά-
λληλοι. Οἱ ἀλλεπάλληλες ἀπερ-
γίες παραλύουν τήν οἰκονομία
καί ὁ πληθωρισμός ἀνεβαίνει
στά ὕψη.

22-10 Διαδηλώσεις φοιτητῶν σέ πολ-
λές πόλεις. Στήν Τεχεράνη ὁ
στρατός ὑποχρεώνεται νά φύ-
γει ἀπό τό πανεπιστήμιο ὅ-
ταν χιλιάδες φοιτητές διαδη-
λώνουν ἐνάντια στό στρατιωτι-
κό νόμο καί γιά τήν ἀπελευθέ-
ρωση τῶν πολιτικῶν κρατούμε-
νων.

Γιά πρώτη φορά οἱ φοιτητές δι-
αδηλώνουν χωριστά: ἀπό τή μιᾶ
οἱ μουσουλμάνοι, ἀπό τήν ἄλλη
οἱ μαρξιστές.

Στήν πόλη Ἀμπαντάν χιλιάδες
φοιτητές καί καθηγητές γυμνα-
σίων συγκρούονται μέ τήν ἀσ-
τυνομία καί 15 διαδηλωτές πέ-
φτουν νεκροί.

Ἡ κυβέρνηση ἀνακοινώνει ὅτι
ἀμνηστεύει 1100 πολιτικούς

κρατούμενους.

Οι άπεργίες ξαπλώνονται σε πολλούς τομείς. Οι έμπορικές συναλλαγές εισαγωγών-έξαγωγών σταματάνε ενώ εκατοντάδες φορτηγά μπλοκάρονται στα Ιρανο-τουρκικά σύνορα.

Στά διϋλιστήρια του Άμπαντάν ή άπεργία σταματάει μετά από μισθολογικές αύξησεις που δίνονται στους εργατες.

24-10 Οι συγκρούσεις γενικεύονται, και παίρνουν χαρακτήρα λαϊκής εξέγερσης. Στην Τεχεράνη, στο Κόμ, το Κορραμαμπάντ, το Άμαντάν, ο λαός ξεσηκώνεται, και αντιμετωπίζει τα πολυβόλα του στρατού. Σύμφωνα με την αντιπολίτευση, 6.000 άτομα έχουν σκοτωθεί μέσα σε δύο μήνες ενώ ή κυβέρνηση μιλάει για 1.000 νεκρούς.

Η κυβέρνηση σκέφτεται να άκυρώσει ένα κομμάτι του πυρηνικού προγράμματος στην προσ

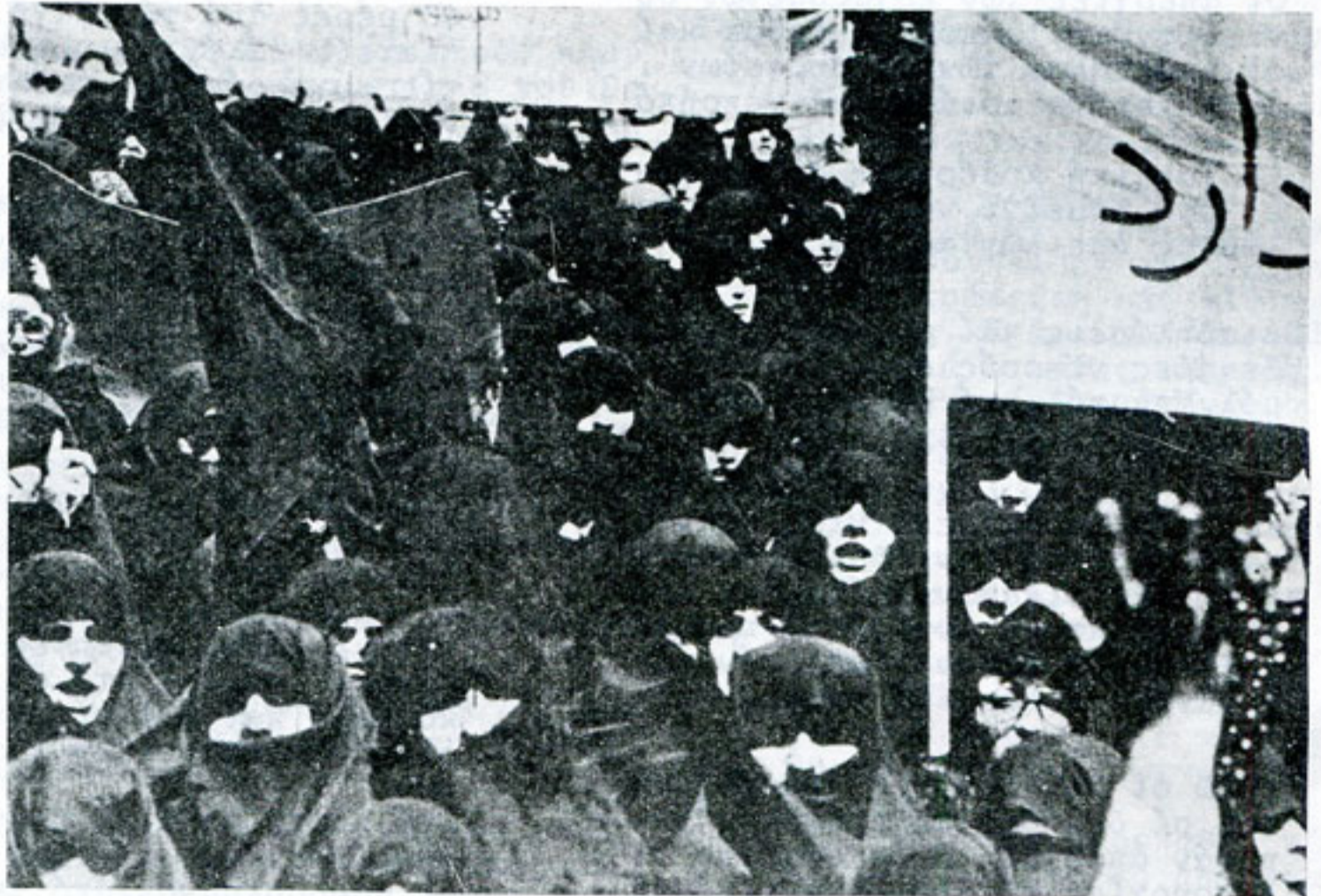
ταφτάνουν έπειγόντως στο Ιράν.

25-10 1126 πολιτικοί κρατούμενοι άμνηστεύονται την παραμονή των γενεθλίων του Σάχη. Αλλά τάμετρα όμως δέν καταφέρνουν να κατευνάσουν τη λαϊκή όργη τη στιγμή που οι πολιτικοί κρατούμενοι είναι πάνω άπό 40χιλ.

Οι άριστεροι φοιτητές καταλαμβάνουν την Πανεπιστημιούπολη της Τεχεράνης για 24 ώρες

4.500 υπάλληλοι του Όργανισμού Άτομικής Ενέργειας άπεργούν με το αίτημα να φύγουν οι ξένοι ειδικοί (που κύρια είναι άμερικάνοι).

Στην πόλη Άμαντάν, 5.000 "δπαδοί" του Σάχη έπιτίθενται στους διαδηλωτές σπέρνοντας την τρομοκρατία και σκοτώνοντας πολλούς. Πρόκειται για φύλλες που χειραγωγούνται άπό φυλαρχους-άνθρώπους του Σάχη

πάθειά της να Ικανοποιήσει τά οικονομικά αίτήματα των άπεργών. Επίσης άκυρώνει όρισμένες παραγγελίες όπλων που είχε κάνει στις ΗΠΑ. Μετά άπ' αυτό, ο υπεύθυνος των πωλήσεων όπλων του Πεντάγωνου και ο ύφυπουργός Άμύνης των ΗΠΑ κα

και που χρησιμοποιούνται άπό την άστυνομία για να μην έμφανίζεται άμεσα ή ίδια.

Στη πόλη Γκοργκάν, 30.000 διαδηλωτές προσπαθούν να κάψουν το άρχηγείο της ΣΑΒΑΚ. Η άστυνομία πυροβολεί και σκοτώ-

νει πολλούς διαδηλωτές που έ-
ξοργισμένοι πυρπολούν μαγα-
ζιά και δημόσια κτίρια.

26-10 Χιλιάδες φοιτητές και μαθη-
τές διαδηλώνουν στην Τεχερά-
νη τη μέρα των γενεθλίων του
Σάχη.

Στήν πόλη Ζαχρόμ, ελεύθεροι
σκοπευτές εκτελούν τον αστυ-
νομικό διευθυντή και τραυμα-
τίζουν σοβαρά τον υπεύθυνο του
στρατιωτικού νόμου. Μεγάλες συ-
γκρούσεις έπλησης στις πόλεις
Σαχρεζά, Μααμπάντ, Μπαρμαρλν,
Κερμανσάχ, Ταμπρίζ και Αμόλ.

Απεργία στην τηλεόραση έναν-
ντιαστή λογοκρισία, καθώς και
στα όρυχεία χαλκού του Σαρσε-
νέχ (τά δεύτερα όρυχεία στον
κόσμο μετά της Χιλής).

30-10 Ήξεργείσεις και διαδηλώσεις
σέ 50 πόλεις ταυτόχρονα. Δε-
κάδες νεκροί, εκατοντάδες τρα-
υματίες.

Απόπειρα έναντια στον κυβε-
ρνήτη του Αζερμπαϊτζάν που
τραυματίζεται θανάσιμα.

Η πόλη Ζαντζάν καιγεται ό-
λοκληρη από νεαρούς διαδηλω-
τές 16-18 χρονών, μετά από τη
δολοφονία μαθητών μια βδομά-
δα πριν από την αστυνομία.

Η χώρα έχει παραλύσει από
τίς απεργίες. Η άρχουσα τά-
ξη τρέμει. Πάνω από 50 εκα-
τομμύρια δολάρια έγκατα-
λείπουν καθημερινά τό Ιράν

Ο Αγιατολλάχ Χομέϊνι δηλώνει

"Μέχρι τώρα πολεμήσαμε έναν-
τια στο καθεστώς μόνο μέδια
λώσεις, διαμαρτυρίες και απε-
ργίες. Αν αυτό δεν φτάνει κι-
άν η κατάσταση γίνει άνυπό-
φορη για τό λαό αντιμετωπι-
ζουμε τό ένδεχόμενο νά συγ-
κατανεύσουμε σ' ένα λαϊκό έ-
νοπλο άγώνα".

31-10 Η απεργία που ξαναρχίζει
στά διύλιστήρια του Αμπαν-
τάν υποχρεώνει την Περσία,
4η πετρελαιοπαραγωγό χώρα
στον κόσμο και 2ο παγκόσμιο
έξαγωγέα, νά σταματήσει τίς
έξαγωγές πετρελαίου, χάνον-
τας έτσι 60 εκατομμύρια δολ-
άρια την ημέρα (σημειωτέον ό

τι οι έξαγωγές πετρελαίου
αποτελούν τό 98% των έξαγω-
γών της Περσίας). Οι έργάτες
των διύλιστήριων αυτή τη φο-
ρά ζητάνε την άρση του στρα-
τιωτικού νόμου και την άπε-
λευθέρωση όλων των πολιτι-
κών κρατούμενων.

Ο Κάρτερ δέχεται στο Λευκό
Όίκο τό γιό του Σάχη και ά-
νανεύνει την υποστήριξη του
σ' αυτόν λέγοντας ότι "ή
προοδευτική του διακυβέρνη-
ση έχει μεγάλη αξία για όλο
τόν κόσμο".

Δεκάδες χιλιάδες διαδηλωτές
καταλαμβάνουν τό Πανεπιστή-
μιο της Τεχεράνης.

250.000 άτομα διαδηλώνουν στη
Τεχεράνη για πρώτη φορά μετά
τή σφαγή στην πλατεία Ζαχέχ
άφηφώντας τό στρατιωτικό νό-
μο. Στρατός και αστυνομία δεν
έπεμβαίνουν.

Ο Σάχης δέχεται για συνομι-
λίες τον Αλί Αμινλί.

Η απεργία στα διύλιστήρια,
συνεχίζεται παρά τό τό τελε-
σίγραφο της κυβέρνησης νά
σταματήσει σέ 3 μέρες. Αντί-
θετα ξαπλώνεται και στα διύ-
λιστήρια του Ταμπρίζ και Σι-
ράζ.

Δ Ε Κ Ε Μ Β Ρ Η Σ

Ακολουθώντας ένα ήμερολόγιο κα-
θών και πένθους κάθε έβδομάδα σ' ό-
λη τη χώρα συνεχίζονται οι διαδη-
λώσεις που ό στρατός συ νεχώς κτυ-
πά:

18.12: Γενική απεργία. Μέ τό κλεισι-
μο του MOHARZAN περίοδος που θυμι-
ζει τό μαρτύριο του πρώτου Ιμάμη
3 εκατομμύρια Ιρανοί διαδηλώνουν
στη Τεχεράνη. Είναι ή μεγαλύτερη δι-
αδήλωση της σύγχρονης Ιστορίας.
Ο Χομέϊνι όρίζεται Ιμάμης και ό
δηγητής της χώρας.

Η Γενική Απεργία έχει παραλύσει
όλη τη χώρα. Σταματά ή έξαγωγή πε-
τρέλαιου, οι τράπεζες δεν μπορούνε
νά λειτουργήσουν και ή Αμερική ά-
πειλει ότι θα επέμβει.

29.12: Ο στρατηγός AZHARI παραι-
τείται και ή έντολή δίνεται στο

Μπαχτιάρ.

Ο Σάχης δηλώνει ότι θα μείνει στη Τεχεράνη. Χιλιάδες ξένοι τεχνικοί εγκαταλείπουν το Ιράν. Σ' όλες τις επαρχιακές πόλεις, σ' απάντηση των σφαγών του στρατού οι μάζες άπαντουν μ' επιθέσεις στα γραφεία των βασανιστών της ΣΑΒΑΚ.

Γ Ε Ν Λ Ρ Η Σ

4.1.79: Ο Μπαχτιάρ όρίζεται επίσημα πρωθυπουργός.

8.1.79: Ο Χομέϊνι αναγγέλλει το σχηματισμό μιας "ισλαμικής κυβέρνησης" έχοντας έτοιμο ένα κατάλογο υπουργών.

11.1.79: Η Αμερική αναγγέλλει ότι εγκαταλείπει τον Σάχη.

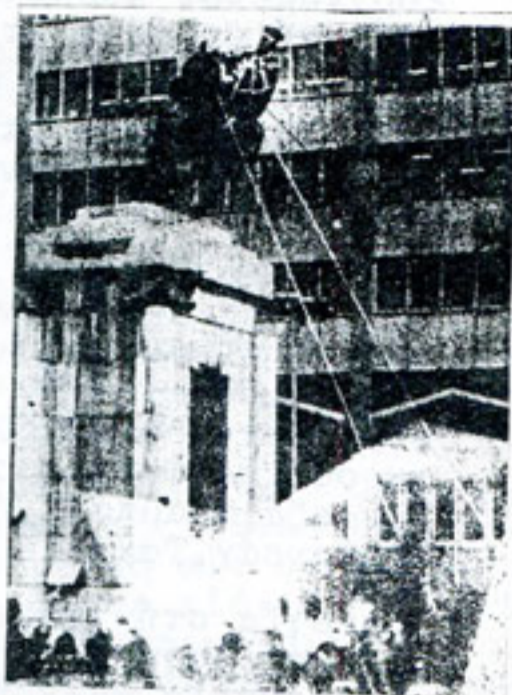
12-1-79: Στο αποκορύφωμα των διαδηλώσεων έχουμε τά πρώτα αδελφώματα στρατού-λαού με μεγάλες λιποταξίες

στρατιωτών.

16.1.79: Ο Σάχης και η Φαράχ εγκαταλείπουν τη χώρα με "δάκρυα στάματα".

Είναι μία φυγή δίχως επιστροφή.

18 Γενάρη : Στο Αμπάζ γίνονται νέες συγκρούσεις με εκατοντάδες νεκρούς. Η "έκκληση" του Κάρτερ στο Χομέϊνι να δώσει "μια εδκαιρία στο Μπαχτιάρ" δέν ελσκούγεται από τον Ιρανικό λαό.

19 Γενάρη : Έκατομμύρια διαδηλώνουν στην Τεχεράνη ζητώντας τη παραίτηση του Μπαχτιάρ.

24-31 Γενάρη : Ο στρατός προσπαθεϊ να έμποδίσει την έπιστροφή του Χομέϊνι. Καταλαμβάνει το αεροδρόμιο και συγκρούεται με τους διαδηλωτές στις 26 - 28 Γενάρη, με τουλάχιστο ένα τό νεκρούς. Στις 27 ένα έκατομμύριο διαδηλωτές και πάλι στους δρόμους.

1 Φλεβάρη : Τελικά μέσα στο λαϊκό ένθουσιασμό ο Χομέϊνι έπιστρέφει, μετά 15 χρόνια έξορία έπιμένει στην παραίτηση του Μπαχτιάρ.

5 Φλεβάρη : Ο Χομέϊνι διορίζει νέο πρωθυπουργό, τον Μπαζαρκάν

8 Φλεβάρη : Διαδηλώσεις στις οποίες συμμετέχουν στρατιωτικοί με στολή, πάνω από χίλιοι αεροπόροι και εκατό φαντάροι. Είναι τό τέλος. Η κυβέρνηση Μπαχτιάρ δέν έζησε ούτε 40 μέρες. Κι ήταν η τελευταία εδκαιρία του παλιού καθεστώτος.

οι πολιτικές και κοινωνικές δυναμεις στο Ιραν

Ἡ Περσία δέν ἔπесе ποτέ κάτω ἀπό τήν ἀπόλυτη κυριαρχία τῶν ἀποικιακῶν δυνάμεων καί μέχρι τά τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα παράμεινε "κλειστή" στήν εἰσβολή τῶν μεγάλων δυνάμεων καί τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἡ παραδοσιακή ἐξουσία σ' αὐτή τή χώρα ἦταν οἱ μεγάλοι γαιοκτήμονες καί ἡ ἱεραρχία τῶν μουσουλμάνων σιιτῶν (πού ἀποτελοῦν μιὰ μεγάλη μουσουλμανική αἵρεση). Ἡ εἰσοδος τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ γίνεται μέ τούς ἐγγλέζους πού βρίσκουν πετρέλαιο στήν Περσία καί ἐγκαθίστανται.

Ἡ εἰσβολή τῆς Δύσης στήν Περσία εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά κοπεῖ ἡ παραδοσιακή ἀρχουσα τάξη στά δύο. Ἀπό τή μιὰ οἱ δυνάμεις οἱ δεμένες μέ τόν ἰμπεριαλισμό - αὐτοκράτορας, στρατός, κομπραδοί τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ - καί ἀπό τήν ἄλλη ἡ μουσουλμανική ἡγεσία καί οἱ παραδοσιακοί ἔμποροι, οἱ μπαζαρί (ἄνθρωποι τοῦ μπαζάρ - τῆς ἀγορᾶς - πού συγκέντρωνε ὅλο τό ἐμπόριο). Ἀπ' αὐτή τῆς τῆ φύση, ἡ μουσουλμανική ἡγεσία εἶναι ἀντιιμπεριαλιστική καί ἀντιἰμπεριαλιστική. Ἡ πρώτη σύγκρουση ἔγινε κιόλας τό 1891, ὅταν δόθηκε ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ σ' ἕναν ἐγγλέζο. Ἀποτέλεσμα, οἱ ἀγιατολλάχ (ἡγέτες τῶν σιιτῶν) κήρυξαν τό μπούκοτάζ τοῦ καπνοῦ καί μετά ἀπό σύγκρουση μ' ἑκατοντάδες νεκρούς, καί ἐπειδή πιά κανένας πέρσης δέν κάπνιζε, τά ἀνάκτορα ὑποχώρησαν.

Τό 1906, νέα μεγάλη σύγκρουση, ἐξ αἰτίας τῆς ἀνόδου τῶν τιμῶν, πού προκάλεσαν τά μεγάλα δάνεια ἀπό τή Δύση. Μετά ἀπό συγκρούσεις μέ νέες ἐκατόμβες καί μετά ἀπό ἐγγλέζικη παρέμβαση, ὁ αὐτοκράτορας υποχωρεῖ, διώχεται, καί ὁ γιός του ὑποχρεώνεται νά παραχωρήσει τό πρῶτο σύνταγμα. Ὁ ρώσικος στρατός ἐπεμβαίνει καί ἡ μουσουλμανική ἡγεσία κατευθύνει τόν ἀντιἰμπεριαλιστικό καί ἀντιρασιαλικό ἀγῶνα πού λήγει νικηφόρα μέ ὑποχώρηση

τῶν ρώσικων στρατευμάτων.

Στή συνέχεια, μέχρι τό 1945, ἡ μουσουλμανική ἡγεσία δέν παίζει σπουδαῖο ρόλο μιὰ καί δέ θίγονται ἰδιαίτερα τά συμφέροντα τῶν ἐμπόρων ἀπό τό νέο καθεστῶς πού ἐγκαθίδρυσε μέ πραξικόπημα ὁ πατέρας τοῦ σημερινοῦ Σάχη, ὁ συνταγματάρχης Ρεζά Χάν Παχλεβί, τό 1925, παρόλο πού ἔρχονται σέ ἀντίθεση μέ τήν ἐφαρμογή ἐμπορικοῦ, ἀστικοῦ, καί ποινικοῦ κώδικα, ἐνῶ μέχρι τό τε ἐφαρμόζονταν μόνο ὁ ἐκκλησιαστικός.

Αὐτή ἡ ἐκλειψη τῆς σιιτικῆς ἡγεσίας, πού κατεῖχε τεράστια ἰοικησιαία, καί παρόλο πού ὁ Παχλεβί τούς ἀφαίρεσε ἕνα μέρος, εἶχε σάν ἀποτέλεσμα ν' ἀναπτυχθοῦν νέες πολιτικές δυνάμεις πού ἀνταποκρίνονταν στόν ἀργό σχηματισμό νέων τάξεων στή χώρα. Οἱ κυριότερες ἦταν τό Κομμουνιστικό Κόμμα (Τουντέχ) πού ἀναπτύχθηκε μετά ἀπό μακρόχρονο ἀγῶνες καί μέ βάση τό προλεταριάτο καί τή φτωχολογιά, καί τό κόμμα τῶν μικροαστικῶν μαζῶν, τῶν μπαζαρί, κλπ., τό κόμμα τοῦ Μωσαντέκ.

Τό κλίμα μετά τό Β' Πόλεμο ἦταν ἔντονα ἀντιἰμπεριαλιστικό καί ἀντιφεουδαρχικό μιὰ καί στήν Περσία κυριαρχοῦσε ἡ μεγάλη ἰδιοκτησία. Μέσα σ' αὐτό τό κλίμα, καί ἀπό φόβο νά μήν ξεπεραστεῖ ὀριστικά ἀπό νέες πολιτικές δυνάμεις, κι ἐπειδή ἔβλεπε μιὰ εὐκαιρία νά ξεφορτωθεῖ τόν ξένο ἰμπεριαλισμό, ἕνα τμήμα τῆς σιιτικῆς ἡγεσίας περνάει μέ τό κίνημα, κάτω ἀπό τήν ἡγεσία τοῦ ἀγιατολλάχ Κασάνι.

Στήν περίοδο 1947-51, ἀναπτύσσεται ἕνα τεράστιο λαϊκό ἀντιἰμπεριαλιστικό κίνημα, μέ πρωτοπορία τό Τουντέχ καί τούς μοτζαχεντίνε Ἑσλάμ τοῦ Κασάνι, πού στή συνέχεια, μετά τήν ἐκλογή τοῦ Μωσαντέκ, γίνεται πρόεδρος τῆς Βουλῆς καί πού οἱ ἰμπεριαλιστές ὀνομάζουν "κόκκινο ἀγιατολλάχ".

Στην περίοδο 1951-53, τὸ πετρέλαιο ἐθνικοποιεῖται καὶ οἱ σιῦτες συμμετέχουν στὸ κίνημα, μ' ὅλο πού δέν ταυτίζονται μὲ τὸν Μωσσαντέκ, πού ἦταν πολὺ περισσότερο ἕνας ἀστός δημοκράτης. Μετὰ τὸ διώξιμο τοῦ Σάχη καὶ τὸ πραξικόπημα τοῦ Αὐγούστου τοῦ 53, πού τὸν ἐπανεφέρε μετὰ ἀπὸ σφαγὴ 15.000, οἱ σιῦτες δέν ταυτίζονται μαζί του. Ὅμως αὐτὸ τὸ πραξικόπημα εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νὰ ἐξαφανιστεῖ τὸ Τουντέχ σὰ σοβαρὴ πολιτικὴ δύναμη, ἀκολουθώντας μιὰ συνθηκολόγα ρεβιζιονιστικὴ γραμμὴ, ἐνῶ τὸ κόμμα τοῦ Μωσσαντέκ, χωρὶς σοβαρὴ βάση σὲ μιὰ ἐλάχιστα ἀναπτυγμένη ἐθνικὴ ἀσπικὴ τάξη, διαλύεται.

πριν 25 χρονια

Ἡ ἐξέγερση τοῦ Αὐγούστου - Σεπτέμβρη τοῦ -78 ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴ τῆς δεύτερης μεγάλης συγκρούσεως ἀνάμεσα στὸν Ἰρανικὸ λαὸ ἀπὸ τὴν μιὰ καὶ τὸ Σάχη Παχλεβί ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Ἡ πρώτη κράτησε 8 ὀλόκληρα χρόνια καὶ ἔληξε τὸ 1953 μὲ νίκη τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ.

Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ G.GROSSI "ΠΕΡΣΙΑ: πετρέλαιο, βία καὶ ἐξουσία" καὶ ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ J.GEYRAS στὸν MONDE τῆς 19 Αὐγούστου: "Ἡ CIA παίζει καὶ κερδίζει" δίνουμε τὰ παρακάτω ἀποσπάσματα πού ἐξιστοροῦν τὰ γεγονότα.

1. ΤΟ ΤΟΥΝΤΕΧ ΚΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

"Ἡ ἀνασυγκρότηση τῶν κομμάτων καὶ οἱ πρῶτες ἐλευθερίες ἄρχισαν νὰ καταχτοῦν ἔδαφος κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου μὲ τὶς δυνάμεις κατοχῆς, στὶς ὁπῆς προστέθηκε καὶ ἡ Ἀμερικὴ, εἶχε σκοπὸ νὰ ἐλέγξει τὴ νέα κατάσταση, πού διαμορφωνόταν, βρίσκοντας πῶς εἶχαν ἔδαφος στὸ συνταγματικὸ αὐτὸ πείραμα πού γεννιόταν. Ὁ θρόνος ἦταν ἀδύναμος....."

Τὸ Κομμουνιστικὸ κόμμα - TUDEH -Μαζες-, τὸ καλύτερα ὁργανωμένο, ἀναπτύχθηκε κατὰ τὴ δι-

άρκεια τοῦ πολέμου, μέσα ἀπὸ ἐπαρχιακὲς ὁμάδες τῆς περιοχῆς τῶν συνόρων μὲ τὴ Ρωσσία (ἡ ὁμάδα τοῦ Τζανιγὰλ πού τὸ 1920-21 κατόρθωσε μαζί μὲ τοὺς ἐθνικιστὲς νὰ σχηματίσει τὴν ἐπαρχία ΤΖΙΛΑΝ τὴν ὁμώνυμη σοσιαλιστικὴ δημοκρατία· τὸ δημοκρατικὸ κόμμα τοῦ Ἀρτζεμπαϊτζάν καὶ τὸ κίνημα Κουμελάν, τοῦ Κουοδιστάν πού τὸ 1945-46 ἔφτιαξαν στὶς δύο ἐπαρχίες δύο λαϊκὲς δημοκρατίες). Τὸ TUDEH εἶχε τὴ βάση του σὲ διανοούμενους, κατώτερους ἀξιωματικούς καὶ στὸ νεογέννητο ἐργατικὸ κίνημα τῆς πετρελαιοφόρας ἐπαρχίας τοῦ Καντζιστάν, ὅπου τὸν Ἰοβλὴ τοῦ 1946 ἔγινε ἡ ἱστορικὴ ἀπεργία στὸ διυλιστήριό τοῦ Ἀμπαντάν πού καταστάληκε πνιγμένη στὸ αἷμα.

"Ὁ Σάχης γιὰ νὰ κατευθύνει τὰ πνεύματα καὶ τὴ μαχητικότητα τοῦ λαοῦ, ἔβαλε τὴν κυβέρνηση 3 μέλη τοῦ TUDEH, λίγες ἑβδομάδες μετὰ τὴν ἀπεργία τοῦ Ἀμπαντάν. Τὸ TUDEH μποῦκοτάρησε τὶς ἐκλογές τοῦ 1947. Στὶς 5 Φλεβάρη τοῦ 1949 μετὰ ἀπὸ μιὰ ἀπόπειρα δολοφονίας (πού δέν ἔγινε ἀπὸ κομμουνιστὲς) ἐναντίον τοῦ Σάχη, τὸ TUDEH βγαίνει ἐκτὸς νόμου. Ἀλλὰ ὁ ἐκφοβισμὸς ἀντὶ νὰ τὸ ἀποδυναμώσει τὸ ἐνὶ σχυσε 751 εἶχε περίπου 80 χιλιάδες μέλη.

Μετὰ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ Μωσσαντέκ γιὰ τὸν εἰδικὸ στόχο καταπίεσε. Ἡ δύναμή του στὴν πραγματικότητά ἀναπτύχθηκε πολὺ μέσα σὲ λίγο διάστημα - παρὰ τὴν ἐχθρική προπαγάνδα στὴν κοινὴ γνώμη ὅτι εἶναι "τὸ μακρὸ χέρι τῶν μισητῶν ρώσων-σοβιετικῶν -γιατί ἦταν ἡ πρώτη πολιτικὴ δύναμη, πραγματικὰ λαϊκὴ, πού ἔδρασε ὑπὲρ τῶν πτωχῶν κοινωνικῶν στρωμάτων.

Παρ' ὅτι δέν ἦταν καλὰ ὁργανωμένες, ἕνα ρόλο πῶς θεσμικὸ καὶ πῶς πλατὺ ἀπ' τὸ TUDEH εἶχαν διαφορὲς ὁμάδες μικροαστῶν μὲ ἀσταθὴ καὶ ἀκαθόριστὴ ἰδεολογία, πού στηρίζονταν σὲ διαφορὲς προσωπικότητες. Μερικὲς ἀπὸ αὐτὲς, σὲ συνασπισμὸ, καί μὲ κοινὴ βάση τοὺς τὸν ἐθνικισμὸ ἔδωσαν ζωὴ τὸ 1951-53 στὴν ἐμ-

πειρία της κυβέρνησης Μωχαμέντ Μωσαντέκ, που αποτελεί κυριολεκτικά τομή στην μεταπολεμική πολιτική ζωή του Ιράν. Στο σύνολο των ομάδων αυτών και των θέσεων που έκφραζαν στο Μέτωπο ή προσωπικότητα του Μωσαντέκ κυριάρχησε αναμφισβήτητα. Προσωπικότητα σύνθετη, γεμάτη αντιθέσεις ο Μωσαντέκ έπαιζε ένα κεντρικό ρόλο σαν έθνικιστής-αντιμπεριαλιστής, με τη θεωρία του για την "άρνητική Ισλαμική", όσον αφορά στην ίση μεταχείριση των πολιτικών δυνάμεων και την ιδιοκτησία των εθνικών πλουτοπαραγωγικών πηγών.

Σ' αυτόν ανήκει ένα μεγάλο μέρος του έργου της εθνικοποίησης του "κονσέρτσιουμ" που έκμεταλλευόταν το πετρέλαιο της Περσίας, της εταιρείας "Άγγλο-ιρανική οίλ κόνπανυ", που αποφασίστηκε από τη Βουλή τον Απρίλη του 1951, με ισχύ από την 1 Μαΐου. Στις 30 του Απρίλη έγινε ο πρωθυπουργός της χώρας. Ήρθε σε μεγάλη αντίθεση με το Λονδίνο αλλά υποστηρίχτηκε έμμεσα από την Οθωμανική. Στην αρχή είχε και την υποστήριξη του σάχη Μωχαμέντ Ρέζα. Όμως ένα χρόνο μετά και μπρος τήν άμετακλήτο έθνικισμό του, η υποστήριξη του σάχη δεν υπήρχε πια. Ο Μωσαντέκ, με δύναμη την συγκατάθεση του λαού αντέδρασε, στηριζόμενος στη συνταγματικότητα του καθεστώτος και ζητώντας περισσότερες εξουσίες για την κυβέρνηση. Ο σάχης πρόσπαθησε να απελευθερωθεί απ' αυτόν, αλλά μετά το σχηματισμό μιας κυβέρνησης τεσσάρων ημερών του πιστού στη δυναστεία Καβάμ-Εσουφτανέ, στις 21 Ιούλη ξανάφερε τον Μωσαντέκ για μία νέα εμπειρία κυβέρνησης, που δημιούργησε το Εθνικό Μέτωπο, που προσανατολιζόταν πια περισσότερο σε προοδευτικές μεταρρυθμίσεις, παρά έθνικιστικές παλαιού τύπου, και που είχε από την μια την υποστήριξη του TUDEH και την έχορδοτητα του σάχη από την άλλη.

G. GROSSI

2. το πραξικοπημα της Σ.Ι.Α.

Πράγματι απ' τον Ιούλη και μετά "έγινε κάθε τι για να παρουσιαστεί ο Μωσαντέκ σαν ένας επικίνδυνος σοβιετικός πράχτορας. Τα γεγονότα επιταχύνθηκαν όταν η αντιπολίτευση στο Κοινοβούλιο προσπάθησε να περάσει στην άντεπίθεση κατηγορώντας τον ότι θέλει να δημιουργήσει ένα "δικτατορικό και κομμουνιστικό" καθεστώς, έξαρτημένο απ' τη Μόσχα. Για να αντιμετωπίσει την συνομοσία των βουλευτών ο Μωσαντέκ όργωνσε στις αρχές Αυγούστου ένα δημοψήφισ-

μα που του επέτρεπε να μπορεί να διαλύσει το Κοινοβούλιο χωρίς τη συγκατάθεση του Σάχη. Επειδή τον κατηγορήσαν ότι κέρδισε χάρις στις ψήφους των κομμουνιστών, απομακρύνθηκε από το παντοδύναμο TUDEH δηλώνοντας ότι είναι αντικομμουνιστής....

Χαμένος κόπος. Γύρω στα μέσα νυχτα τις 15 Αυγούστου, ο στρατηγός Νασσέρι, που διοικούσε τη αυτοκρατορική φρουρά και πολλοί πιστοί στο σάχη αξιωματικοί δοκιμάζουν να συλλάβουν το Μωσαντέκ. Το μόνο που πέτυχαν ήταν να συλλάβουν τον υπουργό εξωτερικών Χουσαίν Φατεμί, πρώτου αφοπλιστούν την αδή από τα πιστά στην κυβέρνηση στρατεύματα βλέποντας χαμένο το παιχνίδι ο

σάχης, μαζί με τη Σοβία, φεύγει για τη Ρώμη μέσω Βαγδάτης.....

Τίς 18 Αύγουστου ο Μωσαντέκ ανακοινώνει την άμεση δημιουργία ενός συμβουλίου αντιβασιλέα που θα αντικαθιστούσε το σάχη, ενώ οι οπαδοί του TUDEH κατακλύζουν τους δρόμους ζητώντας την ανακήρυξη της Δημοκρατίας. Η κυβέρνηση που στην αρχή ανέχτηκε τις διαδηλώσεις έδωσε στη συνέχεια διαταγή στην αστυνομία να εμποδίσει την επέκτασή τους. Προσπαθώντας να ξε-

χωρίσει από τους κομμουνιστές ο Μωσαντέκ διστάζει να προχωρήσει στο χτύπημα των βασιλικών και προσπαθεί να δημιουργήσει μια έτεροκλίτη αντιπολίτευση ικανή να αμφισβητήσει την κυριαρχία του δρόμου από την Ακρα Δεξιά. Αλλά οι δισταγμοί, που τους ενθάρρυναν οι μοναρχικοί ποδελχτηκαν μοιραίοι.

Στις 19 Αύγουστου, γύρω στα μεσάνυχτα, όταν ο στρατηγός Ζαχεντί (που τον είχαν απαγάγει ο σιμαχοί το 1941 σαν συνεργάτη

ΤΟΥΝΤΕΧ

(βημα)

Με το ξέσπασμα της μπολσεβίκικης Επανάστασης του 1917, οι Ιρανοί εργάτες που εργάζονται στις πετρελαιοπηγές του ωσικού Αζερμπαϊτζάν (τά κοιτάσματα του οποίου τά εκμεταλλεύονται ο Ρότσιλντ κι ο Νομπέλ) ιδρύουν την ομάδα «Ένταλάτ» (Δικαιοσύνη), που μετονομάζεται το 1919 σε κομμουνιστικό κόμμα του Ιράν. Η πρώτη του δουλειά είναι να ιδρύσει ταχύτατα σ' όλες τις μεγάλες πόλεις κομματικούς πυρήνες και τον Ιούνιο του 1920 συγκαλεί στο Άνζαλι, στις ακτές της Κασπίας, το πρώτο του συνέδριο. Στην ηγεσία του ήδη βρίσκεται ο Πιχεβάρι, ο μελλοντικός πρώτος γραμματέας του δημοκρατικού κόμματος του Αζερμπαϊτζάν, που θα κυβερνήσει αυτή την περσική επαρχία στα τέλη του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου, κάτω από την προστασία του Έρυθρου Σταυρού.

Στο πρώτο Συνέδριο των Κομμουνιστών της Ανατολής, που συνέρχεται το 1920 στο Μπακού υπό την προεδρία του Ζινόβιεφ, το Κ.Κ. Ιράν στέλνει 192 αντιπροσώπους του σ' ένα σύνολο από 1.891 συνέδρους. Πρέπει να σημειωθεί ότι το Ιράν και η Τουρκία έχουν στο συνέδριο αυτό τις μεγαλύτερες αντιπροσωπείες από

όλα τα κομμουνιστικά κόμματα της Ανατολής (π.χ. οι Κινέζοι δεν στέλνουν παρά 8 αντιπροσώπους, οι Ινδοί 14 και οι Άραβες 3). Η σημασία του περσικού Κ.Κ. στο ανατολικό κομμουνιστικό κόμμα δεν διαφεύγει από τους Σοβιετικούς που, στο συνέδριο αυτό διατυπώνουν την πολιτική που θα πρέπει να ακολουθησει ως προς τις σχέσεις του με την «πατρίδα του σοσιαλισμού»: «Ο πόλεμος κατά της Σοβιετι-

κής Ρωσίας σημαίνει πόλεμος κατά της Ανατολής. Στο γιγάντιο αγώνα που αναλάβαμε, οι λαοί της Ανατολής θα είναι οι πιστοί μας σύμμαχοι. Η επαναστατική Ανατολή πρέπει να χει μιά στενή συμμαχία με τη Σοβιετική Ρωσία. Συντροφοί αντιπρόσωποι, αναπτύξτε την ταξική συνείδηση στις λαϊκές μάζες, οργανώστε τις γύρω από τα εργατικά σοβιέτ, καλέστε τις να ενωθούν με τη Σοβιετική Ρωσία, διαδώστε την ιδέα της δημοσπονδποίησης των καταδυναστευομένων μαζών..» (Τό κόμμα Τουντέχ αργότερα, ο πνευματικός διάδοχος του Κ.Κ. Ιράν, δέν θά παρεκκλίνει ποτέ από αυτή τη γραμμή).

Τό 1929, το Κ.Κ. Ιράν που, στο δεύτερο Συνέδριό του, τάσσεται έναντιον της δικτατορίας του Ρεζά Παχλεβή, κηρύσσεται παράνομο. Με την ευκαιρία αυτή εκδίδεται νόμος που λέει ότι κάθε κομμουνιστική οργάνωση απαγορεύεται στη χώρα κι ότι τά μέλη της τιμωρούνται με δεκαετή φυλάκιση. Ο νόμος αυτός δέν έπαψε ποτέ να βρίσκεται σε ισχύ.

Παρά τις απαγορεύσεις μιά ομάδα από διανοούμενους με έπικεφαλής της τον Τακί Άράνι (καθηγητή στο Πανεπιστήμιο της Τεχεράνης με παλαιότερη ανάμιξη στο γερμανικό κομμουνιστικό κίνημα όταν ήταν φοιτητής στη Δημοκρατία της Βαϊμάρης ιδρύουν τό 1933 την επίθεώρηση «Ντόνυα» («Ο Κόσμος») που γίνεται αργότερα ένα απ' τά επίσημα όργανα του κόμματος Τουντέχ. Τό 1937, ο Άράνι και άλλοι διανοούμενοι της Δεξιάς (δέν είναι όλοι τους κομμουνιστές) συλλαμβάνονται απ' τη μυστική στυνομία του Σάχη Ρεζά. Απ' αυτούς, που ήσαν συνολικά πενήντα τρεις, ο Άράνι και μερικά άλλοι πεθαίνουν στη φυλακή.

Μή ξεχνάμε ότι όλα τά δεκάξι χρόνια που κράτησε η βασιλεία του πρώτου Παχλεβή, μιά στυγνή δικτατορία είχε απογαρέψει κάθε πο-

λιτική ζωή στη χώρα. Οι αντιλήψεις άλλωστε του Σάχη Ρεζά για τό θέμα της ελευθερίας της έκφρασης, μπορεί να συνοψιστεί στην περίφημη φράση που είχε πει μόλις ανέβηκε στο θρόνο (παραφράζοντας τό Λουδοβίκο 14ο) στον ύπουργό του της Δικαιοσύνης Σαντρόλ Ασράφ: «Από δω και πέρα, ο Νόμος είμαι εγώ». Η άναγκαστική παραίτησή του λοιπόν τό 1941 (ύστερα από συμμαχικές πιέσεις) επιτρέπει στά περσικά πολιτικά κόμματα, στά συνδικάτα και στις εφημερίδες να βγούνε απ' την παρανομία και να εκφράζονται ελεύθερα στά πλαίσια των συνταγματικών νόμων.

Μόλις μερικές εβδομάδες μετά την παραίτηση του Σάχη Ρεζά υπέρ του γιου του Μωχάμεντ Ρεζά, τό φθινόπωρο του 1941, ένα νέο κόμμα εμφανίζεται στην πολιτική ζωή της χώρας: τό «Τουντέχ» που, σε μιά πρώτη του ενέργεια, εκλέγει μιά δεκαπενταμελή Διοικούσα Επιτροπή, η πλειοψηφία της οποίας είναι προοδευτική, όχι όμως και κομμουνιστική. Έπικεφαλής άλλωστε της Διοικούσας Επιτροπής, σαν πρόεδρος κι αντιπρόεδρος, είναι ο πρίγκιπας Σουλεϊμάν Έσκαντάρι (που συγγενεύει με την προηγούμενη δυναστεία των Καγτζάρ) και ο Νουρετίν Άλαμούτι, και οι δύο θρησκευόμενοι Μουσουλμάνοι. Παρ' όλα αυτά ο έλιγμος δέν έξαπατά και πάλι κανέναν: είναι φανερό τόι τό Κομμουνιστικό κόμμα, για να μη έμπέσει στις διατάξεις του αντικομμουνιστικού νόμου του 1929 που εξακολουθεί να ισχύει προτίμησε να αυτοδιαλυθεί για να ανασυγκροτηθεί πάνω σε μιά ευρύτερη βάση (στην οποία να συμπεριλαμβάνονται προοδευτικά στοιχεία της αστικής τάξης) και να αλλάξει τό όνομά του. Καί πράγματι, μόλις ιδρύεται, τό Τουντέχ διακηρύσσει την άφοσίωσή του στο Σύνταγμα κι αναγγέλλει ότι στόχος του είναι η υπεράσπιση της περ-

των Γερμανών) κατάλαβε τα δημόσια χτίρια, οπότε ένας διαδηλωτής της άκρας αριστεράς δεν κατέβηκε για να υπερασπιστεί το καθεστώς του Μωσσαντέκ.

Στη Ρώμη όταν ο Σάχης έμαθε το "καλό νέο" δήλωσε στους δημοσιογράφους: "Είμουν αβγούρος ο τι αυτοί με αγαπούσαν". Μετά από μερικά χρόνια έγινε καθαρό ότι με το "αυτό" έννοούσε κούρια τους πράκτορες της CIA, όπως και ότι όλη η επιχείρηση από τις 15 ως τις 19 Αυγούστου έ

τοίμα τηκε λεπτομερειακά από Έλβεττα, από τον αρχηγό της CIA Άλλεν Ντάλλες, τον πρεσβευτή ΗΠΑ στην Τεχεράνη, Λόυ Χέντερσον και την πριγκίπισσα Άσράφ, αδερφή του Σάχη. Επί τούτου ο στρατηγός Σβάρτσκοφ, πασίγνωστος για τη συμμετοχή του στην CIA μερίμνησε "για την κατάλληλη δαπάνη πάνω από 10 εκατ. δολλαρίων της CIA" ιδιαίτερα για να στρατολογήσει στις κακοφημες ανοικτές στην Τεχεράνη "ληστές, μαχαιροβγάλτες και άλλους έπαυ

σικής δημοκρατίας και της ανεξαρτησίας της χώρας.

Στόν κοινωνικό τομέα, το πρόγραμμα του Τουντέχ είναι πολύ προχωρημένο σε σύγκριση με τα υπόλοιπα κόμματα: ζητάει μια δικαιότερη κατανομή του εθνικού πλούτου σε όφελος των αγροτών και των εργαζομένων, υποχρεωτική και δωρεάν εκπαίδευση για όλους, ίση φορολογία για όλους, μια οικονομική μεταρρύθμιση σε όφελος των πιο άδικημένων και την εθνικοποίηση των γαιών που είχε καταληστέψει ο Σάχης Ρεζά. Ταυτόχρονα όμως, και στο σημείο αυτό το Τουντέχ παρουσιάζει μια αντίφαση (στα μάτια τουλάχιστον των άλλων άστικών κομμάτων) απαιτεί να επιστραφούν στις διάφορες φυλές τα έδάφη που τους είχαν αφαιρεθεί. Πράγματι, στο σημείο αυτό το Τουντέχ ανταποκρίνεται σε μια επιθυμία της Σοβιετικής Ένωσης που επιδιώκει την αφύπνιση των περσικών φυλών για να αποδυναμωθεί η κεντρική εξουσία. Το Τουντέχ παρουσιάζει και μια άλλη αντίφαση (φαινομενική κι αυτή γιατί, όπως είπαμε, πίσω από την επίσημη εκπροσώπηση του βρίσκεται το Κομμουνιστικό Κόμμα): διακηρύσσει στο πρόγραμμά του ότι είναι κόμμα «προοδευτικό», ενώ η ηγεσία του δεβαιώνει, σαν τους πιστούς μουσουλμάνους κι αυτή, ότι ποτέ δεν θα αντιστρατευθεί τους νόμους του Ισλάμ. Όπως κι αν έχουν όμως τα πράγματα, το κόμμα αυτό κατορθώνει να προσελκύσει τη συντριπτική πλειοψηφία των Περσών διανοουμένων, γιατί όρισμένες θέσεις του ανταποκρίνονται στις βαθύτερες προσδοκίες του λαού: ζητάει να καταργηθούν οι αντιδημοκρατικοί νόμοι της δικτατορίας του Ρεζά, να αναγνωρισθούν πολιτικά δικαιώματα στις γυναίκες, να επιβληθεί το όκτάωρο και να προστατευτεί ο συνδικαλισμός από το νόμο.

Το 1943, το Τουντέχ προτείνει στα υπόλοιπα κόμματα και στα

εθνικιστικά κινήματα να ενώθούν μαζί του για να υπερασπισθούν τη δημοκρατία στη χώρα. Έτσι, τον Αύγουστο του ίδιου αυτού χρόνου ιδρύεται το «Μέτωπο για την Έλευθερία» για να κωταρριστεί η αυξανόμενη επίδραση των αντιδραστικών δυνάμεων που ενισχύονται από τους Βρεταννούς και επιδιώκουν να επαναφέρουν τους καταπιεστικούς νόμους του Ρεζά Παχλεβή.

Λίγους μήνες όμως πριν από τον τερματισμό του πολέμου, η έφημερίδα «Ραχμπάρ» που είναι το επίσημο όργανο του Τουντέχ, αρχίζει να πλέκει το εγκώμιο της Σοβιετικής Ένωσης προκαλώντας έτσι μια πρώτη ψυχρότητα στις γραμμές του «Μετώπου για την Έλευθερία». Η κατάσταση επιδεινώνεται με το θέμα του πετρελαίου.

Όταν πράγματι η Σοβιετική Ένωση ζητάει από την περσική κυβέρνηση να της έκχωρηθούν τα κοιτάσματα πετρελαίου του βορείου τμήματος της χώρας, το Τουντέχ που, ως τότε, διαδήλωνε τη θέλησή του να είναι μόνο κρατική ή εκμετάλλευση του περσικού υπεδάφους, τάσσεται άναφάνδον υπέρ των Σοβιετικών με το επιχείρημα ότι αφού οι Βρεταννοί εκμεταλλεύονται τα πετρελαία του νότιου τμήματος της χώρας, δεν υπάρχει λόγος να μη κάνουν το ίδιο οι Σοβιετικοί στο βόρειο τμήμα της. Η στάση αυτή του Τουντέχ φέρνει άναστάτωση στο «Μέτωπο» και οι εθνικιστές αποσύρονται προκαλώντας έτσι και τη διάλυση του «Μετώπου».

Παρά τις αντιδράσεις που έχουν δημιουργηθεί έναντι της φιλοσοβιετικής πολιτικής του (έν τώ μεταξύ επικεφαλής της περσικής κυβέρνησης είναι ο Μωσσαντέ) το Τουντέχ εξακολουθεί να άσκει έπιρροή στον πληθυσμό και έχει επίσης τη γερή υποστήριξη πολλών αξιωματικών του στρατού, που εκείνη την εποχή είναι διχασμένος και σαφώς έναντιον του Μωσσαντέκ. Ο τελευταίος αυτός

πράγματι, στην επιθυμία του να εξυγιάνει τις ένοπλες δυνάμεις από τα διεφθαρμένα και αντιπατριωτικά στοιχεία, είχε στρέψει έναντιον του μεγάλη μερίδα από το σώμα των αξιωματικών που για να περισώσουν τα προνόμιά τους, τάχθηκαν υπέρ του νεαρού Σάχη Μωχάμετ Ρεζά. Έτσι λοιπόν η πλειοψηφία του στρατού στέκει πιστά στο πλευρό του μονάρχη, ενώ μια δυναμική μειονότητα κλίνει υπέρ του Τουντέχ.

Στις 16 Αυγούστου του 1953, αφού άτταια προσπάθησε να άνατρέψει το Μωσσαντέκ, ο Σάχης άπετεύει στη Ρώμη. Τρεις μέρες όμως μετά η CIA πραγματοποιεί το πραξικόπημά της: με τη συμπαράσταση ύποπτων στοιχείων που έχουν πληρωθεί με άφθονα δολάρια, οι δυνάμεις του χη επιτίθενται έναντιον της Τεχεράνης, ενώ οι κομμουνιστές αξιωματικοί κλεισμένοι στους στρατώνες τους περιμένουν την έντολή της Κεντρικής Έπιτροπής του Τουντέχ για να άγουν με το όπλο στο νήσι. Η έντολή όμως δεν έφθασε ποτέ. Άργότερα η ηγεσία του κόμματος δικαιολογήθηκε ότι θέλησε να αποφύγει τη μάταιη αίματοχυσία γιατί άβέβαιο πώς ο συσχετισμός δυνάμεων ήταν όπωσδήποτε υπέρ των πραξικοπηματιών.

Φυσικά με την επικράτηση του πραξικοπήματος και την άνατροπή του Μωσσαντέκ αρχίζει άγριος διωγμός. Όσα μέλη της Κεντρικής Έπιτροπής του Τουντέχ δεν έχουν προλάβει να διαφύγουν στο έξωτερικό, συλλαμβάνονται, έπίσης και οι περισσότεροι αξιωματικοί. Κατά έκατ κομματικά μέλη σέρνονται στις φυλακές και στα βασανιστήρια. Το κόμμα διαλύεται και άγαίνει στην παρανομία, ενώ η ηγεσία του αναδιπλώνεται στην Άνατολική Γερμανία από όπου έφακολουθεί ως τώρα να κατευθύνει τους άπαδούς της.

γελματίες έγκληματίες" που βοήθησαν το στρατηγό Ζαχέντι να ανατρέψει την κυβέρνηση Μωσσαν τέκ. "

B J. GEYRAS

Για δέκα χρόνια ο Σάχης, με την άμεση επέμβαση και υποστήριξη των αμερικάνων, κυβερνάει σχεδόν ανενόχλητος, χωρίς να έχει άλλον αντίπαλο έξω από τους σιίτες που συγκεντρώνουν κάθε αντίσταση.

Η ολιγαρχία που σχηματίζεται γύρω από το Σάχη, μαζί με τη βοήθεια του ιμπεριαλισμού, αναλαμβάνει να "μοντερνοποιήσει", όριστικά τη χώρα, έτσι ώστε να μπορέσει να ριζώσει δημιουργώντας νέα κοινωνικά στρώματα (μοντέρνα αστική και μικροαστική τάξη), στήριγμα για το καθεστώς του.

Από το 1963 αρχίζει τη "λευκή επανάσταση" (για να αποφύγει τη κόκκινη), στηριζόμενος στα εισοδήματα του πετρελαίου. Το αποτέλεσμα ήταν μια κοινωνική αναστάτωση, ένας "άγριος" καπιταλισμός, που ίσως δεν έχει γνωρίσει ο κόσμος μέχρι σήμερα. Έκατομμύρια αγρότες διώχτηκαν από τη γη, η παραγωγή

Η "αυτοουράτεια" και οι αγρότες

δημητριακών έπεσε από 9 εκατομμύρια τόννους σε 3,5. Η γη εγκαταλείφθηκε. Η Τεχεράνη ξεπέρασε τα 5 εκατομμύρια πληθυσμό. Σ' όλες τις μεγάλες πόλεις δημιουργήθηκαν εργοστάσια κάθε είδους. Και η κοινωνική ανισότητα έφτασε σε μυθώδη επίπεδα.

Από την αγροτική μεταρρύθμιση

η γεωργική παραγωγή βγήκε καταστραμμένη. Μ' αυτή, ένα μεγάλο μέρος της γης πάρθηκε από τους γαιοκτήμονες και δόθηκε στους αγρότες. Αλλά το κράτος, μαζί με την γη, δεν έδωσε στο χωρικό πιστώσεις για να αγοράσει τρακτέρ και άλλες μηχανές, που για αυτόν δε θάφτανε ολόκληρη ζωή για να πληρώσει χρέη. Οι νέοι εγκατέλειψαν μαζικά τα χωράφια, ήρθαν στις πόλεις και απασχολήθηκαν λίγο-πολύ σαν οικοδόμοι, δουλεύοντας εποχιακά, κακοπληρωμένοι και ζώντας στις διαλυμένες περιφέρειες των μεγαλουπόλεων. Παράλληλα, δε δημιουργήθηκε καν μια αγροτική μπουρζουαζία, αφού τα χρήματα που πήραν οι γαιοκτήμονες δεν τα επένδυσαν σε παραγωγικές δραστηριότητες αλλά σε παρασιτικές υπερεκμεταλλεύσεις ή στη βιομηχανία!

Η αντιπρόκληση υποστηρίζει από καιρό ότι ο πραγματικός στόχος μιας τέτοιας μεταρρύθμισης ήταν να δημιουργηθεί μόνο μια πλατειά αγορά για ξένα έμπορεύματα. Το αποτέλεσμα είναι ότι, για πρώτη φορά στην ιστορία του, το Ιράν είναι υποχρεωμένο να εισάγει από το εξωτερικό τα καθαρά πρώτης ανάγκης αγροτικά προϊόντα (σάρι, φρούτα, σταφύλια, κρέας, ρύζι). Έτσι οι χωρικοί έχουν πολλούς λόγους για να ναι απογοητευμένοι από το καθεστώς. Βέβαια, οι διεκδικήσεις τους είναι καθαρά οικονομικές και οι αγροτικές περιοχές επηρεάζονται λιγότερο πολιτικά. Η επανάσταση κυριαρχεί ουσιαστικά κέντρα των πόλεων κι έχει κατακτήσει όλα εκείνα τα στρώματα των νέων που εγκατέλειψαν τα χωριά κι έμαθαν να αγωνίζονται στις μεγαλουπόλεις!

Αλλά η μεγάλη άτυχία του καθεστώτος φάνηκε στην πολιτική του αδυναμία να δημιουργήσει μια βάση μέσα στην έθνική αστική τάξη, μεγάλη, μεσαία ή μικρή. Σε μια οικονομία που εξαρτάται περίπου ολόκληρωτικά από το πετρέλαιο και από μερικές μεγάλες βιομηχανίες του κράτους, η υπάρχουσα βιομηχανική δραστηριότητα έλεγχονταν από τη "βασιλική οικογένεια", είτε άμεσα, μέσα από μετοχικές ιδιοκτησίες, είτε έμμεσα, μέσα από ένα σύστημα που εμπόδιζε οποιαδήποτε αυτόνομη οικονομική πρωτοβουλία.

"Η έμπορο-μεσίτιχη αστική τάξη, μικρή, μεσαία και μεγάλη, στη σημερινή γλώσσα της επανάστασης είναι γνωστή με το όνομα "μπαζαρί". Μαζί με τους βιομηχανικούς εργάτες, είναι αυτοί που έχουν δώσει τα πιο γερά χτυπήματα στο καθεστώς. Μέσα από το μπαζάρ της Τεχεράνης -το πιο μεγάλο της Μέσης Ανατολής- περνάει όχι μόνο το εθνικό εμπόριο αλλά κι όλο το χονδρικό εμπόριο της πόλης, ακόμα και πρώτες ύλες για τη βιομηχανία. Απ' αυτό εξαρτώνται άμεσα ή έμμεσα ένα εκατομμύριο άτομα. Κάτω από τη καθοδήγηση του Χομέϊνι, έκλεισε χωρίς διακοπή περίπου 70 μέρες, παραλύοντας την εμπορική δραστηριότητα της πρωτεύουσας. Τα έξοδα κι οι ζημιές απ' αυτό τον αγώνα ήταν μεγάλα, ενώ παράλληλα αναπτύχθηκε μία μεγάλη αλληλεγγύη ανάμεσα στα μέλη του μπαζάρ, στη βάση του αγώνα ενάντια στο Σάχη και υπέρ της επανάστασης. Συναντώντας τον Μαχμούντ Μανιάν, πούναι ένας απ' τους αρχηγούς των μπαζαρί, μας έδειξε έναν κατάλογο με όνόματα μερικών εμπόρων (καμιά 20αριά) που αυθόρμητα συγκέντρωσαν για τα έξοδα της επανάστασης περίπου 50 εκατομμύρια δρχ." (Απόσπασμα από την Ιταλική εφημερίδα "ΡΙΝΑΣΙΤΑ").

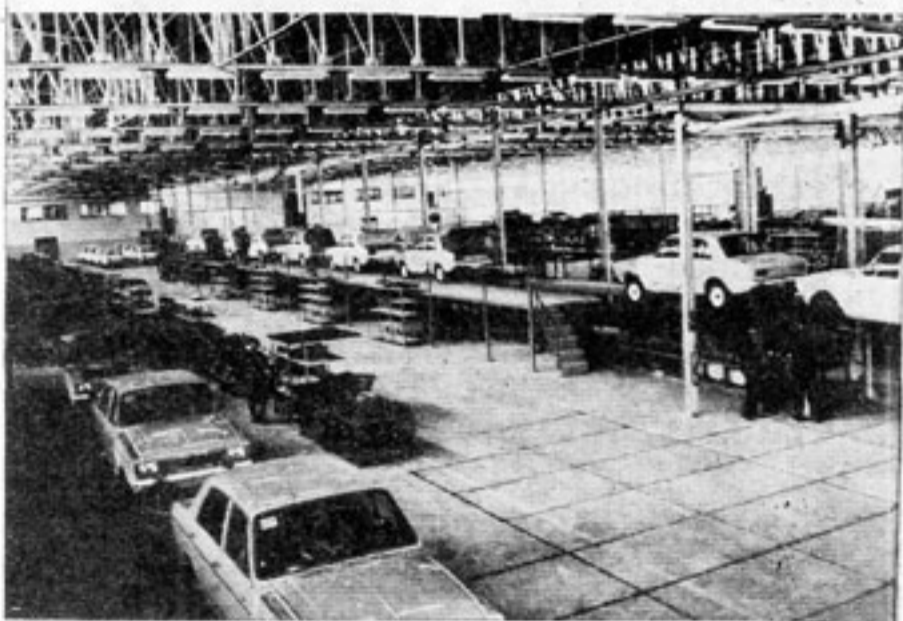
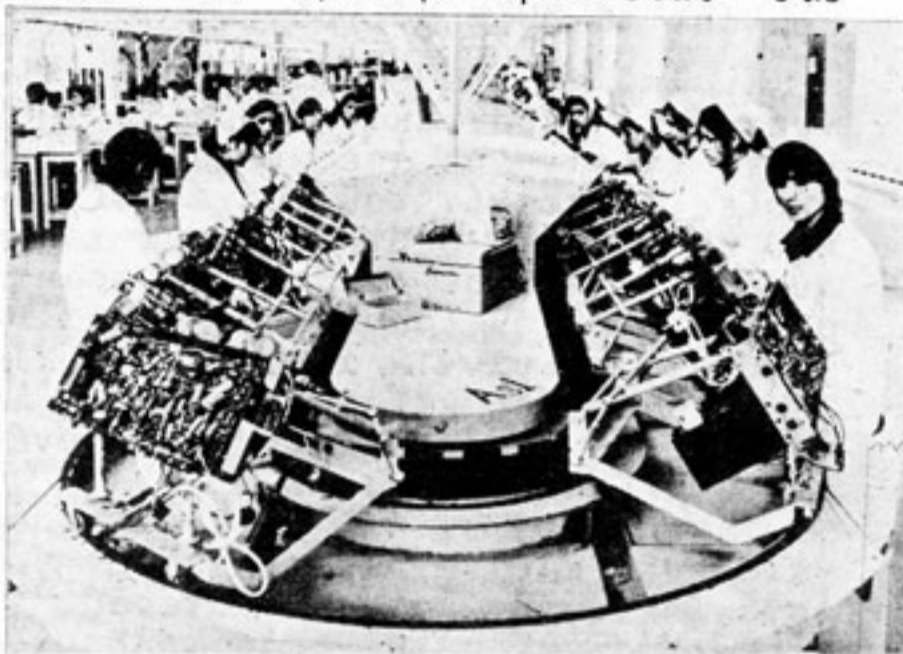
"Έτσι, τα νέα στρώματα που δημιούργησε η πολιτική του Σάχη, αντί ν' αποτελέσουν το στήριγμα του όπως νόμιζε, ζητούν τώρα μεγαλύτερη συμμετοχή στην εξουσία (μεσαία στρώματα), δικαιώματα (εργάτες), πολιτικές ελευθερίες (φοιτητές).

Γι' αυτό αναπτύσσονται νέες πολιτικές ουνάμεις. Τα νέα μεσαία στρώματα και η μοντέρνα αστική τάξη εκφράζονται μέσα από το "κόμμα Ιράν", ενώ το "Μελάτ Ιράν" είναι ο εκπρόσωπος των εμπόρων του μπαζάρ που, όπως δηλώνουν, "συνθλίβονται σε μία χώρα παραδομένη στις πολυεθνικές, με τη συνενοχή των μεγάλων ντόπιων καπιταλιστών". Τέλος, ο Σοσιαλιστικός Σύνδεσμος, ρεφορμιστικό κόμμα, που και τα ζμαζί έχουν δημιουργήσει το "Εθνικό Μέτωπο", δηλαδή ξαναπαίρνουν το όνομα του κόμματος του Μωσσαντέκ. Τέλος, ακόμα και στο έσωτερικό της ολιγαρχίας εμφανίζονται διαφοροποιήσεις, ιδιαίτερα μετά το τελευταίο κίνημα, και το επί-

σημο κόμμα του Σάχη διαλύθηκε σε πολλές φράξιες.

η αναπτυξη της εργατικής τάξης

"Όμως, παρόλο τον ολιγαρχικό τρόπο με τον οποίο γίνεται η εκβιομηχάνιση -που ακριβώς στηρίζεται στο πετρέλαιο και τα εισοδήματά του καθώς και τις τεράστιες ξένες επενδύσεις- δεν παύει να πραγματοποιείται μία τεράστια κοινωνική αλλαγή, με κέντρο της το σχηματισμό μιας σημαντικής εργατικής τάξης. Το Ιράν μεταβάλλεται στο

σημαντικότερο βιομηχανικό κέντρο της Εγγύς και Μέσης Ανατολής (η Τεχεράνη είναι ήδη μία βιομηχανική μεγαλούπολη). Η βιομηχανική παραγωγή αυξάνεται τα τελευταία χρόνια πάνω από 30% (!) το χρόνο. Σε τομείς όπως η πετροχημεία, τα χαλυβουργεία, η αυτοκινητοβιομηχανία, κλπ. η ανάπτυξη είναι θυελλώδης. Η αυτοκινητοβιομηχανία, το 1977, παράγαγε 200 χιλιάδες αυτοκίνητα. Επίσης παράχθηκαν 450 χιλιάδες ψυγεία, 11 εκατομ. τόννοι τσιμέντο, κλπ.

Έτσι, σχηματίστηκε μια μεγάλη και συγκεντροποιημένη εργατική τάξη (3 εκατομ. άτομα), δηλαδή το 30 μέ 35 % του ένεργου πληθυσμού. Από την ίδια τή φύση τής ανάπτυξης (άπό τά πάνω, "φυτευτή"), η εργατική τάξη πέρασε χωρίς κανένα ένδιάμεσο στάδιο στη μεγάλη βιομηχανία.

Αυτή η εργατική τάξη, πού ήταν αδύνατο μέ μισθούς 5-8 χιλ.δρχ., νά μπορέσει νά βρεϊ σπίτι, μένει στίς παραγκογειτονίες πού περιστοιχίζουν τίς μεγάλες πόλεις, μαζί μέ 100δες χιλιάδες ύποαπασχολούμενους και άνεργους, έχοντας ταυτόχρονα ν'άντι μετωπίσει έναν πληθωρισμό πού ξεπερνάει τά 30 % τό χρόνο.

Κι από τό 1969 αρχίζει νά γεννιέται τό άπεργιακό κίνημα. Τό 1969-1970 έγιναν δύο άπεργίες, άπό τίς όποίες η άπεργία του Τζαχάν-Τίτ, όπου 20 εργάτες σκοτώθηκαν μέ τά πολυβόλα, άπόκτησε συμβολικό χαρακτήρα για όλη τήν Ιρανική άριστερά. Τό 1970-71, έγιναν 12 άπεργίες, τό 71-72 20 άπεργίες και τό 72-73, 50. Άπό τότε τό άπεργιακό κίνημα συνέχισε νά ξαπλώνεται.

Άπό τό 1975, και οί ένοπλες οργανώσεις, και γενικότερα όλες οί οργανώσεις τής άκρας άριστεράς, στρέφονται κι αυτές πρός τή δουλιά στους εργατικούς χώρους, βάζοντάς τήν κέντρο τής δραστηριότητάς τους. Μέσα στην εργατική τάξη δημιουργούνται οί πρώτοι επαναστατικοί πυρήνες πού στηρίζονται στην ανάπτυξη τής κινητοποίησης στους εργατικούς χώρους. Τό 1975 έτσι, οί εργάτες πολλών εργοστάσιων στό Καράτζ, άπεργούν και βαδίζουν στην Τεχεράνη. Ο στρατός έπεμβαίνει, σκοτώνει 70 και τραυματίζει πάνω άπό 300.

ο σχηματισμος της επαναστατικής αριστερας

Μετά τήν κρίση του 60-64, στην διάρκεια τής όποίας ο Σάχης μετά μία πρόσκαιρη "φιλελευθεροποίηση" και τήν προώθηση τής "λευκής επανάστασης" έπνιξε στό αίμα τό 1963 τό κίνημα πού ηγεσία του είχε τό Χομέϊνι, άνοίγει μία νέα πολιτική περίοδος στό Ιράν. Τό Τουντέχ έπρότεινε τήν "είρηνική άλλαγή" του καθεστώτος και έτσι χάνεται έντελώς άπ'τό προσκήνιο τής πάλης. Ταυτόχρονα τό Ιράν μπαίνει σε μία πε-

ρίοδο "κοινωνικής κοσμογονίας". Η πολιτική τής ολιγαρχίας και των ίμπεριαλιστών μετά τήν άποτυχία τής "φιλελευθεροποίησης" είναι τό βραζιλιακό "μοντέλλο": Έξαρτημένη εκβιομηχάνιση μέ καθεστώς τρομοκρατίας και έλεγχο κάθε εκδήλωσης τής κοινωνικής ζωής. Τά εργοστάσια τά πανεπιστήμια, τά σχολεία έλέγχονται άπό τή ΣΑΒΑΚ, οί πολιτικοί κρατούμενοι είναι δεκάδες χιλιάδες.

Άπέναντι σε ένα τέτοιο καθεστώς ένας και μοναδικός δρόμος εμφανίζεται σαν δυνατός, ο δρόμος ένοπλης πάλης. Στά 1965 σχηματίζονται οί πρώτες παράνομες ομάδες μέ στόχο τόν ένοπλο. Και η κυριώτερη είναι η οργάνωση "των αγωνιστών (μοτζαχεντίν) του Ιρανικού λαού" πού στηρίζεται σε μία "ίσλαμομαρξιστική" ιδεολογία έπηρεασμένη άπό τό Σαριάτι. Πάντως μέχρι τό -71 δέν έχει περάσει ακόμα σε ένοπλες ενέργειες μεγάλης κλίμακας.

Τέλος διαμορφώνεται άπό τό -68 και μετά και ένα μαρξιστικό-λενινιστικό ρεύμα, πού τίς 8 Φλεβάρη του 71 άρχισε τόν ένοπλο άγώνα. Ηταν η "ομάδα του δάσους" πού επέτέθηκε στη χωροφυλακή του Σιακάλ στό Βόρειο Ιράν, σκότωσε αρκετούς χωροφύλακες και πήρε όλα τά όπλα,

στη συνέχεια μέσα σ'αράση της Καπίας καταδιωγμένη από χιλιάδες στρατού με έλικόπτερα και κανόνια άντεξε δέκα μέρες. Και τ'άραχτώ μέλη του κομμάτο πέθαναν ήρωικά άφου έξόντωσαν έξήντα έχθρούς.

Ήταν ή αύγή μιās νέας περιουδου για τήν Ιρανική έπανάσταση. Από τήν "όμάδα του δάσου" έξησαν μερικοί, όσοι δέν συμμετείχαν στην έπίθεση.

Ή Σαβάκ και ο Σάχης πανηγύριζαν για τή νίκη τους. Αλλά λίγες μέρες μετά μιá άλλη ομάδα ή "όμάδα της πόλης" εκτέλεσε τον στρατιωτικό έπίτροπο του Ίράν. Ή "όμάδα της πόλης" μαζί με όσους έπέζησαν από τήν ομάδα του δάσου σχημάτισαν τήν "όργάνωση των άνταρτών φενταγίν του λαού".

Παρ'όλη τήν καταπλευση που έσ-

τοίχισε 100δες νεκρούς και χιλιάδες φυλακισμένους κατόρθωσαν όχι μόνο νά έπιβιώσουν αλλά νά συνεχίσουν τον άγώνα.

Μέχρι τό 1976, ανάμεσα σε έκατοντάδες ένέργειες, έκαναν και τις παρακάτω:

- Έκτέλεσαν τον άρχιβασιανιστή της Σαβάκ ΝΙΚΡΑΜΠ.

- Έκτέλεσαν τον Φατέχ ΓΙΑΖΝΤΙ, μεγαλοκαπιταλιστή και προσωπικό φίλο του Σάχη, που ήταν ο πεύθυνος για τή σφαγή των έργατων του ύφαντουργείου Τζαχάν-Τζε. Ή εκτέλεση έγινε δυό χρόνια μετά τήν άπεργία και άκολουθήθηκε από μιá έντονη δουλειά πραπαγάνδας κι έξήγησης στους εργατικούς χώρους.

- Έκτέλεσαν πράκτορες της Σα

ΦΕΝΤΑΓΙΝ

(βημα)

ΔΕΚΑ χρόνια μετά τήν άνατροπή του Μοσαντέκ τό 1953 και τήν έγκατάσταση της στυγνής σαχικής δικτατορίας, ξεπηδάει από τά συντρίμια του Τουντέχ τό κίνημα των «Έπαναστατών Μαρξιστών - Λενινιστών». Σε αντίθεση όμως προς τό Τουντέχ, τό νέο αυτό ρεύμα δρiscεται αντίθετο προς όλους τους ιμπεριαλισμούς, είναι έπαναστατικό και καλεί στον ένοπλο άγώνα.

Οι νέοι αυτοί κομμουνιστές, που ανήκουν στους κύκλους των διανοομένων και των φοιτητών προσπαθούν νά ανεύρουν τις αίτιες για τήν άποτυχία του έθνικιστικού κινήματος του Μοσαντέκ, νά αναλύσουν τά νέα δεδομένα της ιμπεριαλιστικής πολιτικής ξεκινώντας από τον άνταγωνισμό των δυο συνασπισμών και νά διατυπώσουν μιá «προλεταριακή» ιδεολογία με βάση κοινωνικοοικονομικές έρευνες πάνω στην κατάσταση στην Περσία. Ένας από τους λαμπρούς θεωρητικούς αυτής της άνανεώσεως του κομμουνισμού είναι ο Μπιζάν Ντζαζανί, που συλλαμβάνεται τό 1967 και καταδικάζεται σε κάθειρξη δεκαπέντε έτών.

Μέσα από τή φυλακή ώστόσο κατορθώνει νά δγάλει παράνομα μιá μελέτη του πάνω στις πολιτικές συνθήκες, που παρακίνησαν όρισμένους μαρξιστές νά επιλέξουν τον ένοπλο άγώνα σαν μόνο μέσον για τήν κινητοποίηση των μαζών, πάνω στις μέθοδες που οι μαχητές πρέπει νά υιοθετήσουν για νά διευρύνουν τό κίνημά τους και πάνω στη στρατηγική που πρέπει νά ακολουθήσουν για νά μπορέσει αυτή ή ένοπλη έπαναστατική πάλη νά καταλήξει σε μιá γενικευμένη έξέγερση...

Ήδη λοιπόν από τό 1967 με-

ρικές ένοπλες ομάδες περνούν στη δράση, μά ή άπειρία τους γίνεται άφορμή νά άποδεκατισθούν από τις δυνάμεις άσφαλείας του Σάχη. Τό Φλεβάρη ώστόσο του 1971 μιá δεκαπενταμελής ομάδα της όργανώσεως «Φενταγίν» επιτίθεται σ' ένα σταθμό χωρόφυλακής της δόρειας έπαρχίας Γκουιλάν, ύποχρώνοντας τό στρατό νά κινητοποιήσει πολλές δυνάμεις του για νά τους καταδιώξει. Λίγες ή μέρες μετά ή ομάδα αυτή κυκλώνεται στη βάση της στο πυκνό δάσος του Σιγιαχκάλ και έξοντώνεται: όσοι επιζούν συλλαμβάνονται και εκτελούνται ή πεθαίνουν από φρικτά βασανιστήρια... Τό κουράγιο ώστόσο αυτών των άνταρτών έπιδρά άμεσα στην ψυχολογία του πληθυσμού. «Τόλησαν» ψιθυρίζεται σε λίγο παντού.

Ο μύθος για τήν παντοδυναμία του καθεστώτος έχει ύποστει βαρύ πλήγμα. Ή «σφαγή του Σιγιαχκάλ» γίνεται σύμβολο και νο-

μομιάς αρχίζει μιá κίνηση άναδιάρθρωσεως των άνταρτικών ομάδων, με τις όποιες ένώνονται ισλαμικά και έθνικιστικά στοιχεία. Όλοι μαζί καταπολεμούν τό καθεστώς όπου κι όπως μπορούν, μά οι άπώλειές τους είναι τρομακτικές.

Τόν Άπρίλη του 1975, ένα λακωνικό ανακοινωθέν της ΣΑΒΑΚ λέει ότι ο Μπιζάν Ντζαζανί και άλλοι όκτώ κρατούμενοι «σκοτώθηκαν ενώ προσποθούσαν νά άποδράσουν από τή φυλακή». Στην πραγματικότητα ο Ντζαζανί και οι σύντροφοί του είχαν δολοφνηθεί έν ψυχρώ μέσα στα κελιά τους. Ο θάνατος του Ντζαζανί στερεί τους «μαρξιστές - Λενινιστές» από ένα λαμπρό θεωρητικό, οι «Φενταγίν» ώστόσο συνεχίζουν με πείσμα τον άγώνα τους.

βάκ.

- 'Ανατίναξαν κέντρα τῆς Σα-
βάκ καί τῆς ἀστυνομίας, κλπ.

Νά πῶς καθόρισαν οἱ ἴδιοι τοὺς
στόχους τους σ' ἓνα μήνυμα πού ἔ-
στειλαν τό 75-76 στό 1170 Συνέ-
δριο τῆς Συνομοσπονδίας Ἰρανῶν
φοιτητῶν:

"Στά πρώτα χρόνια τῆς ἔνο-
πλης πάλης, ἡ ὀργάνωσή μας,
βλέποντας τίς ἀναγκαιότητες
τῆς πάλης καί τά καθήκοντα τῶν
πρωτοποριῶν τῆς ἐπανάστασης,
ἔβαλε στήν ἡμερήσια διάταξη
τῆς δουλειᾶς τῆς τῆ δυνατότη-
τα, μέσα ἀπό τήν ἔνοπλη-πολι-
τική πάλη, νά δημιουργηθεῖ μιᾶ
πολιτική ἀτμόσφαιρα, νά σπά-
σει ἡ ἀντίληψη τῆς ἀκλόνητης
ἐξουσίας τοῦ καθεστώτος, νά
ὀργανωθοῦν τά στοιχεῖα τῶν
προετοιμασμένα γιά τήν ἐπανα-
στατική πάλη καί νά διαπαιδα-
γωγηθοῦν τά πιό ἀποφασισμένα
στοιχεῖα τοῦ προλεταριάτου· κι
ἀκριβῶς, ξεκινώντας ἀπό τήν ἀ-
νάλυση τῶν συνθηκῶν καί τῶν
πραγματικότητων τῆς κοινωνίας
μας, ἀνακήρυξε τήν ἔνοπλη πάλη
σάν τό πιό ἄμεσο καθήκον τῶν ἐ-
παναστατῶν καί σάν τό μόνο μέ-
σο γιά τήν ἐπιτυχία τῶν παρα-
πάνω στόχων. Ἡ ἔνοπλη πάλη εἶ-
χε γιά τήν ὀργάνωσή μας ἓνα πο-
λιτικό περιεχόμενο καί ἄρχισε
σά μιᾶ πάλη πολιτική καί στρα-
τιωτική. Ἡ ἐμπειρία αὐτῶν τῶν
τελευταίων χρόνων δείχνει κα-
θαρά πῶς ἡ ὀργάνωσή μας ἔκανε
μιᾶ σωστή κι ἐπιστημονική ἐκ-
τέλιση τῆς κατάστασης. Ὅλες οἱ
λεγόμενες πολιτικές συσπειρώ-
σεις εἴτε ἔπесαν στά χέρια τοῦ
καθεστώτος καί ἐξοντώθηκαν εἴ-
τε διαλύθηκαν μέσα ἀπό τό φυ-
σικό τους ἀδιέξοδο, τήν ἀπρα-
ξία, τό φόβο νά ξεκινήσουν τή
δράση ἢ τή συνείδηση τῆς μῆ-
χρησιμότητάς τους. (...)

(...) Αὐτή τῆ στιγμή ἡ ὀργά-
νωσή μας ὀργανώνει δυνάμεις κι
ἔτοιμάζεται νά οἰκοδομήσει, μέ
τούς πυρήνες τῆς, τή γέφυρα πού
θά ἐνώσει τίς ἐργατικές μάζες
στά ἐργοστάσια, στούς χώρους
δουλειᾶς καί ζωῆς τῶν ἐργαζό-
μενων. Ἀκονίζοντας τά θεωρη-
τικά μας ὄπλα μέ τήν ἐπαναστα-
τική πρακτική καί φέρνοντας τήν
ἐπαναστατική θεωρία τοῦ μαρξι-

σμοῦ-λενινισμοῦ μέσα στήν ἐρ-
γατική τάξη, κι αὐτό μέσα ἀπό
τά πιό ἀποφασισμένα στοιχεῖα
τοῦ προλεταριάτου, πού γνωρί-
ζουν καλύτερα ἀπό τόν καθένα
τίς συνθήκες δουλειᾶς καί ζωῆς
τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν καί ζοῦν
οἱ ἴδιοι σ' αὐτές τίς συνθήκες,
προετοιμάζουμε τό ἔδαφος γιά
τήν ὀργάνωση τοῦ κόμματος μέσα
στούς κόλπους τῆς ἴδιας τῆς ἐρ-
γατικῆς τάξης".

Λίγους μῆνες μετά τούς φεντα-
γίν, οἱ Μοτζαχεντίν περνᾶνε σέ δόρα
ση. Ὄταν ὁ Νίξον ἐπισκέπτεται τή
Τεχεράνη; μπαίνουν πολλές βόμβες
καί μιᾶ ἀπ' αὐτές σκοτώνει τόν ἀ-
μερικάνο στρατηγό Πράις.

Ἀνάμεσα στίς ἐνέργειες πού ἔ-
καναν ἦταν ἡ ἐκτέλεση πολλῶν ἀρ-
χηγῶν τῆς Σαβάκ, ἀνατινάξεις, ἐκ-
τελέσεις ἀμερικάνων στρατιωτικῶν
συμβούλων.

Ἡ ἄνοδος τῶν ἐργατικῶν καί φοι-
τητικῶν ἀγώνων, ἡ ὀξυνόμενη κρίση
τοῦ καθεστώτος καί ἡ ἀνάπτυξη τῶν
μαρξιστικῶν ἐπαναστατικῶν ἰδεῶν,
ὀδήγησε, μετά ἀπό δύο χρόνια ἐσω-
τερική πάλη, σέ σύγκρουση ἀνάμεσα
σέ ἰσλαμιστές καί μαρξιστές. Τό
1975, οἱ μαρξιστές κυριάρχησαν κι
ἡ ὀργάνωση πῆρε τό χαρακτήρα μαρ-
ξιστικῆς-λενινιστικῆς ὀργάνωσης.
Ἡ ἰσλαμική τάση ἀποσυντέθηκε ἀλ-
λά ξανααναπτύχθηκε μετά τό 1977,
μέ τή γενικότερη ἄνοδο τοῦ ἰσλα-
μισμοῦ. Ἀποφασιστικό ρόλο σέ μιᾶ
τέτοια κατεύθυνση ἔπαιξε ὁ προσα-
νατολισμός πρὸς τήν ἐργατική τάξη.
Οἱ μαρξιστές "Μαχητές τοῦ λαοῦ"
(Μοτζαχεντίν) καταγγέλουν τό ρε-
βιζιονισμό τῆς Ρωσίας καί θεωροῦν
τίς ἀπόψεις τους πιό ριζοσπαστι-
κές ἀπό τῶν φενταγίν.

Μέχρι τήν ἀνατροπή τοῦ Σάχη, κυ-
κλοφοροῦσαν τήν ἐφημερίδα "Ἐργα-
τική ἐξέγερση" καί τό περιοδικό
"Μοτζαχέντ".

Ἀπό τήν "Ἐργατική ἐξέγερση"
δημοσιεύουμε ἓνα κομμάτι πού μι-
λάει γιά τήν πρώτη τους προσπά-
θεια δουλειᾶς στούς ἐργάτες:

"Ἡ πρώτη ἐργατική ὁμάδα τῆς
ὀργάνωσης δημιουργήθηκε τό 69.
(...) Ὄργανώθηκε ἓνας ἐργατι-
κός πυρήνας μέ στόχο νά γνωρί-
σει τά προβλήματα τῶν ἐργατῶν
καί σέ μιᾶ πρώτη φάση νά δημι-
ουργήσει δεσμούς ἀνάμεσα στήν
ὀργάνωσή μας καί τό κίνημα τῆς

έργατικῆς τάξης καί σέ μιά δεύ-
τερη φάση νά περάσει σέ δράση.
(...) Ἐπί δύο χρόνια, αὐτός ὁ
πυρήνας, κι ἀφοῦ πέρασε ἀπό διά-
φορα οργανωτικά στάδια, μπόρε-
σε νά δημιουργήσει μιά ἐργατι-
κή ομάδα πού βρίσκονταν σέ μό-
νιμη καί καθημερινή σχέση μέ
τούς ἐργάτες (εἴτε μέσω συν-
τρόφων πού δούλευαν ἄμεσα στά
ἐργοστάσια εἴτε μέ ἐπαφές μέ
διάφορους ἐργατικούς συνδικα-
λιστικούς-πολιτικούς κύκλους).
Σ' αὐτή τήν περίοδο ἡ ἐργατική
ὁμάδα τῆς ὀργάνωσης ἔκανε μιά
δουλειά πάνω στίς συνθήκες ζω-
ῆς τῶν ἐργατῶν, συνθήκες οἰκο-
νομικές, πολιτικές, ἀπεργίες,
κλπ., πού κυκλοφόρησε σέ 4 τό-
μους ἀνάμεσα στήν ὀργάνωση. Αὐ-
τή ἡ δουλειά πού ὑπῆρξε ἀποτέ-
λεσμα τῆς ἄμεσης σχέσης τῶν συν-
τρόφων μας μέ τά προβλήματα τῶν
ἐργατῶν, καθώς καί καρπός μιᾶς
μακρόχρονης δουλειᾶς στά ἐργο-
στάσια καί κοινῆς ζωῆς μέ τούς
ἐργάτες, μᾶς βοήθησε σημαντι-
κά νά γνωρίσουμε τά προβλήματα

τῶν ἐργατῶν καί νά δεθοῦμε ὀρ-
γανωτικά μέ τούς ἀγῶνες τῆς ἰ-
ρανικῆς ἐργατικῆς τάξης".

Σήμερα, μέ βάση τίς πληροφορί-
ες πού ἔχουμε ἀπό τόν τύπο, δέν εἶ-
ναι πολύ καθαρή ἡ συνέχεια καί ἡ
δράση τῆς μαρξιστικῆς πτέρυγας τῶν
Μοτζαχεντίν, κι αὐτό γιατί ὅλες
οἱ ἐκδόσεις πού γίνονταν στό ἐξω-
τερικό ἀπό τούς ἱρανοὺς ἐπαναστά-
τες ἔχουν σταματήσει. Πάντως εἶ-
ναι γνωστό ὅτι, τουλάχιστον στίς
ἀρχές τοῦ Φλεβάρη, ἐμφανίστηκαν μέ
ἐνέργειες πού πέρασαν καί στό διε-
θνή τύπο (κατάληψη τῆς ἀμερικάνι-
κης πρεσβείας).

Γενικά, τὸ ἀντάρτικο στήν Περ-
σία δέν ἦταν μιά ὑπόθεση μερικῶν
βομβῶν μικροομάδων. Πά παρακάτω
στοιχεῖα μᾶς δίνουν μιά εἰκόνα τῆς
ἐκτασης πού εἶχε πάρει:

380 ἀντάρτες, γνωστοί μέ τά ὀ-
νόματά τους, σκοτώθηκαν ἀπό τὸ
1971 μέχρι τὸ 1977 σέ συγκρούσεις
μέ τὸ σπράτ (110 στήν περίοδο '71-
'75 καί 270 στήν περίοδο Μᾶης '75-
Γενάρη 77).

ΜΟΥΤΖΑΧΕΝΤΙΝ (βῆμα)

Τὸ 1965 τρεῖς Σιίτες, ὁ Μωχάμετ
Χανίφ - Νεντζάντ, ὁ Ἄλι Ἀσχάρ
Μπαντιζαντεγκάν κι ὁ Σάιντ Μο-
σέν, ἰδρῶν τὴν Ὄργάνωση τῶν
Μαχητῶν τοῦ Περσικοῦ Λαοῦ, γνω-
στὴ μέ τὸ ὄνομα «Μοτζαχεντίν».
Σκοπὸς τῆς ὀργάνωσης αὐτῆς ἡ
ἰδρυση μικρῶν κι εὐκίνητων ἀν-
ταρτικῶν ομάδων (οἱ ἀρχηγοὶ
τους ἐκπαιδεύονται εἰδικά στά
στρατόπεδα τῶν Παλαιστινίων
προσφύγων) κατὰ τὸ πρότυπο
τῶν «Φενταγίν» πού ἀνήκαν στοὺς
Μαρξιστές - Λενινιστές.

Πολύ γρήγορα ὁμως οἱ «Μοτζ-
αχεντίν» δικτυώνονται ἀπὸ ὀρ-
γανα τῆς Σαβάκ πού τὸν Αὐγού-
στο τοῦ 1971 κάνει πολλές συλ-
λήψεις. Μεταξύ τῶν συλληφθέντων
κι ὁ Σάιντ Μοσέν. Στὴ δίκη του
στό στρατοδικεῖο τῆς Τεχεράνης
διατυπώνει συνοπτικά τὴν πολι-
τικὴ του ἰδεολογία, ἡ ὁποία δέν
εἶναι ἄλλη ἀπ' αὐτὴν πού ἔχει
διδασχεῖ ἀπ' τὸν ἐξόριστο δάσκα-
λο κι ἀρχηγό του Χομέϊνι.

«Ὁ ἀγῶνας μας, δηλώνει ὁ Μο-
σέν στοὺς στρατιωτικοὺς πού τὸν
δικάζουν, εἶναι ὁ ἀγῶνας τῆς δι-
καιοσύνης κατὰ τῆς ἀδικίας. Στό
ένα στρατόπεδο βρίσκονται οἱ ἰχ-
θροὶ τοῦ λαοῦ πού ἔχουν στὴ διά-
θεσή τους τὰ πιὸ σύγχρονα ὀ-
πλα, στό ἄλλο στρατόπεδο, ἡ ἀ-
κλόνητη θέληση τῶν ἐργαζομένων
μαζῶν καί τὰ ροζιασμένα χέρια

τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν...
Στὴν κοινωνία πού θέλομε νά

ἰδρῶσουμε θά ἀκολουθήσουμε τὰ
πρότυπα πού μᾶς προτείνει ἡ ἱ-
στορία μας, τὸ πρότυπο τοῦ Ἰ-
μᾶμ Ἄλι πού καλλιεργοῦσε τίς
χουρμαδιές κι ἀνοίγε πηγύδια.

Σ' αὐτὴν τὴν κοινωνία καί οἱ
πρώτοι στήν ἱεραρχία παίρνουν
μέρος καί στίς πιὸ ταπεινές δου-
λειές τῆς παραγωγῆς, καί οἱ ὑ-
πεύθυνοι δέν βρίσκουν ἡσυχία ὅ-
σο θά παραμένει κι ἕνας μόνο ἄν-
θρωπος χωρὶς στέγη... Στόν ἀγῶ-
να μας, συνεχίζει, δρισκόμαστε
ἀντιμέτωποι μέ τὸν ἀμερικάνικο
ἰμπεριαλισμό, τὴν περσικὴ καπι-
ταλιστικὴ μπουρζουαζία καί τὸ
μοναρχικὸ γραφειοκρατικὸ καί
στρατιωτικὸ σύστημα τοῦ καθε-
στῶτος πού ἔχει στὴ διάθεσή του
τὰ πιὸ σύγχρονα ὀπλα.

Ἡ ὑπάρξή μας καί ἡ δικὴ τους
κρίσκονται σέ ἀντίθεση. Γ.ἄ νά
ἀπαλλάξουμε τὴ χώρα μας ἀπ'
τῆ Σαβάκ καί τὸν ἴδιο τὸ Σάχη
εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά κτα-
φύγουμε κι ἐμεῖς στά ὀπλα. Τὸ
μέλλον τοῦ λαοῦ μας περνᾷ ἀπ'
τὴν ἐνοπλὴ πάλη. Μᾶς περιμένει
ἕνας μακρόχρονος καί τραχὺς ἀ-
γῶνας. Εἴμαστε περήφανοι πού
μέ τὴ θυσία τῆς ζωῆς μας μπο-
ροῦμε νά συνεισφέρουμε κι ἐμεῖς
σ' αὐτὸν τὸν ἰσρὸ καί δίκαιον ἀ-
γῶνα. «Ὁ ἀφρὸς γυρίζει πίσω
στόν ὠκεανό, γράφει τὸ Κοράνιο,
μᾶ ὅ,τι εἶναι χρήσιμο στοὺς ἄν-
θρώπους μένει στήν ἀκτὴ».

Ὁ Σάιντ καταδικάζεται σὲ θά-
νατο καί ἐκτελεῖται τὸν Ἰούνιο
τοῦ 1972.

Τό καθεστώς αναγνώρισε έπίσημα πός 1976 ότι είχε χάσει 140 στρατιωτικούς από τός 1971. Στήν πραγματικότητα καί συνολικά, σκοτώθη-

καν στίς μάχες 600 άντάρτες περίπου καί 400 στρατιωτικοί, από τούς όπούς οί μισοί ήταν άστυνομικοί κι άσφαλίτες τής Σαβάκ. Στίς μά-

Μέ τήν ύποκίνηση τού Άγιατουλάχ Χομέινι πού δέν παύει νά καθοδηγεί τίς μάζες άπ' τή μακρινή του έξορία, ή λαϊκή αντίσταση άρχίζει πιά νά άπλώνεται σ' όλες τίς κοινωνικές τάξεις... Παίρνοντας άφορμή άπ' τόν έορτασμό γιά τά γενέθλια τού Σάχη τός Νοέμβριο τού 1965, διαδηλώσεις διαμαρτυρίας γίνονται σ' όλη τή χώρα καί πάνω από 300 άτομα συλλαμβάνονται. Τός Δεκέμβριο τού ίδιου χρόνου πάνω από 300 έμποροι καί βιοτέχνες φυλακίζονται γιατί είχαν κολλήσει φωτογραφίες τού Χομέινι στίς προθήκες τών καταστημάτων τους...

Τόν Μάρτιο τού 1967 εξέγερση ξεσπάει στό στρατό καί έκατοντάδες αξιωματικοί καί στρατιώτες στέλνονται στό στρατοδικείο. Τός Μάιο κηρύσσεται άπεργία στό πανεπιστήμιο τής Ταυρίδας σ' ένδειξη διαμαρτυρίας γιά τά καταπιεστικά μέτρα τής άστυνομίας κι από άλληλεγγύη ακολουθούν κι όλα τ' άλλα πανεπιστήμια τής χώρας. Τόν Οκτώβριο τού ίδιου χρόνου συλλαμβάνονται 120 έμποροι τού Μπαζάρ τής Τεχεράνης καί 20 θρησκευτικοί ηγέτες γιατί είχαν άρνηθεί νά στείλουν τά ύποχρεωτικά συγχαρητήρια στό Σάχη γιά τήν επέτειο τής ένθρόνισής του...

Τός Μάρτιο τού 1969, παίρνοντας άφορμή από μιά άπόπειρα άποδράσεως πού άποτυχαίνει, ή Σαβάκ διατάζει δάναυσα αντίποινα σ' όλες τίς φυλακές τού κράτους. Καί τέλη τού 1969 ή Σαβάκ πάλι λεηλατεί τή βιβλιοθήκη «Κάυ Όστοδάν» πού περιέχει κείμενα μοναδικά στόν κόσμο γύρω άπ' τή σύγχρονη Ιστορία τού Ιράν. Τά κείμενα αυτά κατάρχονται άπ' τή Σαβάκ πού τά παραδίνει σ' ένα έργοστάσιο γιά νά τά μετατρέψει σέ χαρτόμαζα.

Στίς άρχές τού 1970 ή αύξηση τής τιμής τών εισιτηρίων στό λεωφορεία δίνει άφορμή σέ μιά γιγαντιαία έκδήλωση στήν Τεχεράνη, κατά τήν όποία συλλαμβάνονται 800 διαδηλωτές. Σ' ένδειξη διαμαρτυρίας γι' αυτές τίς συλλήψεις δύο νέοι αυτοκτονούν στή μέση μιάς πλατείας βάζοντας φωτιά στό ρούχα τους... Σ' όλη τή διάρκεια τού 1970 τά πανεπιστήμια οργανώνουν έκδηλώσεις κατά τού Σάχη, τής Σαβάκ καί τών Αμερικανών. Συλλαμβάνονται εκατοντάδες φοιτητές καί πολλοί άπ' αυτούς πεθαίνουν στίς φυλακές.

Τός 1971, ή άνοδος πού σημειώνεται στό λαϊκό ένοπλο άγώνα καταπολεμείται μέ λύσσα άπ' τή Σαβάκ. Όλόκληρες συνοικίες κυκλώνονται άπ' τήν άστυνομία πού διενεργεί συλλήψεις μπαίνοντας στό σπίτι. Μέ τόν έορτασμό τών 2.500 χρόνων τής μοναρχίας, τό καθεστώς ένισχύει κι άλλο τίς δυνάμεις του άσφαλείας καί τό άστυνομικό όργιο φθάνει στό άποκορύφωμά του: 12.000 άτομα συλλαμβάνονται γιατί διαμαρτυρήκαν έναντίον τού έορτασμού. Χαρακτηριστικό δείγμα τής σκληρυνσης τού καθεστώτος: ή σύλληψη 40 αξιωματικών τού στρατού καί 700 πρακτόρων τής Σαβάκ πού δικάζονται σαν στοιχεία «υπερβολικά χλιαρά» στήν άσκηση τών καθηκόντων τους.

Άπ' τός 1973 καί τά τεμένη άνορίζουν νά παίξουν σημαντικό ρόλο, άν όχι ουσιαστικό, στή μεγαλύτερη ανάπτυξη τής λαϊκής αντίστασης. Έπειδή κάθε συγκέντρωση χαρακτηρίζεται άπ' τή Σαβάκ σαν καμουφλαρισμένη πολιτική έκδήλωση, τά τεμένη άνοίγουν τίς πόρτες τους στός άντιστασιακούς γιά νά πραγματοποιούν σ' αυτά τίς συγκεντρώσεις τους. Έτσι πολλοί άγιατουλάχ, εκπρόσωποι ή όπαδοί τού Χομέινι, συλλαμβάνονται καί βασανίζονται. Τέτοια είναι (μεταξύ πολλών άλλων) καί ή περίπτωση τού άγιατουλάχ Άζαοχάρι, τού όπούς ούρ άνα τής Σαβάκ βουτούσαν ένα - ένα τά μέλη του σέ ζεματιστό λάδι. Ό Άζαοχάρι, ηλικίας 65 έτών, πεθαίνει στό χέρια τών δημίων του...

Τέλη τού 1975 οί φυλακές δέν γωρούν πιά τούς κρατούμενους. Τός καθεστώς άρχίζει νά πανικοβάλλεται. Οί αντικαθεστωτικές διαδηλώσεις, οί άπεργίες, τά σαμποτάζ παίρνουν τέτοια έκταση πού ή Σαβάκ ύποχρεώνεται νά διπλασιάσει τά όργανά της. Όλα όμως άποβαίνουν μάταια. Ό περσικός λαός έχει αποφασίσει νά ρίξει τός Σάχη καί τίποτα πιά δέν τόν κρατάει. Η σταγόνα πού κάνει τός ποτήρι νά ξεχειλίσει είναι ένα άρθρο πού δημοσιεύεται τόν Ιανουάριο τού 1978 στήν έφημερίδα «Έτελαάτ» καί έκφράζεται ύβριστικά γιά τός Χομέινι. Οί λαϊκές μάζες κατεβάνουν στός δρόμους, οί κατασταλτικές δυνάμεις κινητοποιούνται γιά νά τίς άναγκάσουν, τός Ιράν περνάει από λουτρό αίματος, αλλά συνεχίζει τή μαρτυρική πορεία του όψηφώντας τίς θυσίες Κανένας δέν μπορούσε νά διανοηθεί ότι ή ώρα τής δικαίωσης ήταν τόσο κοντά.

Άγωνίστριες Μουτζαχεντίν
βγαίνουν από τη φυλακή.

Χεσ σκοτώθηκαν επίσης 17 αμερικάνοι στρατιωτικοί σύμβουλοι.

Παράλληλα υπήρχαν και δεκάδες άλλες ομάδες και οργανώσεις, από τις οποίες σήμερα η πιο ισχυρή - που βρίσκεται και σε άνοδο - είναι η "Ένωση των Κομμουνιστών του Ιράν".

ο ισλαμισμός

Μετά την ήττα της εξέγερσης του 1963, που στοίχησε 15.000 νεκρούς, ο Χομέϊνι εξορίζεται στην Τουρκία και στη συνέχεια στο Ιράκ.

Η "λευκή επανάσταση" του Σάχη ήταν ένα τεράστιο χτύπημα στη δύναμη του κλήρου. Γιατί, εκτός από τη γη και ιδιοκτησίες που πήρε απ' αυτόν, έσπασε την υλική και ιδεολογική ηγεμονία του στο χωριό. Η δύναμη των θρησκευτικών ηγετών στηρίζονταν στο ότι αποτελούσαν το διάμεσο ανάμεσα στους αγρότες (που οι μολλάνες οργάνωναν σε ομάδες παραγωγής) και τους γαιοκτήμονες. Η αγροτική μεταρρύθμιση κατάστρεψε αυτή την εξουσία.

Τό αποτέλεσμα ήταν ότι στα χρόνια 63-76, η δύναμη του κλήρου και του ισλαμισμού μειώνεται. Ένα μεγάλο μέρος τους προσαρμόζεται με τό καθεστώς του Σάχη, που τους πα-

ραχωρεί τό δικαίωμα του 5% στις αγοραπωλησίες, και φαίνεται να παίζει ένα δευτερεύοντα ρόλο.

Ένα άλλο κομμάτι προχωράει προς τό ριζοσπαστικό ισλαμισμό, προσπαθώντας να συμφιλιώσει μαρξισμό και κοράνι, με βάση τις ιδέες του Σαριατί. Τό μεγαλύτερο μέρος τους οδήγησε στη γέννηση των Μουτζαχεντίν.

Όμως, από τις αρχές της δεκαετίας του 70, με την ανάπτυξη των εργατικών αγώνων και την βαθειά κοινωνική αλλαγή, ακόμη κι ο ριζοσπαστικός ισλαμισμός περνάει σε κρίση. Είναι η εποχή άνόδου του μαρξισμού και της ήττας της ισλαμικής πτέρυγας, ακόμα και στάπαισια των Μουτζαχεντίν.

Γύρω στο 76, με τόν πολλαπλασιασμό των κινητοποιήσεων, την τεράστια άνοδο του πληθωρισμού και τό πέρασμα σε μιά φάση έκσυγχρονισμού και βιομηχανοποίησης, που θά σήμαινε τό τέλος του ισλαμισμού σά σοβαρής πολιτικής και ιδεολογικής δύναμης, όπως και τό όριστικό τέλος των παραδοσιακών κοινωνικών στρωμάτων (μπαζαρί, κλπ), μπρός σε μιά νέα φάση καπιταλιστικής ανάπτυξης που σκόπευε στη μεταβολή της Περσίας σε μεγάλη δύναμη, σήμανε και πάλι η ώρα του ισλαμισμού. Ήταν πραγματικά η τελευταία ευκαιρία. Και κάτω απ' την ηγεσία του "κεντρώου" Χομέϊνι, μπόρεσε να την αρπάξει.

Τί συνέβη ακριβώς;

Η θρησκεία συνδύαζε τις εξής δυνατότητες: ήταν μιά ιδεολογία άποδεκτή ακόμα από τις πλατιές μάζες όπως και από τό καθεστώς. Σε μιά χώρα που οέν επιτρέπονταν τά κόμματα, και που η εργατική τάξη μόλις σχηματίζονταν από την καταστραμμένη αγροτιά, όπου τά τζαμιά, σά χώρος συγκέντρωσης και οι 100 χιλιάδες μολλάνες αποτελούσαν την μόνη οργανωμένη δύναμη σε μεγάλη κλίμακα απέναντι στο μηχανισμό του Σάχη, ο ισλαμικός μηχανισμός μπόρεσε να λειτουργήσει σάν ο μόνος μαζικός φορέας. Φορέας που μπορούσε να συγκεντρώσει και να εκφράσει, έστω πρόσκαιρα, τό σύνολο των συμφερόντων και τάξεων που έρχονταν σ' αντίθεση με τό Σάχη:

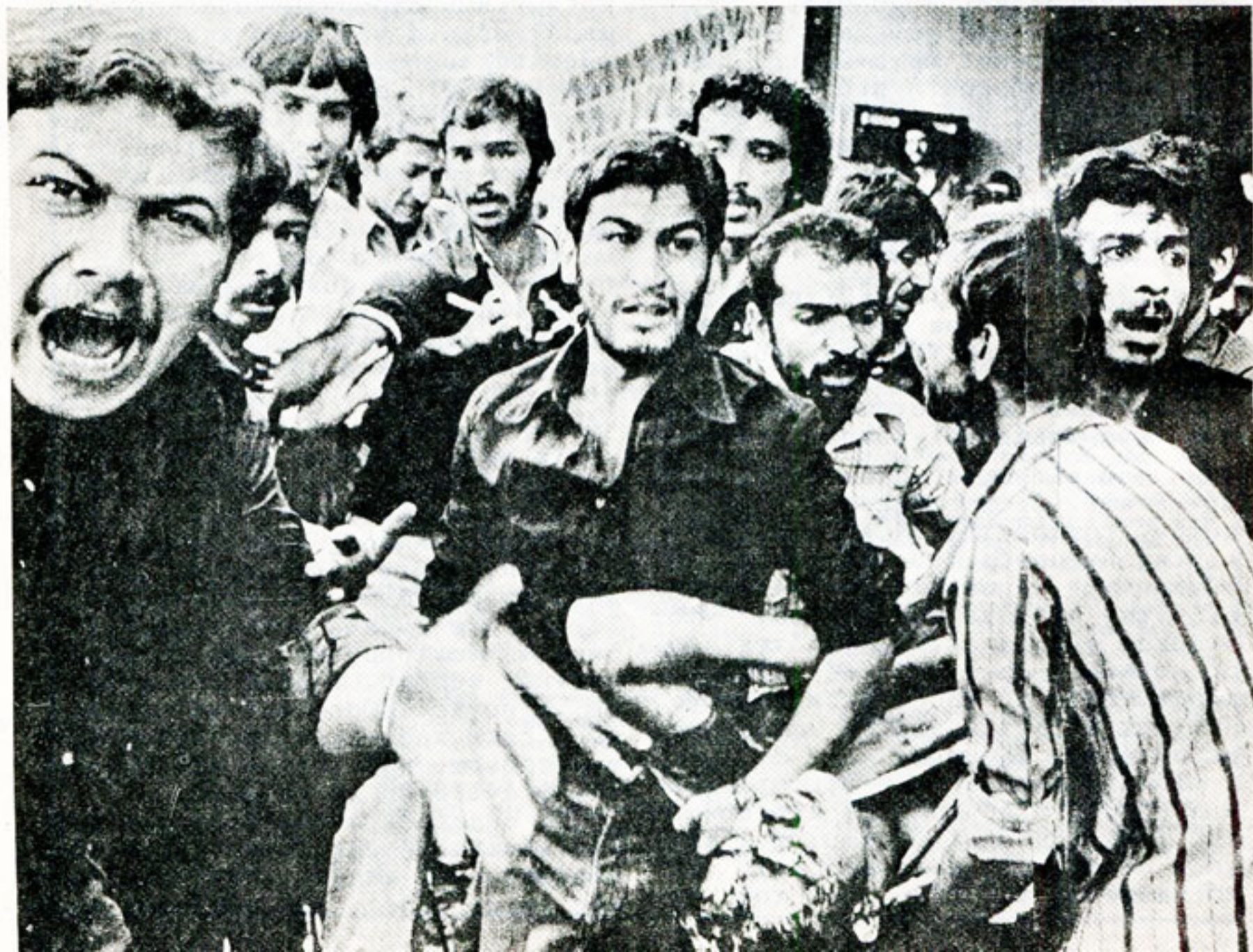
Τά συμφέροντα των δυνάμεων που οδηγούνταν σε κοινωνική εξαφάνιση (έμποροι του μπαζάρ, εκκλησιαστικός μηχανισμός), των δυνάμεων που

πιέζονταν από την ολιγαρχία κι από τις τράπεζες (μικροαστικά στρώματα, μεσαία αστική τάξη), καθώς και του προλεταριάτου και της φτωχολογιάς που δεν είχε κανένα δικαίωμα έκφρασης.

Έτσι, μέσα σ'αυτή την ιστορική σύμπτωση αντίθεσης με το καθεστώς δυνάμεων σε πορεία εξαφάνισης και ανερχόμενων τάξεων, μπόρεσε ο Ισλαμισμός να εμφανιστεί σαν ένα ιδεολογικό-πολιτικό κίνημα, με ιδιαίτερα ιδεολογικά χαρακτηριστικά, ώστε να "καλύπτει" το σύνολο των στρωμάτων που εκφράζονταν με το Ισλαμικό πρόσωπο. Έτσι δημιουργήθηκε η ιδιαίτερη Ισλαμική ιδεολογία που τόσο "μπέρδεψε" ακόμα και τις επαναστατικές δυνάμεις στη Δύση. Η άρνηση των νόμων της συσσώρευσης, χωρίς κοινωνική αλλαγή, η αντιϊμπεριαλιστική πάλη, χωρίς διακοπή σχέσεων με τη παγκόσμια αγορά, ο μοντερνισμός κι η όπισθοδρόμηση. Η γενική αναφορά ενάντια στην εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο και ταυτόχρονα η έκκληση στις τάξεις να παρα-

μείνουν στις θέσεις τους. Αυτό το ιδεολογικό κρᾶμα προοδευτικού και αντιδραστικού (με την έννοια της όπισθοδρόμησης) ποπουλισμού εμφανίστηκε κι αποτέλεσε την ιδεολογική μορφή που για μια στιγμή ενοποίησε όλες τις τάξεις και στρώματα της Ιρανικής κοινωνίας ενάντια στην ολιγαρχία.

Φυσικά, οι διαφορετικές πτέρυγες δεν έπαψαν να υπάρχουν. Από τη μία, η συντηρητική-αντιδραστική πτέρυγα, που στην πραγματικότητα αντιπροσωπεύει την πλειοψηφία της σιΐτικής ιεραρχίας, με τον Μαντιαρί (άγιατολλάχ του Κόμ) και τους αντιδραστικούς μολλάδες, από την άλλη η αριστερή πτέρυγα, με τους Μοτζαχεντίν και τον άγιατολλάχ Ταλεγκανί, και τέλος το "κέντρο", δηλαδή ο Χομέϊνι. Μέχρι την πτώση της κυβέρνησης Μπαχτιάρ, μετά την εξέγερση της 12 Φλεβάρη, όλοι φαίνονταν να βαδίζουν μαζί, κάτω από τον Χομέϊνι. Στη συνέχεια, η στιγμή-αία ένδοξη έσπασε, κι έσπασε για πάντα. Νέες αντιθέσεις περνάνε στο προσκήνιο.

Ο σχηματισμός της σιιτικής καθοδηγητικής ομάδας

το μπαζάρ της Τεχεράνης

Συνέντευξη του 'Αγιατολλάχ BEHESHTI (ένός από τους θρησκευτικούς ηγέτες στην Τεχεράνη) στην 'Ιταλική έφημερίδα Ρινάσιτα.

Γιά τό ζήτημα πού βάζεις, θά μπορούσα ν'άναφω ρθῶ σέ τρία διαφορετικά σημεία:

1. Πρίν 35 χρόνια περίπου μιά ομάδα μελετητῶν μουσουλμάνων ἄρχισε νά μελετᾷ τό 'Ισλάμ μέ νέες μέθοδες ἔρευνας γιά νά βρεῖ ἀπάντηση στά βασικά προβλήματα, κοινωνιολογικά, οικονομικά, ψυχολογικά πού ἀφοροῦν τίς ἀνθρώπινες συνθήκες τῆς ἐποχῆς μας. Ἐνας ἀπ' αὐτούς ἦταν ὁ δόκτορας SHARTATI. Ἡ δουλειά τους ἀφοῦ δημοσιεύτηκε σέ διάφορα βιβλία, ἔντυπα, μπροσουῦρες κτλ. ἐπιδόθηκε γιά χρόνια τίς ἐπόμενες γεννιές πάνω στόν τρόπο τοῦ νά δοῦν τή χώρα τους, προτείνοντας λύσεις δικές τους πού δέν βρίσκονταν ὑποχρεωτικά σ' ἄλλες ἰδεολογίες. Ἀπ' αὐτή τήν ομάδα τήν πιό δραστήρια πολιτικά καί ἰσχυρά ἰδεολογικά σχηματίστηκε τό μεγαλύτερο μέρος τῆς ἡγεσίας τοῦ ἰσλαμικοῦ κινήματος.
2. Ὁ 'Αγιατολλάχ Χομεϊνί εἶναι ἕνας ἄνθρωπος, μέ ἐξαιρετικά χαρίσματα ἰκανότητας, ἀποφασιστικότητας, μέ μιά προσωπικότητα πού χαίρει ἐκτίμηση ἀπ' ὅλο τόν ἰρανικό λαό. Στό παρελθόν εἶχε τεράστια ἐπίρροη σάν καθηγητής τῆς βιολογίας καί φιλοσοφίας στήν πρωτεύουσα τῆς σιιτικής θεολογίας στό Κόμ. Τό μεγαλύτερο μέρος τῶν μαθητῶν του βρίσκεται τώρα μέ τούς μουσουλμάνους πού πολιτικά εἶναι οἱ πιό δραστήριοι. Εἶναι πάνω ἀπό χίλιοι σήμερα στήν Τεχεράνη καί οἱ περισσότεροι εἶναι καθηγητές πού μοῦν τούς νέους στά Πανεπιστήμια.
3. Δέκατρία χρόνια πρίν, μιά ομάδα νέων ἔβαλε τά θεμέλια ἑνός κινήματος πού πρότεινε νά πραγματοποιηθεῖ, ἐναντία στό καθεστῶς τοῦ Σάχη, τίς ἀρχές τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης τοῦ 'Ισλάμ μέσω τῆς ἐνοπλης πάλης. Αὐτοί ἦταν οἱ Μοτζαχετίν. Εἶχα προσωπικές σχέσεις μέ πολλά μέλη αὐτῆς τῆς ομάδας, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοί ἔχουν ψηλό επίπεδο πανεπιστημιακῆς κουλτούρας, καί πολλοί εἶναι καθηγητές. Κάνουν μιά πολύ ἀπλή ζωή, προσφέρουν τούς μισθοῦς τους γιά τήν κοινή ὑπόθεση καί εἶναι πολύ καλά ὀργανωμένοι. Προσωπικά πιστεύω ὅτι ἡ συμμετοχή τους στό σιιτικό κίνημα εἶναι πάρα πολύ σημαντική καί παίζει ρόλο πρωτοπόρο.

“αν ο άνθρωπος τής δύσης έπαιρνε υπ' όψη ότι.....”

Στή συνέχεια παραθέτουμε μερικά χαρακτηριστικά κομμάτια από τή συνέντευξη πού πήρε από τόν ABOLHASSANBANISADR,καθοδηγητή του Έθνικου Μετώπου του Ιράν ή έφημερίδα LOTTA CONTINUA καί δημοσίευσε στό φύλλο της τής 6/1/79.

Ο ABOL HASSAN BANISADR είναι όπως αναφέραμε καί πιά πάνω καθοδηγητής του Έθνικου Μετώπου του Ιράν,οικονομολόγος,θεωρητικός.

Έξόριστος από τή χώρα του από τό 1963,έχει έρθει σέ στενή έπαφή αυτά τά 15 χρόνια μέ τήν κουλτούρα"μας"παρόλα αυτά όμως παραμένει πάντα προσκολλημένος στή δικιά "του".Όταν μιλάει ο BANISADR,αναφέρεται στό σιϊτισμό,τήν"θρησκευτική κοινότητα",αυτό τό μέρος του Ισλαμισμού (Ίσλάμ) πού έδω καί αιώνες έχει επικρατήσει κύρια στό Ιράν.

Αδύνατον νά καταλάβει κανείς τό βαθμό πού ο σιϊτισμός του BANISADR,ή φιλοσοφία του,ή θρησκευτικότητά του,ή ιδεολογία του είναι οι ίδιες μέ τό σύνολο ενός κινήματος πού άπαρρηθμει έκατομμύρια Ιρανών.Έκείνο πάντως πού είναι βέβαιο είναι ότι ο BANISADR,πού στό Παρίσι συνεργάζεται στενά καί βρίσκεται σέ καθημερινή έπαφή μέ τόν άγιοτολλάχ Χομέϊνι-έκφράζει τήν ιδεολογία του μεγαλύτερου δυναμικού του κινήματος.Τά βιλία του,έκδομένα καί μοιρασμένα παράνομα,έφτασαν νά πουληθούν σέ πάνω από 50.000 αντίτυπα τό καθένα,στό Ιράν.

Έκείνο όμως πού κύρια μετράει είναι ότι όλα αυτά πού μας είπε ο BANISADR μιλώντας για τίς ιδέες,τούς ένθουσιασμούς καί τή θέληση του λαού "νάλλάξει τά πράγματα",ταυτίζονται μέ αυτά πού άκούσαμε τόσες φορές μιλώντας μέ τόν κόσμο του Ιράν. Καί ή έκπληξή μας δέν σημαίνει τίποτε περισσότερο από τήν "άγνοια" πού συνολικά έχει "ο λευκός άνθρωπος του δυτικού πολιτισμού" για αυτό "τό κάτι άλλο" πού υπάρχει σ'αυτό τό λαό καί θά έξακολουθήσει νά μας ξενίζει αν δέν πάρουμε υπ'όψη τά ιστορικά δεδομένα καί τήν πολιτιστική εξέλιξη των λαών εκείνων πού δέν δέχονται νά ταυτιστούν μέ τά δικά μας πρότυπα.

" ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΤΟΥ ΑΛΛΑΧ ΑΝΟΙΓΕΙ ΝΕΟΥΣ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ....."

-"Τό μοναδικό κόμμα είναι τό Κόμμα του 'Αλλάχ"

Μιά φράση πού χαρακτηρίζει τό Ιρανικό κίνημα,ένα σλόγκαν πού έχει φωναχτεί εκατομμύρια φορές.

Τί ακριβώς σημαίνει καί τί καθορίζει αυτό τό παράξενο"κόμμα";

Για τό Ίσλάμ ή σχέση μεταξύ ανθρώπου καί θεού είναι αυτό πού άντιπροσωπεύει τό θεό,καί πού είναι, αν θέλετε,ο τοποτηρητής.Ο άνθρωπος όχι σαν ξεχωριστό άτομο,αλλά ή κοινωνία σαν σύνολο είναι"τοποτηρητής" του θεού.Έτσι ή σχέση μεταξύ ατόμου καί συνόλου δέν είναι ή τυπική σχέση του "σοσιαλισμού" έτσι όπως μας είναι ιστορικά γνωστή, όπου ή κοινωνία κυριαρχεί στό άτομο,ή,στήν αντίθετη περίπτωση του "ατομικισμού",έκει όπου ή μονάδα καταδυναστεύει τό σύνολο.Τό άτομο καί τό σύνολο έχουν μία διαλεκτική σχέση.Η Ισλαμική αρχή του Ίμάμη,της πρωτοπορίας είναι αυτή: ο άνθρωπος συνολικά άντανανκλά τήν κοινωνία του καί,αντίθετα,ή κοινωνία είναι ένα πεδίο για τήν ελεύθερη δράση του κάθε ατόμου.

Έτσι λοιπόν τό "Κόμμα του 'Αλλάχ" είναι ένα κόμμα στό διοίτο ο καθένας παίρνει μέρος στήν καθοδήγηση,όλοι συντελούν στή συμφωνία, στήν

άρμονια, στην εξέλιξη του κινήματος. Στο κόμμα αυτό δεν υπάρχουν καταπιεστικές σχέσεις ανάμεσα στις ομάδες, ανάμεσα στα άτομα, γιατί ο καθένας έρχεται σε έπαφή και γνωρίζει τον άλλο μέσω του θεού. Και όχι μόνο αυτό, αλλά και ανάμεσα στον ίδιο τον άνθρωπο και τον εαυτό του ή έπαφή είναι δυνατή μόνο μέσω του θεού. Έτσι το κόμμα του 'Αλλάχ ανοίγει ένα νέο όριζοντα, έναν όριζοντα πραγμάτωσης που επιτρέπει στον άνθρωπο να εξελιχτεί σε όλα τα επίπεδα. Για να καταλάβει κανείς αυτή τη βασική θεωρία θά πρέπει να δει τη σημερινή πολιτική κατάσταση του Ιράν, μια χώρα που βρίσκεται ανάμεσα στις δύο υπερδυνάμεις και που αυτό δεν αφήνει περιθώρια για την πολυτέλεια των καταπιεστικών ή ακόμα χειρότερα των ανταγωνιστικών σχέσεων. Τότε μόνο μπορεί να καταλάβει κανείς τον κύριο και ουσιαστικό χαρακτήρα του σημερινού κινήματος που στη βάση του είναι ένα κίνημα ενιαίο. Όταν το κίνημα λέει "τό κόμμα μας είναι το κόμμα του 'Αλλάχ", έννοει: "έμεις θα φροντίσουμε για τη διατήρηση αυτής της ενότητας, ενότητα που δίνει στον καθένα τη δυνατότητα να λαβαίνει μέρος ελεύθερα διατηρώντας τις πεποιθήσεις και τις γνώμες του".

-Σε σχέση με την έννοια της "αντιεξουσίας", τον σιϊτισμό, την "RACHTE", ο BANISANDR λέει τα εξής:

Τό Κράτος δεν είναι, όπως είπε ο Μάρξ, ένας μηχανισμός, τό εργαλείο μιας τάξης σε μια κοινωνία. Τό κράτος αντιπροσωπεύει τό σύνολο των οργανικών σχέσεων βίας μεταξύ των ανθρώπων, της εξουσιαστικής σχέσης, που κυριαρχεί σε όλα τα επίπεδα, είναι ο παράγοντας της βίας (καταπίεσης) τόσο σε εθνική όσο και σε διεθνή κλίμακα. Η "αντιεξουσία" δεν είναι παρά η άρνηση αυτού του κράτους, αυτής της σχέσης βίας. Και σημαίνει κάτι πάρα πέρα από τό να είσαι αντικυβερνητικός: σημαίνει πολύ περισσότερο να χτυπάς κάθε μορφή βίας, να καταστρέφεις τους ανταγωνισμούς και να επιτρέπεις (να δίνεις τη δυνατότητα) στον άνθρωπο να απελευθερωθεί από τη βία διά μέσου του θεού. Έδώ ακριβώς βασίζεται και ο σιϊτισμός. Και εδώ ακριβώς διαχωρίζεται από την μαρξιστική διαλεκτική που υποστηρίζει ότι η λύση για την εξαφάνιση της βίας είναι η δικτατορία του προλεταριάτου που θά καταλήξει αργότερα στην κατάργηση των τάξεων. Για μας η δυνατότητα της καταστροφής της καταπίεσης μέσα από μια άλλη καταπίεση είναι ανύπαρκτη. Η βία δεν είναι δυνατόν να απορροφηθεί από αυτήν την ίδια. Αυτό δεν είναι παρά ένας τυπικός μηχανισμός του δικού σας Ιθου αιώνα, που κατά τη γνώμη μου, σε σχέση με τον δικό μας σιϊτισμό, είναι ξεπερασμένος. Η εξουσία δεν καταστρέφεται από μόνη της, αντίθετα μπορεί να μεγαλώσει και να αναπτυχτεί απεριόριστα. Αυτό ακριβώς έγινε με τον σταλινισμό. Ήταν η εξουσία που κατάφερε να καταργήσει την ανταγωνιστική εξουσία.

Ο σιϊτισμός είναι ακριβώς τό αντίθετο: ξεκινάει χτυπώντας τη συγκέντρωση της εξουσίας, δεν προσπαθεί μόνο να "βάλει στο χέρι την εξουσία" για να την καταστρέψει αργότερα.

Η μόνη σχέση που επιτρέπει στον άνθρωπο να απελευθερωθεί από την καταπίεση είναι η σχέση του με τον θεό. Δεν υπάρχουν άλλες δυνατότητες, άλλες λύσεις παρά η διαίωνιση των καταπιεστικών σχέσεων. Ο αντικειμενικός μας σκοπός είναι μία μέρα να επικρατήσει σε παγκόσμια κλίμακα η κοινωνία που έμεις αποκαλούμε κοινωνία του δωδέκατου Ίμάμη, όπου οι παράγοντες που εξαναγκάζαν τον άνθρωπο σε συμπεριφορά βασισμένη στη βία θά εξαφανιστούν. Ένας από αυτούς τους παράγοντες είναι ο "RACHTE" που σημαίνει την έλλειψη των πρωταρχικών αγαθών που προσφέρει η φύση στον άνθρωπο. Για μας αυτή η έλλειψη είναι καθαρά πλασματική και αν απομονωθούν οι καταπιεστικές σχέσεις, αυτές οι πρώτες ύλες θά είναι υπεραρκετές για τη ζωή του ανθρώπου.

Κύρια όμως θά εξαφανιστεί η ανισότητα πάνω στον έλεγχο της επιστήμης και της κουλτούρας. Στην κοινωνία αυτή δεν θά υπάρχουν πλέον αποκρυπτόμενες πληροφορίες, γιατί η πληροφόρηση υπονοεί την ύπαρξη δύναμης, εξουσίας. Σ' αυτή την κοινωνία ο καθένας θά γνωρίζει τά πάντα.

-Γιά τις αντιθέσεις που όπως λέει είναι "ο καρκίνος της πραγματικότητας" :

"Οχι, όχι, η αντίθεση υπάρχει μόνο μέσα σε μία ιστορία όπου ο μοχλός είναι η ένδοξη. Αυτές οι αντιθέσεις αναπαράγουν σχέσεις βίας που πρέπει να εξαφανιστούν. Αυτή η διαλεκτική του TOHID, της ένδοξης του σιιτισμού δίνει τη δυνατότητα σε μία οργανική σχέση και επιτρέπει στους Ιμάμηδες να έχουν μια σχέση ένδοξης με το λαό και να διαχέεται η εξουσία αντανανκλώντας στον ίδιο το λαό. Δεχόμαστε κατά κάποιο τρόπο τις αντιθέσεις, την ύπαρξή τους, αλλά όχι όπως λέει ο Χέγκελ και ακόμα ο Μάρξ και ο Λένιν, αυτές υπάρχουν μόνο σαν πραγματικότητα στις σχέσεις βίας, σαν μια αρρώστια, όπως ο καρκίνος στον οργανισμό, αν το σώμα είναι ασθενές υπάρχει αντίθεση, αν είναι υγιές υπάρχει ένδοξη, TOHID. Η αντίθεση δεν έχει αιώνιο χαρακτήρα, είναι τελείως συμπτωματική. Οι αντιθέσεις προέρχονται από την κοινωνία, η φύση όμως δεν βρίσκεται σε αντίθεση, η φύση βρίσκεται σε πλήρη ενοποίηση.

-Δέχετε την ύπαρξη των τάξεων; Και η ταξική πάλη τι ρόλο παίζει;

Φυσικά και υπάρχει διαχωρισμός σε τάξεις αλλά δεν είναι στη φύση του ανθρώπου, ούτε στη φύση της κοινωνίας, προέρχονται από άλλους παράγοντες: τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση, τις σχέσεις διαφορετικών κοινωνιών μεταξύ τους. Για μας είναι καθαρό ότι προκαλούμε αυτή τη πάλη των καταπιεσμένων ενάντια στους καταπιεστές, των εξαρτημένων τάξεων ενάντια στην εξουσία. Μά, για να δει κανείς γιατί υπάρχει καταπίεση δεν φτάνει να δεχτεί την ύπαρξη μιας τάξης που εξουσιάζει. Πρέπει να δει πάρα πέρα ότι υπάρχει μία τάξη δεμένη με άλλες τάξεις που δημιουργεί και προωθεί τον ταξικό διαχωρισμό σε εθνική κλίμακα. Το σύνολο λοιπόν των κοινωνικών σχέσεων δεν μπορεί να καθοριστεί στο εσωτερικό μιας κοινωνίας ξεκινώντας από το κεφάλαιο. Το σύνολο των καταπιεστικών σχέσεων δεν μπορεί να περιοριστεί σε μία μόνο σχέση, τη σχέση ανάμεσα στον άνθρωπο και το εργαλείο ή τη μηχανή. Αυτό είναι ένα από τα λάθη του μαρξισμού. Υπάρχουν σχέσεις πολιτικές, οικονομικές, πολιτιστικές, ιδεολογικές, ακόμα και κοινωνικές, αυτές είναι οι σχέσεις που μετρούν στο σύνολό τους. Δεν μπορεί να πει κανείς ότι μόνο οι σχέσεις ιδιοκτησίας βρίσκονται στη βάση σαν παράσιτα και όλα τ'άλλα είναι υπεράνω δίχως να πάρει υπ' όψη το σύνολο των ανθρώπινων σχέσεων, των εθνών, των λαών. Φυσικά οι σχέσεις ιδιοκτησίας μετρώνε, ο τύπος της ιδιοκτησίας μετράει, μά δεν είναι απόλυτο. Για μας δεν ισχύει το ότι τά πάντα μπορεί να λυθούν μέσα από την τακτοποίηση των σχέσεων ιδιοκτησίας.

Ο Μάρξ είπε ότι η κύρια αντίθεση βρίσκεται μεταξύ των παραγωγικών δυνάμεων και των παραγωγικών σχέσεων, με άλλα λόγια μεταξύ εργασίας και κεφάλαιου, και ότι με τη λύση αυτής της αντίθεσης θα απελευθερωθεί ο άνθρωπος. Όμως αυτό δεν είναι αληθινό, αφού η εξέλιξη των δυτικών κοινωνιών απόδειξε ότι οι παραγωγικές δυνάμεις έχουν υποστεί την αλλαγή των παραγωγικών σχέσεων. Οι παραγωγικές δυνάμεις εξελίχτηκαν μά δεν επέβαλλαν καμιά αλλαγή στις σχέσεις παραγωγής.

-Στην κοινωνία εκείνη, του "δωδέκατου Ιμάμη", όπου μέσα από μια πάλη θ' απομονωθεί κάθε συγκεντρωμένη εξουσία καθώς και η σχέση καταπιεστή-καταπιεζόμενου, ποιές θα είναι οι παραγωγικές σχέσεις;

Στην κοινωνία αυτή η γη και τα μέσα παραγωγής θα ανήκουν στην κοινωνία καθώς και η παραγωγή. Ο καθένας θα δουλεύει σύμφωνα με τις ικανότητές του, όσο μπορεί και θα καταναλώνει σύμφωνα με τις ανάγκες του. Το να πάει κανείς στο εργοστάσιο δεν είναι σίγουρα μία δημιουργική δουλειά. Η εργασία του ανθρώπου είναι να δημιουργεί, να καθοδηγεί, να κριτικάρει, να συμμετέχει, να κατασκευάζει, να προωθεί. Αν η έρ

γασία ενός ανθρώπου τελειώνει με την παραγωγή καπνού αυτό είναι μονάχα αποξένωση. Έδώ ο άνθρωπος αυτός είναι αποξενωμένος, δεν είναι πια κύριος του έαυτού του, στην κοινωνία αυτή ο καθένας θα είναι ελεύθερος στην επιλογή των δραστηριοτήτων του, κανείς δεν θα μπορεί να αναγκάσει τους άλλους να κάνουν μια δουλειά παρά τη θέλησή τους. Σήμερα αντίθετα υπάρχει μια κοινωνία πουλημένη, τα πάντα είναι ήδη πουλημένα, οι άνθρωποι μέσω του μισθού, μήνα με το μήνα, τα σπίτια, οι μηχανές, όλα έχουν πουληθεί. Η ουσιαστική οικονομική αλλαγή που πρέπει να γίνει είναι όχι στην ιδιοκτησία του κεφάλαιου αλλά στη σχέση μεταξύ κεφάλαιου και προϊόντος (παραγωγής). Θα πρέπει δηλαδή το προϊόν να δίνεται σ' αυτόν που το παράγει και να καταργηθεί έτσι η έξουσία του κεφάλαιου στην παραγωγή.

Παράδειγμα, το πετρέλαιο του Ιράν δεν ανήκει στο ξένο κεφάλαιο που το εκμεταλλεύεται, ανήκει σ' αυτόν που το παράγει, στο λαό μας. Αν θελήσουμε να δημιουργήσουμε μια άλλη οικονομία στο Ιράν θα μπορούσαμε να στηριχτούμε ακριβώς σ' αυτό το πετρέλαιο. Σήμερα μας εκμεταλλεύονται, εξαγωγή το πετρέλαιο, μας δίνουν τα χρήματα, εμείς με τα χρήματα αυτά εισάγουμε προϊόντα που καταναλώνουμε, στο Ιράν και με την κατανάλωση αυτή η οικονομία μας καταστρέφεται. Ο Ιρανός δεν κάνει τίποτε άλλο από το να διανέμει τα εισαγόμενα και να τα καταναλώνει μέχρις ότου ξαναυπάρξει πετρέλαιο. Φανταστείτε ότι αυτό το σενάριο θα εξακολουθήσει μέχρι την τελευταία σταγόνα πετρελαίου. Εμείς έχουμε πληθυσμό 50 εκατομμύρια και οι υπόλοιπες πετρελοπαραγωγικές χώρες περίπου 200 έως 250 εκατομμύρια. Άνθρωποι δίγως καμμία επιφάνεια, δίχως τίποτε απολύτως, καταδικασμένοι να ζούν στο δρόμο. Άλλες χώρες που έχουν άλλες πρώτες ύλες υφίστανται την ίδια καταπίεση του ίδιου συστήματος μια και η οικονομία τους καταστρέφεται και γίνονται σκλάβοι, υποτελείς των βιομηχανικών κοινωνιών.

Εσείς, οι άνθρωποι της δύσης, το γνωρίζετε πολύ καλά αυτό. Η σημερινή κρίση δεν μπορεί να σταματήσει, δημιουργεί άλλες, γιατί προέρχεται από το κεφάλαιο ή από την έξουσία καλύτερα. Πώς θα μπορούσε να αλλάξει η πολιτική της οικονομίας σε μια χώρα, για παράδειγμα στο Ιράν; Σε μια κοινωνία όπου η οικονομία θα είναι στην υπηρεσία του ανθρώπου θα υπάρχει σε πολύ μικρότερο βαθμό η ανάγκη του πετρελαίου. Μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε σαν πρώτη ύλη και έτσι να αναπτύξουμε μια έσωτερική παραγωγική δραστηριότητα στο Ιράν έτσι ώστε ο καθένας να μπορεί να βρει δουλειά. Δουλειά, όχι μόνο για τα χέρια αλλά και για το μυαλό του.

Στη σημερινή κατάσταση όχι μόνο δεν υπάρχει εγκεφαλική απασχόληση αλλά μαστιζείται ο τόπος από την ανεργία. Και εδώ ακριβώς μπορώ να δώσω ένα παράδειγμα που ίσως εξηγήσει καλύτερα τη θεωρία μας της "αρνητικής ισορροπίας": η κάθε κοινωνία έχει σίγουρα τα δικά της μέσα υπάρχουν όπωσδήποτε ύλες που τις βρίσκει κανένας μόνο στο Ιράν και πουθενά άλλο. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι ανήκουν μόνο στο Ιράν από το τυχαίο γεγονός και μόνο ότι βρίσκονται στο Ιράν. Όπως η σαλάτα που τη βρίσκουμε στην Ευρώπη δεν ανήκει μόνο σ' αυτήν αλλά στον κόσμο ολόκληρο.

ΟΙ "7 ΑΔΕΛΦΕΣ"
ΚΑΙ ΤΟ ΙΡΑΝΙΚΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

Τί αντιπροσώπευε τό ίρανικό πετρέλαιο σάν ποσοστό τῆς συνολικῆς παραγωγῆς τῶν μεγαλύτερων ἐταιριῶν πετρελαίου, τῶν λεγόμενων "7 ἀδελφῶν" (πέντε ἀμερικάνικων καί δύο ἀγγλικῶν).

BP	39,0	ο/ο
CHEVRON	4,9	ο/ο
EXXON	8,9	ο/ο
GULF	19,0	ο/ο
MOBIL	9,7	ο/ο
SHELL	14,0	ο/ο
TEXACO	5,0	ο/ο

**ο ιρανικος στρατος -
χωροφυλακας της μεσης ανατολης**

- Τό κύριο στήριγμα τῆς ἐξουσίας τοῦ Σάχη εἶναι ὁ στρατός. Στήριγμα ὄχι μόνο σάν δύναμη καταπίεσης ἀλλά καί κοινωνικό στήριγμα. Ἐξ ἄλλου ὁ πέρσιος στρατός ἀποτελεσε πάντα τή βάση γιά τήν κυριαρχία τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ καί τῶν αὐτοκρατόρων. Εἶναι ἕνας στρατός μέ μεγάλα ὑλικά προνόμια, τό χαϊδεμένο παιδί τοῦ καθεστώτος καί τῶν Ἀμερικάνων πού ἔχουν 45.000 στρατιωτικούς "συμβούλους" στή χώρα.

- Ὁ Ἴρανικός στρατός ἀποτελεῖται ἀπό 340.000 ἀνδρες καί 70.000 παραστρατιωτικές δυνάμεις. Ὁ στρατός ξηρᾶς ἔχει τρεῖς τεθωρακισμένες μεραρχίες (1.620 τάνκς) καί 4 μεραρχίες πεζικοῦ (2.000 ἐλαφριά τεθωρακισμένα). Ἡ ἀεροπορία, ἔχει 100.000 ἀνδρες μέ 340 μοντέρνα καταδιωκτικά καί ἕκα τοντάδες ἄλλα (ἀνάμεσά τους καί τό ἀμερικάνικο F-14 μέ μεταβαλλόμενη διάμετρο φτερῶν). Τό ναυτικό ἔχει 20.000 ἀνδρες.

- Οἱ στρατιωτικές δαπάνες ξεπερνοῦν τά 350 δισεκατ. δρχ. (στήν ἐλλάδα 60 δισ.) καί τό Ἴράν εἶναι ὁ πρῶτος στόν κόσμο ἀγοραστής ὄπλων. Ἀπό τά 42,8 δισεκ. δολλάρια ὄπλα πού πούλησε ἡ Ἀμερική σ' ὅλο τό κόσμο ἀπό τό 1974 μέχρι σήμερα, τά 17,8 δισ. τά ἀγόρασε τό Ἴράν.

- Γιά ποῖο λόγο τό Ἴράν ἔχει, ὅπως καυχιέται νά λέει ὁ Σάχης, τό δεύτερο στρατό τῆς Ἀσίας; Φυσικά ὄχι μόνο γιά νά χτυπάει τό λαό μέσα, ἀλλά γιά νά παίζει τό ρόλο τοῦ ἀμερικάνικου ὑποσταθμοῦ στόν ανταγωνισμό μέ τή Ρωσία (2.000 χιλιόμετρα κοινά σύνορα μέ τή Ρωσία) καί τοῦ χωροφύλακα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Τό Ἴράν ὑποστηρίζει ἀνοιχτά τό Ἰσραήλ καί ἔχει κι ὅλας ἐπέμβει στόν ἀραβικό κόλπο, ὁ πού κατέλαβε καί προσάρτησε ὀρισμένα νησιά καί ἐπιτέθηκε στό κίνημα τῶν ἀνταρτῶν τοῦ Ὀμάν μέ ἀεροπλάνα καί χιλιάδες στρατό.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΙΡΑΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Μετά τό 1976 ή κοινωνική κρίση όξύνεται στό 'Ιράν. Οί κινητοποιήσεις πληθαίνουν. Τά τζαμιά πού είχαν έρημώσει γεμίζουν καί πάλι κόσμος, εκεί πού υπάρχουν προοδευτικοί ή τουλάχιστον αντισταχικοί κληρικοί. 'Η αντίσταση στό καθεστώς μεγαλώνει διαρκώς: 'Απεργίες-κινητοποιήσεις στά πανεπιστήμια, εμφάνιση καί πάλι τοῦ 'Εθνικοῦ Μετώπου πού εὐνοεῖται ἀπό τήν καμπάνια "γιατά ανθρώπινα δικαιώματα" τοῦ Κάρτερ.

'Ο Σάχης ὑποχρεώνεται νά ἀπελευθερώσει μερικούς πολιτικούς κρατούμενους καί ἀρχίζει νά μιλάει πάλι γιά πιθανή "φιλελευθεροποίηση". Ομως εἶναι κιάλας πολύ ἀργά. 'Η ἐπαναστατική ἀριστερά μπαίνει μπρός στίς κινητοποιήσεις ἰδιαίτερα στό Πανεπιστήμιο. Τόν 'Οχτώβρη-Νοέμβρη τοῦ '77 οί διαδηλώσεις, οί ἀπεργίες καί οί καταλήψεις τῶν Πανεπιστημίων γίνονται καθημερινό φαινόμενο καί κορυφώνονται στίς 15 Νοέμβρη.

'Η πέρσικη ἐπανάσταση εἶχε ἀρχίσει Τά Πανεπιστήμια κλείνουν. 'Αλλά ἀπό τό Γενάρη κιάλας τό κίνημα περνάει στά ὑπόλοιπα στρώματα.

'Αρχίζουν οί μεγάλες κινητοποιήσεις μέ κέντρο τούς ἰσλαμιστές, παρόλο πού στίς πρώτες κινητοποιήσεις τοῦ χειμῶνα τοῦ '78 εἶναι οί ἐπαναστατικές ὀργανώσεις πού βάζουν μπρός τή διαδικασία.

Τά αἰτήματα σ' αὐτή τή φάση τῆς κινητοποίησης πού κρατάει μέχρι τό τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ εἶναι ἐλευθερίες, διώξιμο τῶν ἰμπεριαλιστῶν, καί ἀπό τήν πιά ριζοσπαστική πτέρυγα ἀνατροπή ὅλου τοῦ συστήματος τῆς ὀλιγαρχίας.

Τήν ἡγεσία, τουλάχιστο στήν Τεχεράνη, τήν ἔχουν οί μπαζαρί καί οί οὐλεμάδες-μουσουλμάνοι. Ομως φυσικά, πρωτοπορία τῶν ἀγῶνων εἶναι ή νεολαία καί ἰδιαίτερα οί φοιτητές, οί νέοι ἐργάτες, οί ἀνεργοί.

'Ο Σάχης ἀπαντάει μέ τήν καταπίεση στήν ἀρχή ἀλλά τό καλοκαίρι δοκιμάζει, κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν 'Αμερικάνων, νά περάσει στή φιλελευθεροποίηση. 'Υπόσχεται ἐκλογές γιά τόν 'Ιούνη τοῦ 1979, ἐπιτρέπει τά κόμμα

τα, ἐκτός ἀπό τά κομμουνιστικά, μειώνεται ή λογοκρισία, συλλαμβάνει ἀξιωματούχους του γιά " διαφθορά " καί προσπαθεῖ νά συννενοηθεῖ μέ τούς "μπαζαρί", μέ τό 'Εθνικό κόμμα καί τούς "μετριοπαθεῖς" μουσουλμάνους. 'Ολοι αὐτοί εἶναι διατεθειμένοι νά συμφωνήσουν μέ τό Σάχη καί συνιστοῦν στίς μάζες μετριοπάθεια.

'Ομως πιά τό τραῖνο ἔχει φύγει. Τό μοναδικό κίνημα ξεπερνάει αὐτές τίς δυνάμεις. Μετριοπαθεῖς μουσουλμάνοι 'Εθνικό κόμμα, μπαζαρί ξεπερνιότανται. Ταυτόχρονα νέες κοινωνικές δυνάμεις περνᾶνε μπροστά. 'Η ἐργατική τάξη μπαίνει στόν ἀγῶνα, ὄχι ἀπλάσά διαδηλωτής, ἀλλά σάν αὐτόνομη κοινωνική δύναμη. 'Αρχίζει ή μεγαλύτερη γενική ἀπεργία τῆς ἱστορίας.

'Ομως ὁ Χομέϊνι σώζει τόν ἰσλαμισμό, ἀρνούμενος τή συνθηκολόγηση μέ τό Σάχη καί διατηρώντας ἔτσι τήν ἡγεμονία τοῦ κινήματος.

Καί ὅσο ὁ Σάχης, ὁ στρατός καί ή ὀλιγαρχία ἀρνοῦνται νά ἐγκαταλείψουν τό παιγνίδι τόσο τό κοινωνικό περιεχόμενο τῆς ἐπανάστασης βαθαίνει. 'Αρχίζουν καί δημιουργοῦνται ἔμβρυα διπλῆς ἐξουσίας. 'Επιτροπές στά ἐργοστάσια, τίς γειτονιές, τά πανεπιστήμια.

Ταυτόχρονα καί ὑποχρεωτικά ή ἰσλαμική ἰδεολογία ἐμφανίζεται ὅλο καί περισσότερο σάν πολιτικο-κοινωνική γιατί οί μάζες στίς ὁποῖες ἀναφέρεται, εἶναι πιά οί μάζες τοῦ προλεταριάτου καί τῆς φτωχολογιάς. 'Η ἰσλαμική τάση τῶν μοτζαχεντίν ἀναπτύσσεται ταχύτατα, στό βαθμό πού ἀντι-

Οι άπερχοι του Άμπαντάν

προσωπεύει την άριστερή πτέρυγα του Ισλαμισμού, πού έχει σαν στόχο όπως διακηρύσσει μιά άταξική κοινωνία.

Άκόμα και ο Χομέϊνι τρομάζει μπρος στην άνοδο της εργατικής τάξης και προσπαθεί να σταματήσει την άπεργία και να συννενοηθεί με τό Μπαχτιάρ μετά την άποχώρηση του Σάχη.

Όμως μετά την άποχώρηση του Σάχη, οί λαϊκές μάζες δέν κοπάζουν αλλά, προχωράνε ακόμα πάρα πέρα. Τώρα πιά οί εργάτες ζητάνε τον εργατικό έλεγχο στα εργοστάσια, να διορίζουν οί ίδιοι τους υπεύθυνους, αρχίζουν και βάζουν νέα αίτήματα. Οί επαναστατικές οργανώσεις βάζουν τό αίτημα του λαϊκού στρατού και της διάλυσης του στρατού του Σάχη και της ολιγαρχίας. Η Πέρσική επανάσταση τείνει να μεταβληθεί σε κοινωνική επανάσταση. Μπρος σ' αυτόν της τό χαρακτήρα, ο Χομέϊνι από τή στιγμή πού γυρίζει από τό Παρίσι διστάζει και προσπαθεί να έρθει σε ένα συμβιβασμό με τό Μπαχτιάρ και με τό στρατό και με τους Άμερικάνους πού αρχίζουν πιά να βλέπουν με ευχαρίστηση μιά έξουσία του Χομέϊνι μιά και φοβούνται τά χειρότερα.

Όμως στρατηγοί-Σαβάν-Μπαχτιάρ-κι' ότι έχει απομείνει από την ολιγαρχία βλέποντας τους δισταγμούς του Χομέϊνι υπολογίζουν ότι θά μπορούσαν τελικά να κρατηθούν.

Όμως υπολόγιζαν χωρίς τή λογική μιάς άθθεντικής επανάστασης. Έβλεπαν τίς δυνατότητες να άποχωρήσει ο Χομέϊνι και πίστευαν ότι αυτό θά σήμαινε υποχώρηση της επανάστασης. Όμως συνέβη τό αντίθετο. Ο στρατός αρχίζει να λιώνει σά χιόνιστόν

ήλιο. Οί φαντάροι άρχισαν να έμφανίζονται στις διαδηλώσεις. Η επαναστατική άριστερά έρχισε ολο και περισσότερο να ξεπροβάλλει σά δύναμη. Μέσα στις 10 μέρες ανάμεσα στην επιστροφή του Χομέϊνι και την έξέγερση του Φλεβάρη ή επανάσταση έκανε βήματα γίγαντα. Ο μηχανισμός της εκκλησίας τάχε χαμένα. Και ή έξέγερση ήρθε να κλείσει αυτήτή περίοδο προκαλώντας μιά αποφασιστική άλλαγή στο συσχετισμό των δυνάμεων.

Η έξέγερση ξεκίνησε με τή σύγκρουση των άεροπόρων και των "άθάντων" την Παρασκευή τή νύχτα 9 Φλεβάρη. Ηδη από τό Σάββατο οί δυνάμεις της Επαναστατικής άριστεράς κι απ' όσο ξέρουμε κύρια των φενταγίν δίνουν τό σύνθημα της γενικευμένης έξέγερσης. Συμμετέχουν μαζί με τους άεροπόρους στις μάχες, καταλαμβάνουν τά άστυνομικά τμήματα και παίρνουν τά όπλα, επιτίθενται σε στρατώνες. Από τή νύχτα του Σαββάτου 10 Φλεβάρη προς την Κυριακή 11, μπαίνουν στον άγώνα κατά εκατοντάδες χιλιάδες οί προλεταριακές και λαϊκές μάζες. Τήν Κυριακή προκειται για γενική λαϊκή έξέγερση. Οί Χομέϊνικοί τάχουν χαμένα. Ο Μαντιάρι έμφανίζεται την Κυριακή τό πρωτ στην τηλεόραση και καλετ τό λαό να πάφει τήν έξέγερση. Οί ομάδες του Χομέϊνι δέν παίρνουν καθόλου μέρος στις μάχες αλλά τρέχουν στις όπλαποθηκες για να έμποδίσουν τον κόσμο να όπλιστεί.

Με τήν έξέγερση, κι' όπως φάνηκε στον ένα μήνα πού πέρασε από τότε άλλαξε ο συσχετισμός δυνάμεων, και οί αντίπαλοι τείνουν να μετακινηθούν. Τό ίδιο και τά αίτήματα. Αν σ' όλη τήν προηγούμενη περίοδο κυριαρχούσαν τά αντιϊμπεριαλιστικά και δημοκρατικά αίτήματα, στή νέα φάση αυτά τείνουν να μετακινηθούν.

Πιά τό πρόβλημα πού μπαίνει είναι: Ποιά θάναη ή νέα κοινωνία πού θά οικοδομηθεί;

Οί μουσουλμάνοι και ο Χομέϊνι έ-

χουν πιά τήν έξουσία, και δέν μπορούν να άπαντήσουν με υπεκφυγές ή γενικολογίες. Είναι υποχρεωμένοι να άπαντήσουν με συγκεκριμένα μέτρα. Τί θά γίνει με τά εργοστάσια, με τους αγρότες, με τίς διαφορές μισθών, με τό στρατό; Τί θά γίνει με τίς έλευθερίες των μαζών;

Κι' έτσι από τήν επαύριο τής εξέγερσης άρχισαν ν' αλλάζουν οί όροι τής αντιπαράθεσης.

Η δεξιά τών μουσουλμάνων ενισχύεται, γιατί σ' αυτή τώρα προσβλέπει όλη ή αντίδραση, ό Ιμπεριαλισμός, οί συντηρητικές δυνάμεις. Παντού στά εργοστάσια, στους χώρους δουλειάς, στις γειτονιές άρχίζουν τήν άστυνόμηση τών μαζών, έντείνουν τή λογοκρισία, παίρνουν μέτρα μεσαιωνικού τύπου (άπαγόρευση διαζύγιου, φερετζές, στίς γυναίκες) έλέγχουν τίσ είδησεις, καθαιρούν τούς έκλεγμένους υπεύθυνους τών έργατών και βάζουν δικούς τους ανθρώπους, προσπαθούν νά φτιάξουν μιά παράλληλη μουσουλμανική πολιτοφυλακή μέ άστυνομικά καθήκοντα, συνεργάζονται μέ αντιδραστικούς του στρατού. Τέλος επιμένουν νά άφοπλίσουν τίσ επαναστατικές οργανώσεις και τό λαό.

Θά πει κανείς: Δέν θά ήταν δυνατόν νά ύπάρξει μιά άλλη μουσουλμανική γραμμή, του Χομέϊνι, που νά παίζει τό ρόλο πάλι του κέντρου; Αυτό φαίνεται άδύνατο. Γιατί ή Περσία δέν είναι ή Λιβύη του βασιλιά Ίντρις, πριν τον Καντάφι. Στην Περσία δέν υπάρχουν πιά μεγάλα άστικοδημοκρατικά αίτήματα (μοίρασμα γής κλπ.) για λύση. Στην Περσία δύο όδομοι είναι δυνατόι: Ο όδος τής συνέχισης τής καπιταλιστικής συσσώρευσης ή τής προλεταριακής επανάστασης.

Μ' αυτή τήν έννοια "τό σύστημα Χομέϊνι" είναι μιά μούρδα και μισή που παλιώτερα μπορούσε νά πιάνει.

Σήμερα ή επιλογή είναι άναγκαία. Κι αυτή είναι δοσμένη. Ο μουσουλμανισμός θά τείνει νά άποτελέσει μιά ιδεολογία παλινόρθωσης του συστήματος, ύποταγής τών λαϊκών μαζών. Τό άστικό καθεστώς, ή άστική τάξη μέ μεγάλη ταχύτητα τείνει νά χρησιμοποιήσει τουλάχιστο για τήν ώρα, τον Ισλαμισμό σαν ιδεολογική και πολιτική δύναμη για τή διατήρησή της στην έξουσία μέχρι που άργότερα νά τον έγκαταλείψει. Πάντως σήμερα αυτό γίνεται στην Περσία.

Κι' αυτό ήταν τό άποτέλεσμα τής εξέγερσης που στην ήγεμονία της βρέθησαν οί επαναστατικές δυνάμεις. Από

τότε και μετά ή αντιπαράθεση τείνει νά αλλάξει χαρακτήρα.

Οί ίδιοι οί Μουτζαχεντίν (ή Ισλαμική πτέρυγα) άναγκάζονται νά έρχονται όλο και περισσότερο σέ αντίθεση μέ τή δεξιά και τον ίδιο τό Χομέϊνι. Ένώ ή ανάπτυξη τών μαρξιστικών επαναστατικών δυνάμεων είναι άστραπιαία. Σ' όλη τή χώρα, σ' όλα τά εργοστάσια είναι παρούσες και ένοπτες.

Σ' όλη τή χώρα ή εργατική τάξη και οί καταπιεζόμενες μάζες, οί μειονότητες, οί γυναίκες, συζητάν, συγκρίνουν, μελετούν.

Τά ταξικά συμφέροντα βαρύνουν όλο και πιο πολύ. Η πέρσικη επανάσταση αναπόφευκτα έχει μπει σέ μιά καινούργια φάση. Τό διαταξικό μεσοβάλλειο του Ισλάμ τελείωσε. Τώρα πιά οί δύο κύριες τάξεις τής κοινωνίας φαχουλευτα, αντιφατικά, σιγά-σιγά, άνιχνεύουν τό έδαφος για μιά αντιπαράθεση ανάμεσά τους.

Και ό Ισλαμισμός όλο και περισσότερο θά άποδυναμώνεται, σαν ταξική ιδεολογία και θά μπαίνουν μπρός τά ταξικά συμφέροντα. Ήδη στίς λεγόμενες επιτροπές Χομέϊνι έχουν εισηγηθεί όχι μόνο αντιδραστικοί μολλάδες, αλλά ακόμα και παλιοί φασίστες του Σάχη. Ο άριστερός άγιατολλά Τελεγκσίν έφυγε από τήν επιτροπή Χομέϊνι και οί Μουτζαχεντίν ριζοσπαστικοποιούνται.

Και από τίσ δύο πλευρές υπάρχουν όπλα. Οί αντιθέσεις βαθαίνουν.

Τί πρόκειται νά κάνει ή κυβέρνηση Μπαζαργκάν, ό Χομέϊνι και οί Ιμπεριαλιστές που σ' αυτή τή φάση τούς ύποστηρίζουν (και πάλι σέ άγαστή συμπονοια Αμερικάνοι, Ρώσοι, Κινέζοι), μπρός στά προβλήματα τών έργατών, τών άγροτών, τών κούρδων.

Σέ μιά χώρα που ό κρατικός μηχανισμός έχει διαλυθεί κι' οί μάζες έχουν συνειδητοποιήσει τή δύναμή τους

Η σύγκρουση κάτω από οποιαδήποτε μορφή και συνδιασμούς είναι αναπόφευκτη.

Τά όπλα δέν θά μείνουν άχρησιμοποίητα.

Η δεύτερη φάση τής πέρσικης επανάστασης έχει άρχισει.

Το χρονικό της εξέγερσης

Δημοσιεύουμε παρακάτω τὸ χρονικό τῆς ἐξέγερσης τοῦ Φλεβάρη ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες "LE MONDE" καὶ "LIBERATION".

Πέμπτη 8 Φλεβάρη : Γίνεται ἡ πέμπτη γιγαντιαία διαδήλωση στὴν Τεχεράνη. Ἀνάμεσα στὸ ἓνα ἑκατομμύριο κόσμο πού διαδηλώνει ζητώντας τὸ Μπαζαργκάν γιὰ πρωθυπουργό, βρίσκεται κι ἓνας σημαντικός ἀριθμὸς ἀπὸ πολιτικὸ προσωπικὸ τοῦ στρατοῦ. Καί γιὰ πρώτη φορὰ, χίλιοι ἀεροπόροι καὶ ἑκατὸ φαντάροι μὲ ρούχα στρατιωτικά, πού δηλώνουν πίστη στὸ Χομέϊνι.

Παρασκευή 9 Φλεβάρη : Ὁ στρατηγὸς Γκαραμπάγκι, ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου, διαφεύδει ὅτι στρατιωτικοὶ πήραν μέρος στὴ διαδήλωση, καὶ δηλώνει πὼς ἡ φωτογραφία τῆς ἐφημερίδας Κεϋχάν εἶναι ψεύτικη.

Μόλις τρεῖς μέρες πρὶν, τὸ εἰρηνικὸ πέρασμα ἀπὸ τὴ μοναρχία στὴ δημοκρατία φαίνονταν νάναι δυνατό. Τὴ Δευτέρα τὸ πρωῖ, ἡ νίκη ἑνὸς λαοῦ, πού ὀπλίστηκε στὰ γρήγορα, ἦταν πιά γεγονός, ἀλλὰ μὲ ἀντάλλαγμα ἑκατοντάδες νεκροῦς, χιλιάδες τραυματίες, ἐνῶ πάνω ἀπὸ δέκα χιλιάδες ὄπλα εἶχαν μοιραστεῖ σὲ πολίτες. Στὴ διάρκεια αὐτῶν τῶν δύο δραματικῶν κι ἀποφασιστικῶν ἡμερῶν, καμία ἀπὸ τὶς δύο ἐξουσίες -οὔτε ὁ στρατὸς οὔτε τὸ καθοδηγούμενο ἀπὸ τὸ Χομέϊνι θρησκευτικὸ κίνημα- δέ μποροῦσε νὰ ἐλέγξει τὴν κατάσταση: στὸ προσκήνιο πέρασαν οἱ ἀντάρτικες ὀμάδες -μαρξιστικές καὶ μὴ- πού κατάλαβαν χιλιάδες ὄπλα, ἓνα πραγματικὸ ὄπλοστάσιο. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὑποστηρίζονταν συνέχεια ἀπὸ τὸν πληθυσμὸ χωρὶς τὴ συμμετοχὴ τοῦ ὀποίου αὐτὴ ἡ ἐξέγερση θά ἦταν πολὺ περιορισμένη.

Μιά φωτογραφία -πού δείχνει τοὺς Ὀμαφάρ (μαθητὲς τῆς σχολῆς Ἀεροπορίας) νὰ δηλώνουν πίστη στὸ Χομέϊνι- καὶ ἓνα φιλμ στὴν τηλεόραση -ἡ ἐπιστροφή ἀπὸ τὴν ἐξορία τοῦ θρησκευτικοῦ ἡγέτη- ἀποτελέσαν τὴν ἀφορμὴ γιὰ τὸ ξεσκήνωμα. Ὅλα ἄρχισαν τὴν Παρασκευή, γύρω στὶς 10.30 τὸ βράδυ, στὴ βάση τοῦ Ντουςάν Ταπέχ, στὴ συνοικία Φαραχαμπάντ, στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τῆς πόλης, ὅπου βρίσκεται ἡ διοίκηση τῆς ἀεροπορίας. Ὁ διοικητὴς, στρατηγὸς Ραμπιζ, ἐξηγεῖστοὺς Ὀμαφάρ ὅτι δέν ἔπρεπε νὰ δοῦν στὴ τηλεόραση τὸ φιλμ γιὰ τὸ Χομέϊνι κι ὅτι οἱ στρατιωτικοὶ δέν πρέπει ν'ἀνακατεύονται μὲ τὴν πολιτικὴ. Ἀρχίζουν οἱ ἀντεγκλήσεις, ὁ τόνος ἀνεβαίνει. Μὲ πρόσχημα αὐτὰ τὰ ἐπεισόδια, 150-200 Τζαβιντάν (οἱ "Ἀθάνατοι"), ἀρχίζουν μιὰ ἐπίθεση πιστεύοντας ὅτι θά ξεμπερδεύουν εὐκολὰ χάρις στὸ γόητρο πού διαθέτουν. Πρὸς μεγάλη τους ἔκπληξη, βρίσκονται προστάσῃ μιὰ διπλὴ ἀντίσταση, τῶν Ὀμαφάρ καὶ τοῦ πληθυσμοῦ πού τρέχει νὰ τοὺς συμπαρασταθεῖ. Οἱ στρατιωτικοὶ τῆς ἀεροπορίας, γιὰ νὰ ἀμυνθοῦν, καταλαμβάνουν τὴν ὄπλαποθήκη καὶ μοιράζουν τὰ ὄπλα στοὺς πολίτες πού στὴν πλειοψηφία τους εἶναι νέοι πού ἔχουν τελειώσει πρόσφατα τὴ στρατιωτικὴ τους θητεία. Οἱ Τζαβιντάν ζητᾶνε ἐνισχύσεις σὲ ἄνδρες καὶ ἄρματα μάχης ἀπὸ τὸ στρατόπεδο τοῦ Λαβιζάν. Ἡ μάχη ξαναρχίζει τὸ Σάββατο τὸ πρωῖ. Χτυπημένοι, καὶ ἔχοντας ἐξαντλήσει πρακτικὰ ὅλα τους τὰ πολεμοφόδια, οἱ πιὸ πιστοὶ στρατιῶτες τοῦ Σάχη ὑποχωροῦν ἔχοντας δεκάδες νεκροῦς καὶ καμιά σαρανταριά αἰχμάλωτους. Στὸ διάστημα ἀνάμεσα στὶς 10 τὸ πρωῖ καὶ τὶς 2 τὸ μεσημέρι, ἡ συνοικία Φαραχαμπάντ μεταβάλλεται σ'ἓνα εἶδος "Κομμουναστοῦ Παρισιοῦ". Στῆνονται ὀδοφράγματα μὲ σάκκους ἀπὸ ἄμμο πού τοὺς γεμίζουν οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά, μὲ σίδερα καὶ τοῦβλα πού παίρνονται ἀπὸ τὶς οἰκοδομές.

Μαθαίνοντας τί συμβαίνει, οί φενταγίν, πού είχαν ξεκινήσει μιά διαδήλωση από τό πανεπιστήμιο, σκορπίζονται σέ μικρές ομάδες και έρχονται νά βοηθήσουν τούς μουτζαχεντίν. Οί περισσότεροι από αυτούς τούς τελευταίους έχουν τυλίξει τό κεφάλι τους μ'έναν άσπρο επίδεσμο, πού σημαίνει ότι είναι οί "καμιαζί τοϋ άγιοτολλάχ Χομέϊνι", "έτοιμοι νά πεθάνουν". θ'άκολουθήσουν ωστόσο τή δικιά τους

πολιτική και θά προωθησουν μιά σειρά από ενέργειες οί όποτες σίγουρα δέ βρίσκουν σύμφωνο τό θρησκευτικό ήγέτη. Καί ξεκινώντας από αυτό τό όχυρό πού τό κρατάνε γερά, οί έξεγερμένοι θά καταλάβουν τά κυριότερα στρατηγικά σημεία τής πρωτεύουσας.

Στίς 2 ή ώρα τό μεσημέρι, τό ραδιόφωνο αναγγέλει πώς ή απαγόρευση τής κυκλοφορίας όρίστηκε γιά τίς 4.30 τό απόγευμα. Λίγο άργότερα, ό άγιοτολλάχ Χομέϊνι μιλάει από έναν "πειρατικό" σταθμό τής τηλεόρασης, πού όργανώθηκε από τούς άπεργούς και πού εκπέμπει σέ μιά ακτίνα 5 χιλιομέτρων. Ύπενθυμίζει ότι αυτός ήταν ύπέρμιας ειρηνικής λύσης και ότι "ό μηχανισμός καταστολής και άδικίας είναι αυτός πού διέπραξε καινούργια έγκλήματα χτυπώντας τόν ήρωικό μουσουλμάνικο λαό". Αφού καταδίκασε τήν ενέργεια τών Τζαβιντάν, πού "σκοτώνουν τούς άδερφούς τους γιά ν'άνατρέφουν τήν κατάσταση και νά επιτρέφουν στους ξένους νά συνεχίζουν νά λεηλατούν τή χώρα", δήλωσε: "Δέν έχω ακόμα δώσει τή διαταγή γιά τό Τζιχάντ(ιερός πόλεμος) και επιθυμώ πάντα ό λαός ν'άποφασίζει γιά τό μέλλον του νόμιμα, μέσα από τόν έκλογικό όρδο. Άλλά δέ μπορώ νά ύποφέρω από τή τήν άγριότητα. Αν δέ σταματήσουν αυτές τίς δολοφονίες, αν ή άνακτορική φρουρά δέν έπιστρέφει στα στρατόπεδα και αν οί άρχηγοί τοϋ στρατοϋ δέ βάλουν ένα τέλος στην καταπίεση και τήν άδικία, θά πάρω, στό όνομα τοϋ Θεοϋ, τήν τελική μου άπόφαση... Η κήρυξη τοϋ στρατιωτικοϋ νόμου είναι παράνομη και άδικαιολόγητη. Ο λαός δέν πρέπει νά τή σεβαστεί. Μή φοβόσαστε..."

Σάββατο 4.30 τό απόγευμα: ή νόμιμη έξουσία παίζει τό τελευταίο της χαρτί, πού είναι και τό πιο άβέβαιο: προσπαθεί νά επιβάλλει άπαγόρευση τής κυκλοφορίας σέ μιά πόλη πού ζει σέ πυρετό κι ενώ ό ήλιος λάμπει ακόμα. Πάει πολύ: ή έξέγερση δέν πρόκειται νά παραδώσει τό όρδο στους στρατιωτικούς μέ μιά άπλή διαταγή μιās ταλαντευόμενης έξουσίας. Πράγματι, άπαντώντας στό κάλεσμα τοϋ Μεχντί Μπαζαργκάν, πού πρότρεπε τόν πληθυσμό ν'άγνοήσει αυτή τήν "προβοκατόρική απαγόρευση κυκλοφορίας", ό λαός έτοιμάζεται ν'άπαντήσει στην πρόκληση. Στην καθορισμένη ώρα, όρδοι, πλατείες και λεωφόροι καλύπτονται από φωτιές. Παντοϋ καίγονται λάστιχα αυτοκινήτων, κουτιά από χαρτόνι, ξύλα, κλπ.

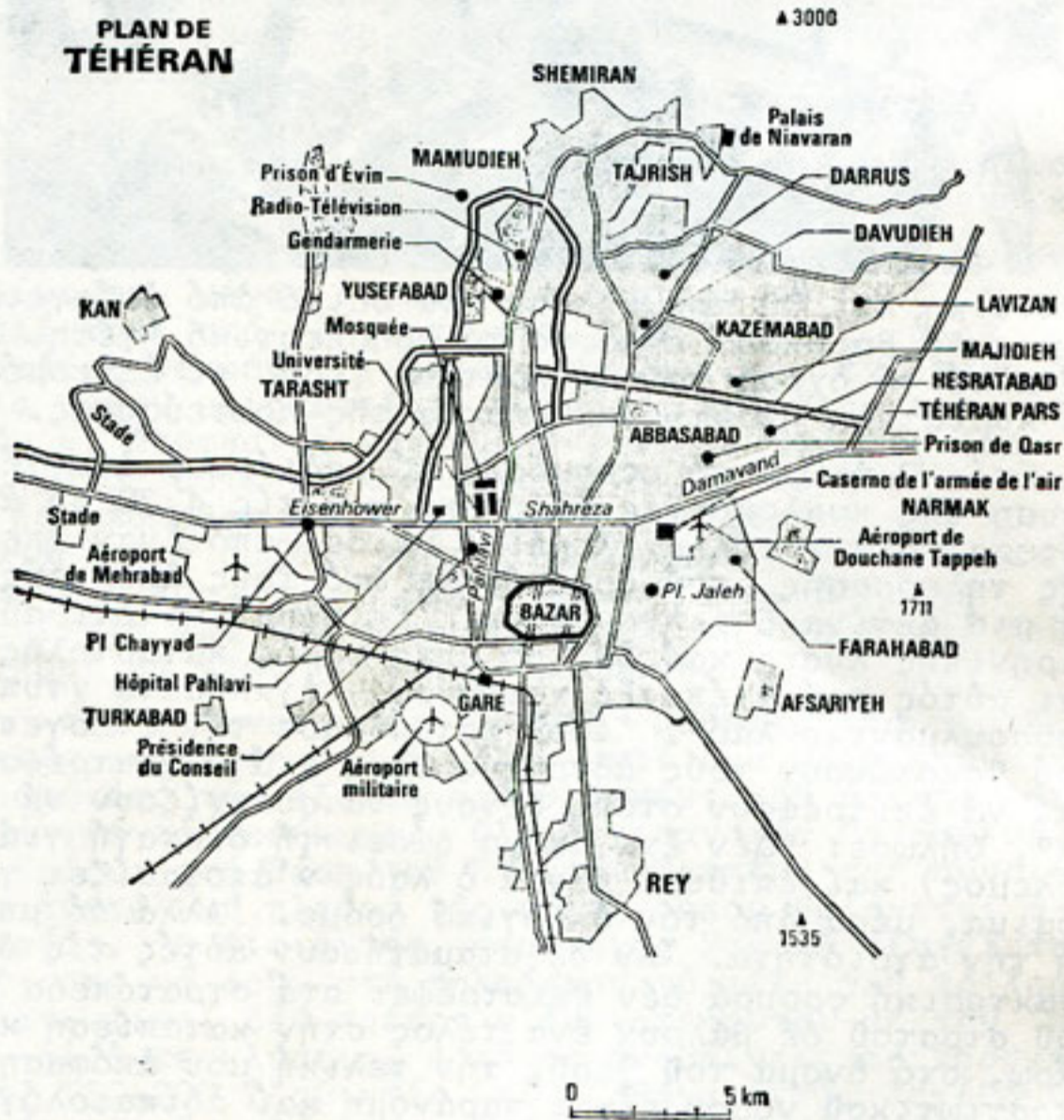
μια πολλη γεματη οδοφραγματα

Μέ τό πέσιμο τής νύχτας, οί άρχές έχουν χάσει τό παιχνίδι. Οί

ἀτέλειωτες λεωφόροι πού διασταυρώνονται σέ ὀρθές γωνίες ἀπό τό νότο στό βορρά κι ἀπό τήν ἀνατολή στή δύση, δίνουν ἕνα ἐκπληκτικό θέαμα σέ προοπτική μέ σειρές ἀπό τεράστιες φωτιές. Ὅλη ἡ πόλη εἶναι γεμάτη ὁδοφράγματα. Ὁδοφράγματα βέβαια μέ τά ὁποῖα θά γέλαγαν οἱ σοφοί στρατηγοί τοῦ ἀντάρτικου πόλης: τά ἐμπόδια, μᾶλλον εὐάλωτα, εἶναι τοποθετημένα μέ τή μεγαλύτερη ἀκαταστασία. Τί σημασία ἔχει ὅμως αὐτό, δέν εἶναι παρά σύμβολα, σύμβολα μιᾶς ἀπάντησης στήν πρόκληση καί μιᾶς ἤδη μισῆς νίκης.

Γιᾶ νά διασχίσει κανεῖς τήν πόλη ξεκινώντας ἀπό τά νότια, πρέπει νά προχωράει "ζίγκ-ζάκ" ἀνάμεσα στά ἐμπόδια, νά περνάει ἀπό τό ἕνα πεζοδρόμιο στό ἄλλο, κάτω ἀπό τούς ἀσταμάτητους ἐλέγχους νέων ὀπλισμένων μέ ρόπαλα ἢ σίδερα, μέ μανιβέλλες ἢ τσεκούρια. Στή νότια ἄκρη τῆς πόλης, ὅπου ξαπλώνονται οἱ παραγογειτονιές, κληροδοτημένες ἀπό τόν τυφλό γιγαντισμό τοῦ "παλιοῦ καθεστῶτος". ὁ "στοα

τός" βρίσκεται σέ ἀναβρασμό: φωνάζουν, τρέχουν, δίνουν δέ κα διαταγές τό λεπτό. Ἀπό τήν πλευρά τοῦ κεντρικοῦ σταθμοῦ ἡ κινητοποίηση εἶναι πιό ἡρεμῆ, κι εἶναι φανερό πῶς εἶναι καλύτερα συντονισμένη. Οἱ ἀγνωστές δέν εἶναι μόνοι τους στό δρόμο: σέ κάθε ὁδοφράγμα μαζεύονται οἱ περίεργοι, τά παιδιά διασκεδάζουν, οἱ γυναῖκες βγάζουν βόλτα τά μωρά τους, εἶναι ἡ ἐξέγερση-περίπατος. Στά διπλανά δρομάκια τό πλήθος μαζεύεται στά μπαλκόνια, τίς ταρατσες, τίς πόρτες· ὅλοι χαμογελᾶνε. Μέχρι τό κέντρο τῆς πόλης δέν ὑπάρχει ἡ παραμικρή ἀπειλή, οὔτε ἕνας στρατιωτικός. Τή νύχτα τῆς πιό μεγάλης σέ διάρκεια ἀπαγόρευσης κυκλοφορίας, ἡ Τεχεράνη ἔμεινε ξάγρυπνη... Σέ λίγο, ἀπό στέγη σέ στέγη, καί μέ βαθιές φωνές πού σέ κάνουν ν' ἀνατριχιάζεις, ὑψώνεται τό σύνθημα τῆς ἐπανάστασης: "Ἀλλάχ ἀκμπάρ!" (Ὁ θεός εἶναι ὁ πιό μέγας). Ἡ Τεχεράνη νοιώθει νά φτάνει ἡ ὥρα τῆς τελικῆς λύσης.

ματαλαμβάνονται αστυνομια τμηματα

Λίγο μετά τά μεσάνυχτα, τό γενικό ἐπιτελεῖο προσπαθεῖ ἀκόμα νά ξαναπάρει τά πράγματα στά χέρια του: ἄρματα μάχης διασχίζουν τήν πρωτεύουσα καί οἱ Τζαβιντάν στέλνονται νά ἐνισχύσουν τή συνοικία Ὁαραχαμπάντ. Μάταια ὅμως. Ἡ ἀεροπορία καί ὁ πληθυσμός ἀντιστέκονται καί στή συνέχεια περνᾶνε στήν ἀντεπίθεση. Γύρω στά δέκα ἄστ

νομικά τμήματα πέφτουν τό ένα μετά τό άλλο. 'Η ταχτική είναι απλή αρκει νά είναι μιά συμπαγής ομάδα, νά έχουν κουράγιο και νά διαθέτουν ορισμένα κοκτέιλ Μολότωφ, πράγματα πού υπάρχουν.

Σ' αυτές τές εφόδους συμβαίνουν απίστευτες σκηνές. Κοντά στό Μαζλίς (τό Κοινοβούλιο), τό πλήθος είναι πυκνό. Μερικοί άντάρτες προχωρούν πεσμένοι κάτω μέ τήν κοιλιά και πετάνε τά κοκτέιλ Μολότωφ ή φωτιά ανάβει. Μετά όλα γίνονται πολύ γρήγορα: οί αστυνομικοί παραδίνονται ή προσπαθούν νά τό σιάσουν ενώ τό πλήθος κατα-

στρέφοντας ότι σώθηκε από τήν φωτιά. Τά ύλικά πετιώνται από τά παράθυρα, οί φάκελλοι σκίζονται ή καίγονται. Δυό ώρες αργότερα, τό μόνο πού μένει από τό κτίριο είναι ένας σκελετός πού βγάζει καπνούς. Παραδίπλα, ένα παιδί πηδάει σ' ένα τάνκς και πετάει ένα Μολότωφ μέσα από τόν πυργίσκο. Ένας στρατηγός βγαίνει τρέχοντας μέ τό χέρι αναμένο σά λαμπάδα. Καταφεύγει στό πιό κοντινό νοσοκομείο: οί γιατροί τόν προστατεύουν από τό πλήθος πού θέλει νά τόν φτύσει στό πρόσωπο και τόν πηγαίνουν για έγχείρηση. Κι άλλα άρματα Τσεφταίν ύφίστανται έπιθέσεις σέ πολλές συνοικίες. Έφτά άχρηστεύονται και άλλος ένας στρατηγός σκοτώνεται στίς μάχες.

Γύρω στίς 5 ή ώρα τό πρωί, στρατιώτες τής άεροπορίας, μέ τήν ύποστήριξη τών άνταρτών και τών ανθρώπων τής γειτονιάς, κάνουν έφοδο στό εργοστάσιο όπλων πού βρίσκεται κοντά στήν πλατεία Ζαλέχ, κεντρικό σημείο τής επανάστασης και τόπος όπου έγινε ή σφαγή τής "μαύρης Παρασκευής". Μετά από μιά άνταλλαγή πυροβολισμών πού διαρκεί κάπου δυό ώρες, αρχίζουν διαπραγματεύσεις. Οί στρατιωτικοί ύποχωρούν για νά σώσουν τή ζωή τους. Στίς 6 τό πρωί, τό ραδιόφωνο αναγγέλει ότι ή άπαγόρευση τής κυκλοφορίας πού είχε οριστεί ως τό μεσημέρι, λήγει, αλλά θεωρεί καθήκον του νά πει πως θ' αποκατασταθεί στίς 4.30 τό άπόγευμα.

η επιτροπή περιφρούρησης της ισλαμικής επανάστασης

Στίς 8 ή ώρα, άνδρες πού φοράνε τό περιβραχιόνιο τής "έπιτροπής περιφρούρησης τής Ισλαμικής επανάστασης", κλείνουν τές εισόδους στό όπλοστάσιο. Έμφανίζονται λεωφορεία και αυτοκίνητα και φορτώνουν τά όπλα. Τά λεωφορεία κατευθύνονται προς τή συνοικία πού βρίσκεται τό γενικό στρατηγείο του Χομέϊνι, αλλά τά αυτοκίνητα πού άνηκαν στό κίνημα τών άνταρτών χάνονται μέσα στήν πόλη. (...) "Όταν πιά έχουν πάρει όλα τά βαρεία όπλα, τό πλήθος σπάει τές άλυσίδες. Πολλοί φεύγουν κρατώντας ξιφολόγχες. Στή συνέχεια γίνεται έφοδος και τό κτίριο άδειάζει κυριολεκτικά. 'Η έπιτροπή περιφρούρησης πού για μιά στιγμή έχει ξεπεραστεί. Ξαναπαίρνει τήν κατάσταση στα

χέρια της, και υποχρεώνει τόν κόσμο να ξαναφήσει τὰ όπλα.

Στή λεωφόρο, δυό βήματα από τό Μαζλίς -όπου μόλις χτές περιεργα έκλεγμένοι βουλευτές προσπαθούσαν, χωρίς μεγάλη έπιμονή να διασώσουν τὰ τελευταία προσχήματα ενός καθεστώτος σε άποσύνθεση- ή έπανάσταση παίρνει πια μια καινούργια όψη. Μέχρι τότε καλύπτονταν με τὰ χρώματα του δράματος, ήταν βαρεία και πολλές φορές θλιμένη. Τώρα πια γίνεται γελαστή, χαρούμενη, ένθουσιώδης. "Ίσως και θεατρική. Ό καθένας βέβαια προαισθάνεται ότι θα υπάρξουν κι άλλοι νεκροί, πολλοί ακόμα νεκροί στις ώρες που ρχονται. Αλλά δέ θάναι πια αυτοί οι "μάρτυρες" που τους έθαβαν με κραυγές και δάκρυα και με σφιγμένο τό στόμαχι, στο μεγάλο νεκροταφείο Ζάχρα. Σήμερα θάναι πια οι ήρωες μιας ύστατης θυσίας. Ένας γέρος δείχνει ένθουσιασμένος σ' όποιον περνάει μια ξιφολόγη. Μας άγκαλιάζει και λέει: "Έχουμε όπλα. Ό Μπαχτιάρ τέλειωσε. Ό Χομέϊνι κέρδισε. Μπαϊ μπαϊ Κάρτερ".

Ένώ τίποτα δέν έχει ακόμα κριθεί τελειωτικά κι ένώ κανείς δέ θα μπορούσε να φανταστεί ότι πριν καν τή δύση του ήλιου όλη ή πόλη θάχει πέσει, αίσθάνεται κανείς μέσα σ' αυτό τό ένθουσιαστικό πλήθος τήν βεβαιότητα, τό αναπόφευτο μιας νίκης

κι όδλας κατακτημένης. Στήν πλατεία Ζαλέχ, πίσω από ένα ισχυρό όδοφραγμα, νέοι σε θέση βολής, με τό πρόσωπο σοβαρό και σταθερό βλέμμα, μοιάζουν έτοιμοι για μάχη. Στή γωνιά ενός δρόμου, μπροστά σε μια φρεσκοκολλημένη άφισα, που περιγράφει σε λιγότερα από δέκα σκίτσα πώς λύνεται και δένεται ένα τουφέκι, ένας νέος άεροπόρος δίνει, μέσα στην όχλαγωγία, τὰ βασικά μαθήματα σε τέσσερις άφοσιωμένους μαθητές.

(...) Ό Μπαχτιάρ, από τό πρωί, κάνει δηλώσεις πώς ή κατάσταση έχει ξεφύγει από τὰ χέρια του Χομέϊνι, κι ότι τὰ όδοφράγματα και οι μάχες γίνονται με τήν πρωτοβουλία κομμουνιστικών ομάδων. Πράγματι, στο γενικό άρχηγείο του Χομέϊνι όλα δείχνουν ότι κι αυτοί έχουν ξεπεραστεί. Παρακολουθούν τὰ γεγονότα και δέν τὰ καθοδηγούν, τὰ βολεύουν όπως-όπως και άγνοούν τί θα γίνει στή συνέχεια. Νωρίς τό άπόγευμα, ό άγιατολλάχ Μοφατέχ, υπεύθυνος για τήν πληροφόρηση τής χομεϊνικής καθοδηγητικής ομάδας, άρκεϊται ακόμα στην έκθεση μιας "έπίσημης" τοποθέτησης. Τοποθέτησης που προκαλεί τουλάχιστον έκπληξη: "Ό άρχηγός μας έδωσε τό σύνθημα στο λαό να προετοιμαστέ και μόνο για τή μάχη, δέν εξαπέλυσε ακόμα τόν ιερό πόλεμο και για αυτό τό λόγο ζητήσαμε να συγκεντρωθούν τὰ όπλα πριν να τὰ ξαναμοιράσουμε όταν θάρθει ή ώρα..."

Όμως, στην πόλη, άλλοι, πολλοί άλλοι, είναι καθαρό πώς έκριναν ότι ή ώρα είχε έρθει. Δέν περίμεναν τό σύνθημα. Τή στιγμή που στά γραφεία τής σχολής Αλαβί προσπαθούν να κερδίσουν χρόνο, ή Τε

χεράνη καίγεται.

Δυό συνθήματα δίνονται από στόμα σέ στόμα: "Στό ραδιόφωνο:", "Στή στρατιωτική αστυνομία". Στήν πλατεία Χεσραταμπάντ βρίσκεται ένας πελώριος στρατώνας τής στρατιωτικής αστυνομίας, περικυκλωμένος από ψηλούς τοίχους. Οί αντάρτες και ό κόσμος τήν περικυκλώνουν. Άρκετοί στρατιώτες προσχωρουν κατά μικρές ομάδες. Άλλοι διαστάζουν ή αντιστέκονται. Αρχίζουν διαπραγματεύσεις. Όμως αποτυχαίνουν γιατί οί εξεγερμένοι ζητουν τά όπλα. Περνώντας μέ μοτοσυκλέτες ή από τίς στέγες, οί επαναστάτες ρίχνουν κοκτέιλ Μολότωφ. Μιά αποθήκη αερίου πού βρίσκεται στό έσωτερικό τής βάσης πιάνει φωτιά και ανάβουν και τά καμιόνια. Πυκνός καπνός υψώνεται σχηματίζοντας μία προστατευτική όθόνη. Δυό τμήματα του τοίχου γκρεμίζονται μέ φορητά. Τό πλήθος εισβάλλει ακολουθώντας τούς αντάρτες ενώ οί στρατιώτες δχυρώνονται στα έσωτερικά κτίρια.

Οί στρατιωτικοί πυροβολουν μέ πολυβόλα, αυτόματα και τουφέκια.

Πολυάριθμοι πολίτες πέφτουν χωρίς όμως οί επιτιθέμενοι νά πάφουν νά προχωρουν. Μάλιστα κατορθώνουνά καταλάβουν μερικά τεθωρακισμένα. Τά μισά καμιόνια καίγονται. Προχωρώντας ά-

πό οίκημα σέ οίκημα, οί επιτιθέμενοι περικυκλώνουν ένα κτίριο τριών όρόφων πού τό υπερασπίζονται οί τελευταίοι στρατιώτες πού διαθέτουν μία τεράστια δύναμη πυρός. Θ' άρκοϋσε νά τό χρησιμοποιήσουν για νά υποχρεώσουν τούς εξεγερμένους σέ υποχώρηση, αλλά θά έπρόκειτο για σφαγή. Δέν τολμοϋν και προτιμοϋν νά υποχωρήσουν. Η ώρα είναι 1.15. Πόσοι είναι; Άγνωστο: άλλοι λένε 500, άλλοι 2.000. Βγαίνουν σέ μικρές ομάδες των 20 ή των 30. Οί περισσότεροι κλαίνε από φόβο και μετά από χαρά. Από φόβο γιατί πίστευαν ότι θά τούς λυντσάρουν, από χαρά όταν ανακαλύπτουν ότι οί αντάρτες τούς προστατεύουν και τούς δίνουν πολιτικά ρούχα για νά μήν τούς κυνηγήσει τό πλήθος. Είναι κάτι άπίστευτο οί σιηνές συναδέλφωσης και τά άγκαλιάσματα μέσα στα καμένα αυτοκίνητα και τά καταστραμμένα οικήματα. Τά καμιόνια και τ' αυτοκίνητα πού λειτουργοϋν, άκόμη, κατάσχονται από τούς αντάρτες.

η μαχη του ραδιοφωνου

2.30 τό μεσημέρι: Τό κτίριο τής ραδιοφωνίας πέφτει. Οί εξεγερμένοι τά άδειάζουν όλα. Χιλιάδες άρχετα σκίζονται, διασκορπίζονται, καίγονται. Όταν θάρθει τό βράδυ, πού μέ τή σειρά τους θά καταληφθοϋν τά γραφεία τής τηλεόρασης, οί δημοσιογράφοι πού "Ξαναπήραν" τήν έξουσία θά ποϋν μέ πικρία: "αυτό έγινε γιατί ή αντίσταση των στρατιωτικών εκεί ήταν σκληρή και αίματηρή. Τό πλήθος δέν μπόρεσε νά συγκρατήσει τό θυμό του".

Η κατάληψη του ραδιοφωνου έγινε μετά μία από τίς πιο βίαιες συγκρούσεις τής ήμέρας. Γερά δχυρωμένοι, οί στρατιωτικοί-πού όπως έλεγαν ήταν τής ανακτορικής φρουράς φαίνεται πως κράτησαν μέχρι τήν τελευταία τους σφαίρα. Πυροβολούσαν κάθε τί πού κινοϋνταν. Δυό φορές οί νοσοκόμοι πού τόλμησαν νά πλησιάσουν μέχρι τίς πρώτες γρα-

μμές πυροβολήθηκαν και τραυματίστηκαν ή σκοτώθηκαν.

Μέσα στη γενική επίθεση οι έξεγερμένοι, που βρίσκονταν γύρω από το πάρκο Σάχρ, ένα από τα ελάχιστα ήσυχά σημεία αυτής της τερατώδους πρωτεύουσας - επιτέθηκαν στο υπουργείου οικισμού και ανάπτυξης, ένα μεγάλο ασπρο χτίριο, όπου είχαν οχυρωθεί στρατιωτικοί. Η έφοδος ήταν σύντομη. Οι πόρτες υποχώρησαν κάτω από την πίεση του πλήθους και λίγο αργότερα οι φάκελοι πετιόνταν απ'τά παράθυρα όλων των ορόφων. Σε μία βεράντα ένας πιτσιρικός, όπλισμένος μ'ένα ξύλο σπάει μεθοδικά όλα τα τζάμια που μπορεί να φτάσει.

Και κει οι στρατιώτες που παραδίνονται αρπάζονται τραβιούνται και σέρνονται από ομάδες νέων. Ψελίζουν τάρχουν χαμένα και κλαίνε καθώς τους τραβάνε απ'όλες τις πλευρές . . . . για να τους αγκαλιάσουν. Τους φορτώνουν σε ένα λεωφορείο και τους οδηγούν άμέσως στο γενικό επιτελείο του Χομέϊνι. Οι διαδηλωτές επειτίθενται - ένα άπλο διάλειμμα - σε μία αίθουσα άθλητισμού, που βρίσκεται δίπλα στο υπουργείο. Η ιδιοκτήτης του, μάς λένε, ήταν ένα "τσιράκι του Σάχη" που συμμετείχε στη συνομοσία που το 1953 έρριξε την κυβέρνηση του Μωσαντέκ. Οι μπράβοι του, που προπονούνταν εκεί ανάλαμβαναν συχνά τις βρωμοδουλειές του καθεστώτος. Δυό κοκταίηλ μολότωφ ρίχνουν τη πόρτα της είσοδου και ακολουθεί λεηλασία. όλα πετιούνται στο δρόμο: γάντια του μπόξ, χαλιά, ρούχα και . . . μεγάλα ρόπαλα. Τα παιδιά ένθουσιασμένα τά πέρνουν και φεύγουν τρέχοντας.

Κι'όλα αυτά γίνονται τη στιγμή που ο άγιατολλά Σαριάτ Μαντιάρι μιση ώρα πρωτού καταληφθεί το ραδιόφωνο καλούσε απ'αυτό να σταματήσουν οι συγκρούσεις.

Φτάνουν τά τελευταία νέα. Η Ισραηλινή αντιπροσωπεία - μία "πρεσβεία", δίχως διπλωματική αναγνώριση - μεταβλήθηκε σε παλαιστινιακή γή. Ένα ανακοινωθέν διαβάζεται λίγο πριν πέσει το ραδιόφωνο στα χέρια των έξεγερμένων: "Τό ανώτατο στρατιωτικό συμβούλιο, για να αποφύγει και να προλαβει την "ανάρχία" και τό λουτρό αίματος, αποφάσισε να διατηρήσει την ουδέτερότητά του σε σχέση με τους πολιτικούς ανταγωνισμούς και γι'αυτό ζητάει από τους στρατιώτες να επιστρέψουν στα στρατόπεδά τους". Αυτό τό κείμενο συντάχθηκε από τους στρατιωτικούς άρχηγούς που συγκεντρώθηκαν τό πρωί. Γίνεται επίσης γνωστό ότι μέσα στη μέρα ο κ. Μπαχτιάρ συνάντησε τό κ. Μπαζαργιάν και τό στρατηγό Γκαραμπαγκί, άρχηγό του επιτελείου, που φαίνεται πως την τελευταία στιγμή πήρε καθαρή θέση υπέρ του Μπαζαργιάν και του Χομέϊνι. Από κελνη τη στιγμή και μετά ο Μπαχτιάρ εξαφανίστηκε.

"στο μπαγκ-ε-σαχ"

Στό μεταξύ, στους δρόμους, από ομάδα σε ομάδα, κυκλοφορεί τό σύνθημα: "Στό Μπάγκ-ε-Σάχ". Λεωφορεία και φορτηγά γεμίζουν από κόσμο. Τό Μπάγκ-ε-Σάχ είναι ένα τεράστιο στρατιωτικό συγκρότημα, εκπαιδευτικό κέντρο για τους εύέλπιδες και τους άξιωματικούς. Τό στρατόπεδο βλέπει σε μία στρογγυλή πλατεία στό τέλος της λεωφόρου Σεπάχ. Λίγο πριν από τις 3 τό απόγευμα, ή λεωφόρος σαρώνεται από ένα σχεδόν μόνιμο πύρ. Στό πέραςμα επιτίθενται σ'ένα σουπερ-μάρκετ του στρατού. Δυό χιλιόμετρα πιο πέρα πρόκειται για κάτι πολύ πιο σοβαρό. Οι μάχες γύρω από τό Μπαγκ-ε-Σάχ θά κρατήσουν πάνω από 2 ώρες, αλλά τό πλήθος βρίσκεται πάντα εκεί, έτοιμο να όρμήσει μόλις διασπαστεί τό μέτωπο των στρατιωτικών. Κρύβεται, προστατεύεται σε κάθε γωνία του δρόμου, στις πόρτες, κολλάει στους τοίχους. Είναι όλοφάνερα ένθουσιασμένο. Τά παιδιά ούρλιάζοντας ένθαρρύνουν τους άγωνιστές που προχωρούν ανάλυπτοι στό άπέναντι πεζοδρόμιο.

Στην πρώτη γραμμή, πολεμούν άντρες με όλοφάνερη πείρα. Οι χθεσινές παράνομες ομάδες καθοδηγούν και δείχνουν μία μεγάλη αποτελεσματικότητα. Στρατιώτες που έχουν προσχωρήσει, έρχονται πολυά-

ριθμοί με τον όπλισμό τους. Πίσω τους, οι "στρατιώτες της μιας μέρας" πυροβολούν κουτσά-στραβά. Και μάλλον στραβά, αν κρίνει κανείς από τις σφαίρες που σφυρίζουν γύρω μας. Στις 5 ή ώρα, ένα τεθωρακισμένο με πολυβόλα περνάει μπροστά, στην κεντρική είσοδο του στρατώνα. Μετά από πέντε λεπτά συνεχών πυροβολισμών, η επίθεση. Το πλήθος όρμάει πίσω από το τεθωρακισμένο.

Το Μπάγκ-έ-Σάχ καταλήφθηκε. Άλλά, προχωρώντας μέσα στη βάση γεννιέται και μεγαλώνει διαρκώς η έντύπωση ότι η βάση είναι άδεια νή ή σχεδόν άδειανή. Οι τελευταίοι στρατιωτικοί διέφυγαν από την άλλη πλευρά του μεγάλου γήπεδου που χρησιμεύει για την προσγείωση των ελικόπτερων. Και πράγματι, οι πυροβολισμοί συνεχίζονται έντονα 500 μέτρα πιο πέρα, στα πλατάνια.

"Ένας στρατιώτης πέφτει στα χέρια μιας ομάδας έρεθισμένων νέων. "Σκότωσε τ' αδέρφια μας" φωνάζει ένας έπαναστάτης. "Αγωνιστές τρι-

γυρίζουν το στρατιώτη που τον σπρώχνουν ενώ τάχει χαμένα, και προσπαθούν να τον σώσουν. Κοντά στον τοίχο που έχει καταρρεύσει, ένας νέος βρίσκει τη σάλπιγγα της φρουράς και σάλπιγγίζει επίθεση. Σχεδόν όλα τελειώσανε. Στο όριο, το πλήθος καταλαμβάνει χωρίς κανένα έμπόδιο τα γραφεία του πρωθυπουργού. Το καθεστώς έπεσε.

Όδοφράγματα μπροστά στην κατελυμένη Βουλή.

Σε αντίθεση με τη βία που βασιλεύει στην υπόλοιπη πρωτεύουσα ή κατάληψη της τηλεόρασης έγινε χωρίς ν' ανόξει μύτη. Τελικά οι στρατιωτικοί παραδίνονται στους μουτζαχεντίν που διευθύνουν έδω τις έπιχειρήσεις.

Οι άντάρτες περικυκλώνουν το στρατόπεδο του Λαβιζάν κέντρο των "άθανάτων".

Μάχες συνεχίζονται στα Βορειοδυτικά κοντά στη φυλακή Έμπλιν κέντρο της Σαβάν.

Η νύχτα έχει σκεπάσει την πόλη. Οι έπαναστάτες είναι κυρίαρχοι στην πρωτεύουσα. Είναι μεσάνυχτα. Ξαφνικά στα νότια, προς την κατεύθυνση του αεροδρομίου ακούγονται για πάνω από μια ώρα έκρηξεις που μοιάζουν σαν αδιάκοπες κανονιές. Ξαναγυρνάει ο στρατός ή τί άλλο συμβαίνει; Ο κόσμος ανήσυχος ανεβαίνει στις σκεπές. Το "έλεύθερο" ραδιόφωνο καθησυχάζει όλο τον κόσμο. Δάν ήταν παρά αποθήκες πυρομαχικών που έκρήγυνται. Έπανερχεται η ήρεμία που διακόπτεται μόνο από σποραδικούς πυροβολισμούς που ρίχνουν οι αγωνιστές για να διατηρήσουν τον πληθυσμό σε έπαγρύπνηση.

Στο πρώτο δελτίο ειδήσεων το πρωί το ραδιόφωνο μεταδίδει μια ανακοίνωση των φενταγίν που έλέγχουν το αεροδρόμιο και δίνουν οδηγίες για την εξασφάλιση της τάξης. Σε δώδεκα ώρες μιας απίστευτης Κυριακής ο λαός της Τεχεράνης έδωσε τέλος σε "δυόμισυ χιλιάδες χρόνια μοναρχία".

ΟΙ ΦΕΝΤΑΓΙΝ ΣΤΗΝ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ

Συνέντευξη πού πήρε
ή LIBERATION στις 12
Φλεβάρη από τούς Φεν
ταγίν.

Έδω και δύο μέρες στην Τεχεράνη οι φενταγίν έχουν γίνει μύθος και μερικοί δέν διστάζουν νά αποδίδουν σ'αυτούς τήν πρωτοβουλία γιά τήν εξέγερση. Οι ίδιοι βρίσκουν υπερβολική αυτή τήν άποψη, όπως μοῦ εἶπαν "δέν κάναμε τίποτε άλλο από τά υποστηρίξουμε τό λαό πού πήρε τά όπλα".

Έδω και μία βδομάδα ἔμοιαζε μέ αστυνομικό μυθιστόρημα οι προσπάθειες πού χρειάζονταν γιά νά μπορέσει κανείς νά συναντήσει τήν ὄργανωση φενταγίν. Σήμερα ἄρκει νά πᾶς στό πανεπιστήμιο τῆς Τεχεράνης. Είναι ἀλήθεια ὅτι τό Πανεπιστήμιο δέν εἶναι πιά ὅπως μερικές μέρες πρίν. Ἡ λεωφόρος Ρεζά Σάχ πού βρίσκεται μπρός τῆς εἶναι γεμάτη ὀδοφράγματα από σάκκους τσιμέντου, ἔνοπλοι ἀγωνιστές φυλάνε ὅλες τίς εἰσόδους, ἐνισχυμένοι μέ τεθωρακισμένα ὄπλισμένα μέ πολυβόλα. Τό κέντρο συζητήσεων τῶν περασμένων ἐβδομάδων ἔξαφανίστηκε ἐντελῶς. Στό πανεπιστήμιο μπαίνουν μόνο οι "υπεύθυνοι" και οι συμπαθῶντες τῶν διαφόρων κινημάτων.

Στά τζαμιά οι μολλάδες ὀργανώνουν, ἔνοπλες ὀμάδες μαζεύουν και μοιράζουν ὄπλα. Μπροστά στά πανεπιστημιακά κτίρια "ἐκπαιδευτές" ἐξηγοῦν τή χρήση τῶν ὄπλων - ἐπιθετικοῦ τουφεκιοῦ και αὐτόματου-σέ ἀγωνιστές. Και κάτι καινούργιο, τή Δευτέρα μποροῦσε κανείς νά δεῖ μία ὀμάδα από νέες κοπέλλες νά μαθαίνουν νά δένουν και νά λύνουν τό ἀμερικάνικο MI6, ἢ τό G3 HERSTAL, τοῦ Ἰρανικοῦ στρατοῦ.

Ἡ ὀργάνωση τῶν "φενταγίν τοῦ καοῦ" ἐγκαταστάθηκε" στήν σχολή τεχνολογίας. Δέν μπορεῖ νά μπεῖ ὅποιος θέλει. Ἀκόμα και οι ἀγωνιστές τῆς ὀργάνωσης πρέπει νά ἐξηγῶν ποιός εἶναι γιά νά μπεῖν στό κτίριο.... Ἐνας ἀγωνιστής παρου-

σιάζεται μέ τό ὄπλο του στήν εἰσοδο, τόν κάνουν νά ἀνοίξει τή θαλάμη γιά νά δοῦν ὅτι καμιά σφαῖρα δέν βρίσκεται μέσα. Μέσα στό κτίριο βασιλεύει μία κίνηση ἐπιτελεῖου. Ἐκατοντάδες ἀγῶρια και κορίτσια, ὄλοι μέ συγκεκριμένα καθήκοντα κυκλοφοροῦν ἀπασχολημένοι ἀνάμεσα στούς ὀρόφους.

"Ὅπως" και στήν προηγούμενη συνάντησή μας δέν κατάφερα νά μάθω ποιές εἶναι οι ἀκριβεῖς ὑπευθυνότητες αὐτῶν πού μοῦ μιλοῦν. Οι κανόνες τῆς συνωμοτικότητας παραμένουν ἀπαραβίαστοι.

- Λέγεται ὅτι ἐσεῖς πήρατε τήν πρωτοβουλία από τό Σάβ

βατο τό πρωϊ νά αρχίσετε ξ
νοπλες συγκρούσεις στό επί
πεδο ολδικληρης τής πόλης .
Είναι αλήθεια αυτό;

- "Όταν μάθαμε ότι τήν νύχτα Πα
ρασκεύης-Σαββάτου έγινε αντιπαρό
θεση ανάμεσα σέ αεροπόρους και α
τοκρατορική φρουρά, ή ήγεσία τής
οργάνωσης πήρε τήν απόφαση νά βο
ηθήσουμε τούς εξέγερμένους αεροπό
ρους. Τό Σάββατο τό πρωϊ, οργανώσα
με μιά διαδήλωση πού ξεκίνησε από
τό πανεπιστήμιο γιά νά γιορτάσου
με τήν έννατη επέτειο από τά γεγο
νότα του Σιακάλ. Πρίν από τή δια
δήλωση είχαμε στείλει αγωνιστές ξ
ξω από τό Φαράχ 'Αμπ'ντ, αλλά οί
βασικές μας δυνάμεις βρίσκονταν έ
δω γιά νά προστατεύουν τή διαδήλω
ση.

- Αδτές οί δυνάμεις ήταν
ξνοπλες;

Αυτό είναι προφανές. Σέ οποια
δήποτε περίπτωση από τότε πού υπά
ρχουμε τά μέλη τής οργάνωσης κυκ
λοφοροϋν ξνοπλα.

- Είχαν τά όπλα φανερά;

"Όχι. Μερικοί είχαν πιστόλια, α
λλοι αδτόματα, αλλά κρυμμένα κάτω
από τά ρούχα. Κατά τις ΙΙ ή ώρα ά
ποφασίσαμε νά διαλυθει ή συγκεντ
ρωση και καλέσαμε μέ τά μεγάφωνα
τά μέλη, όπως και τούς συμπαθούν
τες τής οργάνωσης νά πάνε στά στρα
τόπεδο τής αεροπορίας. Μισή ώρα άρ
γότερα μιά ομάδα συμπαθούντων γύ
ρισε από τό στρατόπεδο μέ τις μο
τοσυκλέττες κρατώντας τά όπλα. Τέ
τε όλος ό κόσμος σήκωσε τά όπλα.
Τήν ίδια στιγμή μιά ομάδα φενταγι
έπιτέθηκε σέ ένα από τά κυριώτερα
άστυνομικά τμήματα πού βρίσκεται
στή λεωφόρο Ρεζά -Σάχ και καταλά
βαινε ένα νέο απόθεμα όπλων. Τό βρά
δυ έπιτεθήκαμε σέ πολλά άστυνομι
κα κέντρα.

- Είναι αλήθεια έπομένως
ότι πήρατε τήν πρωτοβου
λία γιά τήν εξέγερση στη
Τεχεράνη;

"Όχι. Είναι ό λαός πού πήρε τά
όπλα και έμεις τον βοηθήσαμε. 'Επί
σης ήταν οί αεροπόροι πού επέτρε
φαν νά όπλιστεί μαζικά ό πληθυσμός
και ή οργάνωση μας επέμβηκε γιά νά
τούς ενισχύσει.

- Στίς μάχες τής Κυρίκης

ή οργάνωση των φενταγι
έπαιξε κανένα ιδιαίτερο
ρόλο; Κάνατε μήπως έπιλο
γή των στόχων στη διαρ
κία των μαχών;

'Επεμβήκαμε άμεσα γιά τήν κατά
ληψη του ραδιοφώνου και του κέντ
ρικού κτίριου τής άστυνομίας στο
Σεπάχ. Πολυάριθμοι όπαδοίμας συμ

μετείχαν στην κατάληψη του στρατό
πεδου Μπάχ-ε-σάχ.

-Σέ πόσους υπολογίζετε
τά μέλη και τούς όπαδούς
σας;

Είναι δύσκολο νά αναφέρει κα
νείς έναν αριθμό αυτή τή στιγμή.
Πιθανά είκοσι χιλιάδες.

- Τήν Κυριακή τό πρωϊ έ
μαθα στο έπιτελειο τής έ
πιτροπής Κομέϊνυ ότι δέν
είχε δοθει τό σύνθημα γιά
τόν ιερό πόλεμο και ότι
όλα τά όπλα πού είχαν κα
ταληφθει από τούς στρατώ
νες θά πρέπει νά συγκεν
ρωθουν από τήν έπιτροπή.
Ποιά είναι ή άποφή σας;

'Η τοποθέτησή μας όπως σας τό
έχουμε ξαναπει, δέν ήταν νά συμβι
βαστοϋμε αλλά νά συντρίψουμε όλοκ
ληρωτικά τό μηχανισμό του στρατου
και νά δημιουργήσουμε ένα λαϊκό ό
ργανο. Γι' αυτό ένθαρύναμε τό λαό
νά όπλιστεί και νά μπει στους στρα
τώνες, ζτώντας ταυτόχρονα νά άπο
φεύγονται οί καταστροφές. Οί θρησ
κευτικοί ήγέτες πίστευαν άκόμη ό
τι μπορούν νά συννενοηθουν μέ τό
στρατό και γι' αυτό δέν έδωσαν το σ
νθημα του Τζιχάντ. "Όπως θά διαπι
στώσατε ό λαός άρχισε τον άγώνα ξ
ξω από τή θέλησή τους. 'Η αδταπά
τη μιάς συμφωνίας μέ τό στρατό, τέ
τοιοι πού είναι παραμένει ισχυρή,
'Ετσι ό Μπαζαργκάν ανάγγειλε ότι

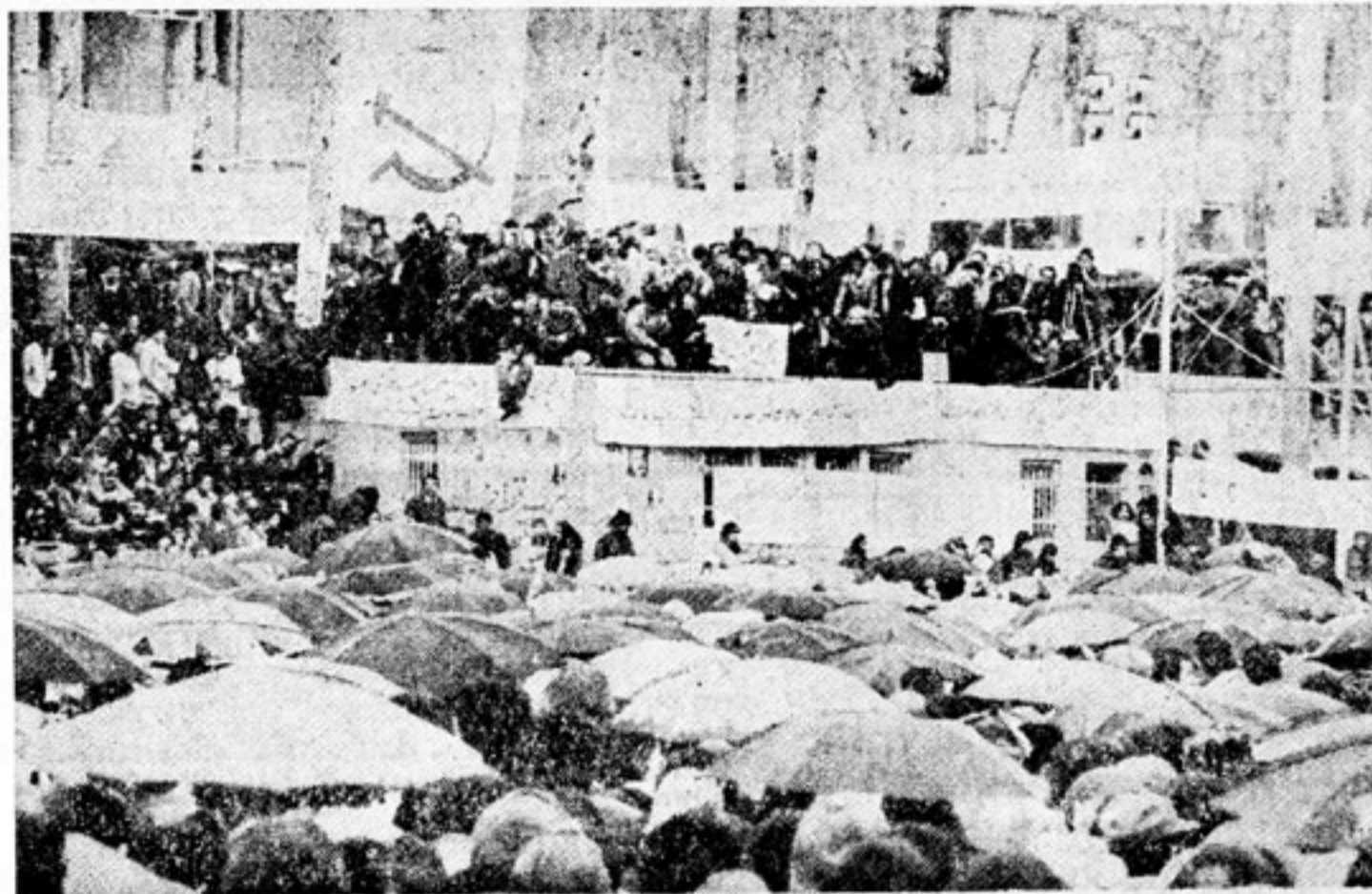
ὁ στρατός παραδόθηκε συνολικά στή Ταμπρίζ. Ἔτσι ὅλος ὁ πληθυσμός ἔφτασε μπροστά στους στρατιῶτες ὥστε νά τους ὑποδεχτοῦν. Ὁ στρατός πυροβόλησε· ἐπρόκειτο γιά μιὰ ἀπό τίς μεγαλύτερες σφαγές σ' αὐτή τή πόλη μετά τήν ἀρχή τῆς ἐπανάστασης

- Τήν Κυριακή τό βράδυ εἶδαμε μιὰ διαφορά τόνου ἀνάμεσα στήν παρέμβαση ΧΟ ΜΕΙΝΥ καί ΜΠΑΖΑΡΓΚΑΝ. Ὁ πρῶτος ἔμοιαζε νά ἀποδέχεται τά τετελεσμένα γεγονότα, ἐνῶ ὁ δεύτερος ἔμοιαζε περισσότερο ἐπιφυλακτικός ἀπέναντι στή διανομή τῶν ὄπλων στό πληθυσμό;

Δέν ἔχουμε συγκεκριμένες πληροφορίες

ζαργκάν ἐπίσημη αἴτηση γιά νά ἐπιστραφοῦν τά ὄπλα;

Ἐπίσημη ὄχι. Σήμερα, στίς 2 ἡ ὥρα τό ἀπόγευμα, μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἦρθαν νά μᾶς ζητήσουν νά τους δώσουμε τά ὄπλα μας. Ἀρνηθήκαμε. Ἡ ὀργάνωση ἔστειλε ἑναγράμμαστον ἀγιατολλάχ Χομέϊνι, λέγοντάς του ὅτι τό πρόβλημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ τῶν ἀγωνιστῶν μπορεῖ νά λυθεῖ ἀπ' ὅλες τίς ἀγωνιζόμενες ὀργανώσεις μέσα ἀπό μιὰ συζήτηση πού θά ἀφορᾷ τό μέλλον τῆς ἐπανάστασης. Σήμερα ὁ στρατός ἔχει ἠττηθεῖ, καί οἱ πιθανότητες νά κάνει πραξικόπημα εἶναι σχεδόν ἀνύπαρχτες. Ἡ Κυβέρνηση τοῦ Μεχντί Μπαζαργκάν μπορεῖ νά ἐλέγξει τήν κατάσταση ἀλλά αὐτό δέ σημαίνει ὅτι ὁ ἀγῶνας τε-

Κάτω ἀπό φιλή, παγωμένη βροχή καί μέ φόντο ἕνα μεγάλο σφυροδρέπανο, οἱ ἀντίθετοι πρὸς τόν Χομέϊνι ἀντάρτες Φενταγίν καί ἀριστεριστές, πραγματοποιοῦσαν χθές στήν Τεχεράνη μιάν ἐπιβλητική ἐπίδειξη δυνάμεως. Καί μέ ριζοσπαστικά συνθήματα, κάλεσαν τήν προσωρινή κυβέρνηση νά μεταβάλλει πολιτική καί νά μετατρέψει τήν Περσία σέ ἕνα κράτος ἐργατῶν.

φορίες πάνω σ' αὐτό. Ἀλλά πιστεύουμε πράγματι ὅτι ὁ Μεχντί Μπαζαργκάν ὅτι δέν ἤθελε νά μοιραστοῦν τά ὄπλα πού ἦταν ἀποθηκευμένα στά στρατόπεδα. Τήν Κυριακή τό πρωῖ ἀνθρώποι πού ἔλεγαν ὅτι ἀνήκουν στή ἐπιτροπή Χομέϊνι ζητοῦσαν νά σταματήσουμε τόν ἔνοπλο ἀγῶνα. Τους ἀπαντήσαμε ὅτι πιά δέν εἶναι ὥρα γιά κουβέντα κι ὅτι ἔτσι κι ἄλλοι ὡς δέν εἴμαστε σύμφωνοι.

- Ἐγινε ἀπό τήν "ἐπιτροπή Χομέϊνι" ἡ ἀπό τό Μπα

λείωσε. Ἡ θέση μας εἶναι ὅτι πρέπει νά κρατήσουμε τά ὄπλα γιά νά τόν συνεχίσουμε, ἀλλά βέβαια ἀποκλείουμε κάθε μορφή σύγκρουσης μέ τή σημερινή κυβέρνηση.

- Ἀναφέρθηκε μιὰ παρέμβαση τῶν δυνάμεών σας στό ἀεροδρόμιο τῆς Τεχεράνης. Τί ἀκριβῶς ἔγινε;

Δέν παρεμβαίνουμε ὅπως λέτε σέ συγκεκριμένους χώρους, ἀκόμα καί στρατηγικούς. Βρισκόμαστε ἐκεῖ γιά

νά βοηθάμε τόν όπλισμένο λαό και όχι για νά προωθοϋμε πραξικοπηματικές και σεχταριστικές ενέργειες κάτω από τή σημαία μιας όργάνωσης. Σ' αυτό τό πλαίσιο, αγωνιστές και όπαδοί τών φενταγίν βρέθηκαν μαζί μέ άλλες δυνάμεις στό άεροδρόμιο.

- Μιά τελευταία έρώτηση. Τό Πανεπιστήμιο ήταν μέχρι τις τελευταίες μέρες ένας χώρος συζήτησης και αντιπαράθεσης, ενώ από χθές μοιά-

ζει νάχει γίνει μόνο μια στρατιωτική βάση. Γιατί από τή ή έπιλογή;

Πιστεύουμε ότι δέν πρέπει όλος ο κόσμος νά μαζεύεται στό Πανεπιστήμιο αλλά ότι αντίθετα έχει έρθει ή ώρα νά διευρύνουμε τό κίνημα σ' όλη τήν πόλη. Τό Πανεπιστήμιο δέν είναι πιά παρά ένας χώρος όργάνωσης και συντονισμού. Οι συζητήσεις θά γίνονται πιά άλλοϋ.

δου "αριστεριστες" στο πανεπιστημιο

Δημοσιεύουμε συζήτηση ανάμεσα σε δημοσιογράφο της LIBERATION και 2 φοιτητές της Τεχεράνης, δυό μέρες πριν από τήν έξέγερση.

Δυό φοιτητές στό λεγόμενο "αριστεριστικό" κτίριο του Πολυτεχνείου. Μερικές εκατοντάδες μέτρα πιο πέρα περνάει μια διαδήλωση υπέρ του Μπαζαργκάν, που μόλις όνομάστηκε πρωθυπουργός από τή προσωρινή κυβέρνηση του Χομέϊνι υπέρ του Μπαζαργκάν, που μόλις όνομάστηκε πρωθυπουργός της προσωρινής κυβέρνησης από τό Χομέϊνι. "Αποδοκιμάζουν αυτή τήν έπιλογή, αλλά δέν τούς εκπλήσει. "Ο Μπαζαργκάν αντιπροσωπεύει τή φιλελεύθερη μπουρζουαζία, παραμένει ξένος για τό μεγαλύτερο μέρος του κινήματος, τούς εργάτες και τούς αγρότες. "Εξ άλλου, αυτή ή άπόφαση διαιρεί τό Ισλαμικό κίνημα. Οι αριστεροί Ισλαμιστές είναι ενάντια στό Μπαζαργκάν, θέλουν ν' αγωνιστούν και πιστεύω ότι θά συγκροτηθούν μαζί του. "Ο Μπαζαργκάν είναι σαν τούς μπαζαρί και τό "Εθνικό Μέτωπο, είναι φιλελεύθεροι που θέλουν τόν καπιταλισμό. "Οχι τόν καπιταλισμό των αμερικάνων, αλλά ανεξάρτητο και περιορισμένο. Οι ριζοσπάστες Ισλαμιστές δέ θέλουν τόν καπιταλισμό αλλά δέν έχουντά έπιστημονικά μέσα για νά τόν πολεμήσουν, γιατί τό Ισλάμ δέχεται τόν άτομικό καπιταλισμό".

"Η φιλελεύθερη άστική τάξη στό "Ιράν φοβάται ότι ή έπανάσταση θά διαρκέσει πάρα πολύ. Γιατί όσο περισσότερο διαρκεί τότε θά έμφανιστούν οι πραγματικές συγκρούσεις. "Ο πραγματικός κίνδυνος, σήμερα, δέν άπειλείτό κίνημα αλλά αυτή τή χούφτα των φιλελεύθερων. Γι' αυτό κάνουν ότι μπορούν για νά τή σταματήσουν".

"Οι μολλάνες όργανώνουν τό λαό αλλά δέν έχουν κανένα πρόγραμμα για τήν έπανάσταση. "Ακολουθούν τό λαό που πάει πολύ γρήγορα, και θά δυσκολεύονται όλο και περισσότερο νά τόν ακολουθήσουν. "Ο Χομέϊνι είναι ένας ριζοσπάστης μικροαστός. "Αν κάνει πολλούς συμβιβασμούς, ο λαός θά τόν εγκαταλείψει. Αυτό έγινε μέ τόν Σαρριάτ Μαντιαρί: δέ μπορούσε πιά νά παρακολουθήσει, εννοούσε όλους τούς συμβιβασμούς κι ο λαός τούς άπόρριψε. Αυτό μπορεί νά συμβεί και στό Χομέϊνι. "

(...) "Είμαστε λενινιστές. "Η όργάνωσή μας -άγώνας για τήν άπελευθέρωση των εργαζόμενων- είναι ακόμα παράνομη γιατί δέν έχουμε ακόμα τή δύναμη νά έμφανιστοϋμε δημόσια... Προερχόμαστε από μια διάσπαση των Μουτζαχεντίν, τήν Ισλαμική όργάνωση του αντίρτικου. Οι μαρξιστές κι οι μουσουλμάνοι διασπαστήκανε τό 1975. Βοηθάμε τούς εργάτες, προσπαθοϋμε νά τούς όργανώσουμε και συμμετέχουμε στις διαδηλώσεις που όργανώνουν στις έδρες των εταιριών ζητώντας τό μισθό τους που αυτές άρνοϋνται νά πληρώσουν. Τό κεντρικό πρόβλημα δέν είναι πιά τό αντίρτικο αλλά ή πολιτική όργάνωση των μαζών. Πρόκειται για μια μακρόχρονη διαδικασία".

η παθη των γυναικων εναντια στη μουσουλμανικη αντιδραση

Οι γυναίκες του Ιράν ήρθαν να συνταράξουν τον κόσμο μετά την εξέγερση του Φλεβάρη, με τις καθημερινές διαδηλώσεις τους ενάντια στην επιστροφή στους ισλαμικούς νόμους. Οι διαδηλώσεις των γυναικών, που ήταν γραφτηκε αυτό το κείμενο συνεχίζονταν για πέμπτη συνεχή μέρα έβαλαν πιά με όξυ τρόπο το πρόβλημα της ίδιας της κυρίαρχης ιδεολογίας κάτω από την όποια διεξάχθηκε η ιρανική επανάσταση στην πρώτη φάση της, δηλαδή το πρόβλημα του ισλαμισμού.

Πράγματι η στιγμή που ο Χιζτίσμοδος, σαν αντίδραση στην ιμπεριαλιστική μοντερνοποίηση που επέβαλε ο Σάχης μπόρεσε να συνενώσει με ένα προοδευτικό τρόπο τον ιρανικό λαό τελείωσε. Αρχίζει σήμερα να φαίνεται και το άλλο του πρόσωπο, μιας αντιδραστικής και οπισθοδρομικής ιδεολογίας που θέλει να ξαναφέρει αρχικά τις γυναίκες και όλη την κοινωνία προς τα πίσω.

Ο Τύπος μας μιλάει για διαδηλώσεις των ιρανίδων ενάντια στην υποχρεωτική χρησιμοποίηση του τσαντόρ (μαντήλι που χρησιμοποιείται σά φερντζές). Και στη Δύση και στη χώρα μας εκείνοι που είχαν ταυτίσει την ιρανική επανάσταση με το τσαντόρ και το Χομέϊνι, μέσα από έναν ιδιαίτερο, έξωτισμό και έλιτισμό ή μέσα από ένα υπερβολικό "ρεαλισμό" σήμερα δεν νοιώθουν καλά μπρός σ'αυτές τις διαδηλώσεις που τους χαλαρώνει την εικόνα. Γι' αυτό τόσο έξω όσο και δώ υπάρχουν μερικοί που μι-

λάνε για διαδηλώσεις "φοιτητριών από το Παρίσι", έδω αντίθετα, για γυναίκες του λαού το τσαντόρ είναι έκφραση αγώνα.

Αυτή η στάση εκτός από παχυλή άμαθεια για την κατάσταση της κοινωνίας και της Ιρανίδας ιδιαίτερα, δείχνει και τον έλιτισμό εκείνων των "στρατηγών της επανάστασης", που ανθίζουν στη Δύση και που πίσω από το γραφειάκι τους καθορίζουν τα "στάδια της επανάστασης". Σύμφωνα με αυτούς ή επανάσταση είναι αντιιμπεριαλιστική και δεν χωράνε τέτοιου είδους προβλήματα. Οι γυναίκες πρέπει να μένουν "στη θέση τους" μέχρι την επόμενη "φάση".

Όμως άλλες είναι οι πραγματικότητες. Το τσαντόρ, παραδοσιακό κάλυμα της ιρανικής μουσουλμάνας, βρισκόταν τα τελευταία χρόνια σε υποχώρηση, όχι μόνο γιατί καταδιώκοταν από το παλιό καθεστώς, αλλά και γιατί οι γυναίκες μπαίνουν όλο και πιο μαζικά στην παραγωγή. Με την απογραφή του -72 στά 7,5 εκατ. ενεργό πληθυσμό οι γυναίκες πλησίαζαν το 1,5 εκατομμύριο και δούλευαν βασικά σε πόλεις και τη βιομηχανία. Τα τελευταία χρόνια αυτή η διαδικασία επιταχύνθηκε σε μεγάλη κλίμακα, από έλειψη εργατικών χεριών σε πολλούς τομείς.

Από τις αρχές του -78 σαν αντίδραση στην πολιτική του Σάχη που άπαγόρευε το τσαντόρ οι γυναίκες όλο και πιο μαζικά εμφανίζονταν με το τσαντόρ, που γίνεται έτσι σύμβολο της πάλης ενάντια σ' αυτόν και το δυτικό ιμπεριαλισμό.

Έτσι ακόμα και επαναστάτριες γυναίκες δέχονταν σ' εκείνη τη φάση το τσαντόρ σαν όπλο της πάλης.

Όμως μετά την εξέγερση του Φλεβάρη του -79 τα τσαντόρ αρχίζουν να βγαίνουν. Όταν ρωτήθηκαν οι γυναίκες πάνω σ' αυτό απάντησαν πως "το τσαντόρ ήταν σύμβολο πένθους, ενώ σήμερα που πιά έχουμε νικήσει δέμας χρειάζεται πιά".

Και αρχίζει πιά μια νέα σύγκρουση. Μια καινούργια εξουσία θέλει να επιβάλει το τσαντόρ σά σύμβολο υποταγής της γυναίκας. Και φυσικά

Όχι μόνο τό τσαντόρ. Αλλά και τήν απαγόρευση τοῦ διαζύγιου, τήν πολυγαμία γιά τούς "αντρες, τούς λιθοβολισμούς και τίς μαστιγώσεις γιά τή μοιχεία κλπ.

Μέσα ἀπ'αυτά τά θέματα ἡ ἀντιδραστική πτέρυγα τῶν μουσουλμάνων θά προσπαθήσει νά χτυπήσει τήν προοδευτική ἰσλαμική πτέρυγα, και τό μαρξιστικό ἐπαναστατικό κίνημα και νά μεταβάλλει τόν ἰσλαμισμό σέ ὄπλο παλινδρόησης τῆς ἀντίδρασης. Γιατί ἐπιμένοντας σ' ὅτι παραδοσιακό και ἀντιδραστικό ἔχει ὁ μουσουλμάνο-χιιτισμός θέλουν νά ἀφαιρέσουν τό ἔδαφος κάτω ἀπό ἐκεῖνες τίς δυνάμεις ποῦ τόν ἔβλεπαν σάν ἐργαλεῖο κοινωνικοῦ μετασχηματισμοῦ.

Και ἡ ταχτική τους εἶναι συγκεκριμένη. Στρέφοντας τίς λαϊκές μάζες, ποῦ ἀποδέχονται γενικά τόν ἰσλαμισμό, σέ ὅτι πιά ἀντιδραστικό ἔχει (ἐπιστροφή στήν "ἠθική", ὀλοκληρωτισμός-ἀρνηση τῆς πάλης τῶν ἰδεῶν - περορισμός τῆς γυναίκας) θέλουν

νά τίς ἐγκλωβίσουν και πάλι μέσ τό παλιό σύστημα, νά τίς ἐμποδίσουν νά προχωρήσουν πρὸς τήν ἐπανάσταση.

Ἡ πρώτη μαζική ἀπάντηση σ'αυτή τή γραμμή ὑῆρξε ἡ πάλη τῶν γυναικῶν, ποῦ δέν στρέφεται ἀπλᾶ και ποικλειστικά ἐνάντια στό τσαντόρ, ἀλλά σ' ὅλα τά ἀντιδραστικά και καταπιεστικά μέτρα ποῦ παίρνονται ἐνάντια στίς γυναῖκες.

Και ἀπό κεῖ, ἀπό τόν ἰδιαίτερο αὐτό ἀγῶνα, τό κίνημα τῶν γυναικῶν ἀποτελεῖ κομμάτι τοῦ γενικώτερου κινήματος τοῦ προλεταριάτου και τῆς ἐπανάστασης, ποῦ γιά νά προχωρήσει πάρα πέρα πρέπει νά ἀντιμετωπίσει τήν ἀντιδραστική ἰδεολογία τοῦ συντηρητικοῦ ἰσλαμισμού.

Ἐτσι τό γυναικεῖο κίνημα ἀποτελεῖ τό πρῶτο μεγάλο κοινωνικό κίνημα ποῦ ἀμφισβητεῖ τήν ἰδεολογία τῆς πρώτης φάσης τῆς ἐπανάστασης, ποῦ δείχνει ὅτι αὐτή γιά νά ὀλοκληρωθεῖ πρέπει νά προχωρήσει πάρα πέρα, νά βάλει νέα αἰτήματα.

Διαδήλωση ἐναντίον τῶν σκληρῶν τῆς Περσίας χθές στήν Ἀθήνα ἀπό Ἑλληνίδες, μέλη τῆς «Κίνησης Δημοκρατικῶν Γυναικῶν». Συγκεντρώθηκαν μπρὸς στήν πρεσβεῖα τοῦ Ἰράν γιά νά διαδηλώσουν τή συμπαράστασή τους στίς ὁμόφυλες ἀλλ' ὄχι ὁμόθρησκες τῆς μακρινῆς Περσίας, οἱ ὁποῖες δέν θέλουν νά φορέσουν τό φορετζέ ποῦ τούς ἐπέβαλε, πιστή φυσικά πρὸς τή διδασκαλία και τούς κανόνες τοῦ Κορανίου, ἡ ἰσλαμική ἐπανάσταση τοῦ Χομεῖνι

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΕΝΤΑΓΙΝ

(ελευθεροτυπία)

«Άλλωστε και μόνο το γεγονός ότι και ο ίδιος ο Χομέινι αναγκάστηκε να εκδώσει ειδικό «Ελευνέ», για να τους κριτικάρει και να τους αποτρέψει από μια πορεία προς το σπίτι του, δείχνει ότι οι Φενταγίν, όπως και οι Μουτζαχεντίν και το Τουντέχ, αποτελούν ένα σοβαρό κέντρο δυνάμεως, που λαμβάνεται σοβαρότατα υπόψη, από τους Ισλαμίτες ηγέτες της περσικής επανάστασης.

Φενταγίν σημαίνει αγωνιστής, που είναι έτοιμος να θυσιάσει τη ζωή του για την πατρίδα του. Η οργάνωση «Ένοπλοι Λαϊκοί Φενταγίν» προήλθε από την ένωση, το 1970, δύο αντάρτικων ομάδων, που από το 1965 είχαν να παρουσιάσουν αξιόλογη ένοπλη δράση, κατά του καθεστώτος του Παχλεβί. Επικεφαλής της μίας ομάδας ήταν ο Τζαζάνι και της άλλης ο Αχματζοντέχ Πουγιάν.

Ο Τζαζάνι, απόφοιτος της φιλοσοφικής σχολής του Πανεπιστημίου της Τεχεράνης, 37 χρόνων, βρισκόταν φυλακή, καταδικασμένος σε 15 χρόνια φυλάκιση για αντικαθεστωτική δράση. Αυτό όμως δεν εμπόδισε τα μέλη των δύο οργανώσεων να τον ανακηρύξουν αρχηγό τους.

Πρώτη ενέργεια των Φενταγίν ήταν μία επίθεση έναντι του σταθμού χωροφυλακής του Σιοχκάλ, τον Ιούλη του 1970, που συντάραξε την Περσία. Μετά από τριώρη μάχη οι Φενταγίν κατέλαβαν το σταθμό και τον κράτησαν δυό μέρες, ώσπου πολιορκήθηκαν από μεγάλες δυνάμεις στρατού. Εννιά Φενταγίν σκοτώθηκαν και 12 συνελήφθησαν σ' εκείνη τη μάχη. Οι τελευταίοι δικάστηκαν, σε λίγες μέρες μετά, με συνοπτική διαδικασία, από στρατοδικείο, που διέταξε την εκτέλεσή τους, ή οποία και έγινε την επομένη στην Τεχεράνη.

Δυό μέρες μετά ανακοινώνεται ότι 13 ακόμη μέλη των Φενταγίν σκοτώθηκαν, γιατί επιχείρησαν να δραπέτεύσουν — έτσι κάλυπτε τις έν ψυχρώ δολοφονίες ή τους θανάτους από βασανιστήρια ή ΣΑΒΑΚ. Μεταξύ αυτών των 13 ήταν και ο Τζαζάνι.

Δυό όμως μέρες αργότερα εκτελείται από τους Φενταγίν, έξω από το σπίτι του, ο στρατηγός Φαρσίγιε, πρόεδρος του στρατοδικείου, που καταδίκασε τους 12.

Στά 8 χρόνια που ακολούθησαν από τότε, οι Φενταγίν έδωσαν πολλά χτυπήματα κατά του καθεστώτος του Σάχη, με αποκορύφωμα τη μάχη της Τεχεράνης, 10 και 11 Φεβρουαρίου, στην οποία έπαιξαν, μαζί με τους Μουτζαχεντίν τον καθοριστικό ρόλο.

Αυτές οι δύο οργανώσεις ήσαν, που, μαζί με τους δοκιμους της αεροπορίας απέκρουσαν τις επιθέσεις των «Αθανάτων» και αυτοί ήσαν, που κατέλαβαν στη συνέχεια όλους τους στρατώνες και τα αστυνομικά τμήματα της πόλης, ένθαρρύνοντας το λαό έδραιώνοντας έτσι τη νίκη της επανάστασης.

Σήμερα οι Φενταγίν εξακολου-

θούν να παραμένουν στην παρανομία. Συγκρότησαν όμως το πολιτικό, όπως το λένε τμήμα της οργάνωσής τους, το οποίο λειτουργεί άνοιχτά. Είναι εγκατεστημένο σ' ένα πενταόροφο κτίριο, στο κέντρο της Τεχεράνης, που ανήκε, μέχρι πριν λίγο καιρό στη ΣΑΒΑΚ. Το κτίριο αυτό φρουρείται συνεχώς από ένοπλους μασκοφόρους φρουρούς, άνδρες και γυναίκες.

Μπροστά στην είσοδό του, πάνω σ' ένα τάνκ, δύο γυναίκες Φενταγίν, με άκαλυπτα πρόσωπα κρατούν βάρδια, έτοιμες να χειριστούν το τεράστιο κανόνι.

Απέναντι ακριβώς από το κτίριο, σε 10 μέτρα απόσταση, είναι ένα μεγάλο οικόπεδο, όπου δεκάδες άτομα ακούνε διάφορους Φενταγίν να τους διδάσκουν το χειρισμό του όπλου. Για να μπει κανείς στο κτίριο των Φενταγίν περνάει από έξονυχιστική έρευνα.

Ο Άλη είναι μέλος της πολιτικής επιτροπής των Φενταγίν. Μίλησα μαζί του περισσότερο από δυό ώρες και μπορώ να πω ότι εκείνο, που περισσότερο απ' όλα, με έντυπωσισε ήταν η απλότητα των σκέψεών του.

Παρ' όλο που — όπως μου είπε — έχει διαβάσει Αλτουσέρ, Πουλαντζά, Λεβή και άλλους από τους σύγχρονους μαρξιστές φιλόσοφους, ούτε μία στιγμή δεν ασχολήθηκε με αναλύσεις ή σωστότερα με την εξακρίβωση μόνο των προβλημάτων, μία συνήθεια που για μας στην Εύρωπη αποτελεί τρόπο σκέψης, αλλά και γίνεται αντικείμενο πολύωρων και ατέρμο-

νων συζητήσεων. Για τον 30χρονο Άλη το τί πρέπει να γίνει είναι αυτό που απασχολεί τη σκέψη του και όχι οι «αποστασιοποιήσεις, αλλοτριώσεις, τα κοινωνικά μόρια, ή Ζεύξη τους με τα σύγχρονα μέσα παραγωγής, τα προβλήματα της επιστημονικοτεχνικής επανάστασης» κλπ.

Αντί του συμβατικού τρόπου ερώτηση — απάντηση συνοψίζω κατά θέματα τη συνέντευξη που μου έδωσε:

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΦΕΝΤΑΓΙΝ

«Είμαστε μαρξιστές λενινιστές, έντελώς ανεξάρτητοι και δεν έχουμε καμιά σχέση με οποιαδήποτε σοσιαλιστική χώρα ή κομμουνιστικό κόμμα.

Αν είχαμε να διαλέξουμε θα προτιμούσαμε κάπως τη Σοβιετική Ένωση από την Κίνα, ή οποία εγκληματεί σε βάρος του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος.

Στη διάρκεια της σαχικής κατοχής πολλά μέλη μας εκπαιδεύτηκαν στο στρατόπεδο του λαϊκού μετώπου του Τζώρτζ Χαμπάς, αλλά δεν έχουμε καμιά ιδεολογική εξάρτηση απ' αυτόν. Το «Τουντέχ» είναι κόμμα δορυφόρος και δεν μπορεί να απαιτεί συμμετοχή στο αντιιμπεριαλιστικό μέτωπο της Περσίας. Θεωρούμε τους Εύρωκομμουνιστές καθαρούς σοσιαλδημοκράτες, γιατί εγκατέλειψαν το μαρξισμό - λενινισμό και δεν θέλουμε να κάνουμε τίποτα μαζί τους.

—Και για το «Τσουτσέ», τη βασική αρχή του Κόμματος Εργασίας της Βόρειας Κορέας τι γνώμη έχετε;

—Δεν έχουμε καμιά γνώμη.

Η ΣΥΝΤΡΙΒΗ ΤΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ

«Δεν πρόκειται να παραδώσουμε τα όπλα, αν δεν συντρίψουμε έντελώς κάθε έρεισμα του ιμπεριαλισμού, κάθε πολιτική, οικονομική, στρατιωτική και επιστημονική εξάρτηση της χώρας μας από τον ιμπεριαλισμό.

Γιατί διαφορετικά ή νίκη της περσικής Επανάστασης θα είναι ήμιτελής και παραδίκη. Καθώς θα

κατασιγάει ή επαναστατική φλόγα του λαού και θά άνασυγκροτείται ό στρατός και ή γραφειοκρατία του παλιού καθεστώτος, ό έχθρός θ' Επανεπιβάλλει τήν κυριαρχία του.

Η χώρα μας έχει αρκετές φυσικές πηγές για να γίνει αυτόαρκης. Αλλά άν χρειαστεί επιστημονική τεχνολογία αυτή θά εισαχθεί μόνο κάτω από όρους πού θά συμφέρουν πρώτα από όλα τόν περσικό λαό.

Στόν αγώνα μας κατά του ιμπεριαλισμού συμπορευόμαστε μ' όλες τις πατριωτικές δυνάμεις της χώρας. Μά πιά στενά μέ τους Ισλαμίτες αντίαρτες Μουτζαχεντίν, πού τους θεωρούμε αδερφούς, γιατί έμεις έκτός από τά αντιιμπεριαλιστικά ιδεώδη, μάς ενώνει και τό όραμα μίας άταξικής κοινωνίας, τήν όποία και αυτοί επιδιώκουν μέσα από τις διδαχές του Ισλάμ. Όμως αυτό δέν έχει σημασία».

ΧΟΜΕ-Ι-ΝΙ ΚΑΙ ΜΠΑΖΑΡΓΚΑΝ

«Κάθε όργάνωση και κάθε άτομο τό κρίνουμε από τή θέση του άπέναντι στόν ιμπεριαλισμό και μ' αυτό τό κριτήριο εκτιμούμε τήν άνυποχώρητη στάση του προοδευτικού κλήρου, πού μέ τήν ήγεσία του Ιμάμ Χομέϊνι και του Αγιατόλα Ταλεγκανί τόσο δραστήρια πήρε μέρος στην νικηφόρα επανάστασή μας.

«Όμως, ή κυβέρνηση Μπαζαργκάν μέ τά μέτρα πού έχει πάρει μέχρι τώρα δείχνει ότι δέν θέλει ή δέν μπορεί να ανταποκριθεί στό αίτημα του λαού πού τήν έφερε στην έξουσία.

Η λογοκρισία πού από τήν πρώτη μέρα έχει επιβάλλει στην τηλεόραση δείχνει καθαρά τις προθέσεις της. Τό ίδιο και ή επιμονή της να διατηρήσει τό Στρατό του Σάχη, άποστρατεύοντας μερικές δεκάδες μόνο στρατηγών και άλλάζοντας τήν όνομασία του. Τό ίδιο και ή άρνησή της να δεχτεί τή συμβολή των εργατών στην διαχείριση των εργοστασίων και των άγροτών στους γεωργικούς συνεταιρισμούς.

Αλλά, παρά τις αντιδράσεις της, οι πρωτοπόροι εργάτες των πετρελαιοπηγών και των διύλιστηρίων καθώς και οι εργάτες των βιομηχανιών τροκτέρ του Ταμπρίζ συγκρότησαν ήδη τά συμβούλιά τους μέ τά όποία έλέγχουν τά εργοστάσια αυτά. Τά εργατικά συμβούλια είναι τά μόνα όργανα πού μπορούν να εξασφαλίσουν τή συμμετοχή των εργατών στην διαχείριση των παραγωγικών μονάδων».

«Η όργάνωσή μας των Εθνικών Λαϊκών Φενταγίν πιστεύει

ότι χωρίς τή διάλυση του Στρατού πού στηρίζει τό Σάχη και τή δημιουργία ενός Λαϊκού Στρατού και τήν κατάργηση του γραφειοκρατικού καρκινώματος των δημοσίων υπηρεσιών, ή Επανάσταση θά άποτύχει και ή χώρα μας άργά ή γρήγορα θά ύποσσει τήν επιδρομή του ιμπεριαλισμού και τήν δικτατορία.

Ο Στρατός, οι γραφειοκρατικές δομές και οι επιστημονικοί θεσμοί του σαχικού καθεστώτος είχαν δημιουργηθεί για να ανταποκρίνονται στις άνάγκες της εξάρτησης και να άστυνομεύουν τόν σκλαβωμένο λαό μας. Είχαν δημιουργηθεί για να περιφρουρούν τά συμφέροντα της όλιγαρχίας, πού μόλις αισθάνθηκε τήν άπειλή της λαϊκής εξέγερσης, έφυγε στο έξωτερικό μέ τά πλούτη της και εγκατέλειψε τά στηρίγματά της πού τώρα καταδικάζονται και εκτελούνται αντί γι' αυτούς.

Αυτό πού γίνεται τώρα στην Περσία είναι ένα πολύ καλό μάθημα για όλους τους στρατηγούς του κόσμου πού στρέφουν τά όπλα τους κατά των λαών για να μπορεί να κλέβει άνενόχλητα ή πλουτοκρατία.

—Εργατικά συμβούλια, Λαϊκός Στρατός, έθνικοποιήσεις... Έχω τήν έντύπωση ότι επιδιώκετε μάξιμουμ στόχους άλλων σε μιά χώρα όπου τό θρησκευτικό στοιχείο κυριαρχεί και ή όποία μόλις άποτίναζε τόν φεουδαρχικό ζυγό.

—Δέν είναι καθόλου μάξιμουμ οι στόχοι. Ο ισλαμισμός μπορεί να δεχτεί πολλές άλλες σοσιαλιστικού περιεχομένου.

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΤΟΥΝΤΕΧ

«Ο λαϊκός στρατός θά δημιουργηθεί από όλους εκείνους πού πήραν ενεργά μέρος στην επανάσταση, καθώς και τους στρατιώτες, ύπαξιωματικούς, δόκιμους και νέους άξιωματικούς του παλιού στρατού, πού άπέδειξαν τόν πατριωτισμό τους στην μάχη. Οι διοικητές θά εκλέγονται από τά συμβούλια ύπαξιωματικών και άξιωματικών.

Οι δημόσιες υπηρεσίες θά άναδημιουργηθούν σύμφωνα μέ τις γέες συνθήκες πού δημιούργησε ή επανάσταση και θά διοικούνται από τά συμβούλια των ύπαλλήλων, τά όποία θά εκλέγουν τους διοικητές και διευθυντές, των όποιων τήν όπόδοση επίσης θά έλέγχουν.

Τά Πανεπιστήμια και όλα τά εκπαιδευτικά ιδρύματα θά διοικούνται από συμβούλια καθηγητών, δασκάλων, φοιτητών και ύπαλλήλων.

— Συμβούλια λειτουργούν από πέντε μήνες τώρα, αλλά καθοδηγούνται από τους μωλάδες από τους οποίους και οργανώθηκαν πάνω σε αρχές που πηγάζουν από το Κοράνι. Αν τα συμβούλια που εξαγγέλλετε εσείς έχουν διάφορο περιεχόμενο τί θα γίνει;

—Εργατικά συμβούλια άπ' όπουδήποτε κι άν άντλούν τις αρχές τους, δέν μπορεί παρά να έχουν ένα και μόνο σκοπό, τήν ικανοποίηση των αιτημάτων και τή συμμετοχή του εργάτη στην διαχείριση και διανομή των κερδών μίας επιχείρησης.

— Τά ισλαμικά εργατικά συμβούλια έχουν περισσότερο ανθρωπιστικό χαρακτήρα, παρά διεκδικητικό. Τι θα γίνει, θα προσπαθήσετε να τους δώσετε άλλα χαρακτηριστικά διακινδυνεύοντας συγκρούσεις ή διασπάσεις;

—Δέν θά συγκρουστούμε ποτέ μέ δημοκρατικούς ή πατριωτικούς θεσμούς».

«Τό Τουντέχ είναι κόμμα εξαρτώμενο από τή Σοβιετική Ένωση. Δέν είναι δυνατό να ένωθούμε μαζί του.

— Να συνεργασθείτε ίσως;

—Δέν μπορώ να προβλέψω, αλλά τό θεωρώ άπίθανο.

— Πιστεύετε ότι τά περί είσοδής της Σοβ. Ένωσης είναι θάσιμα;

— Όχι, δέν πιστεύω. Η Σοβιετική Ένωση δέν είναι Κίνα».

«Θά παραδώσουμε τά όπλα τότε μόνο, όταν και τό τελευταίο έ-

ρεισμα του ιμπεριαλισμού στην χώρα μας έχει εκμηδενιστεί.

Η κυρίαρχη αντίθεση στη χώρα μας είναι αυτή τη στιγμή η μαχητική αντιπαράθεση του λαού μας ενάντια στον ιμπεριαλισμό. Οι φενταγίν είναι, όπως όλοι παραδέχονται, πρωτοπόροι σ' αυτή τη μάχη. Όμως αγωνιζόμαστε και για μία αταξική κοινωνία, όπου ο άνθρωπος δεν θα εκμεταλλεύεται τον συνάνθρωπο.

— Συνοψίζω: Ένοπλος αγώνας μέχρι την τελική νίκη κατά του ιμπεριαλισμού, παράδοση των όπλων, αγώνας με δημοκρατικά μέσα για την αταξική κοινωνία.

— Δεν πιστεύουμε ότι μπορούμε να φτάσουμε στον σοσιαλισμό με δημοκρατικά μόνο μέσα.

— Τότε τι θα κάνετε; Αφού είπατε ότι θα παραδώσετε τα όπλα...

— Δεν πρόκειται ποτέ να συγκρουστούμε με μία δημοκρατική κυβέρνηση.

— Ομολογώ ότι δεν μπορώ να σας παρακολουθήσω. Θα παραδώσετε τα όπλα, αλλά και δεν δέχεσθε τις δημοκρατικές διαδικασίες.

— Είναι νωρίς, νομίζω, να μιλάμε για το μέλλον. Τό καθήκοντά μας αυτή τη στιγμή απαιτούν συνεχή ένοπλη έπαγερση.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΟΥΤΖΑΧΕΝΤΙΝ

(ελευθεροτυπία)

Το κείμενο της συνομιλίας μου με τον Μ. Ρατζάβι είναι το ακόλουθο:

— Ποιές είναι οι απόψεις των Μουτζαχεντίν για τον χαρακτήρα της επανάστασης;

— Η επανάσταση αυτή είναι αποτέλεσμα του τυραννικού τρόπου διακυβέρνησης της χώρας από τον Παχλεβί, αλλά κυριότερα, της υποδούλωσής μας από τους ξένους, οι οποίοι χωρίς από τις τεράστιες μπιζνες που έκαναν εδώ ήθελαν να μας επιβάλουν τον αθεϊσμό τους με τον λεγόμενο μοντέρνο τρόπο ζωής, που προσποιούνταν ότι ήθελαν να εισάγουν για να εκμοντερνίσουν δήθεν την χώρα μας ενώ στην ουσία τόκαναν για να πουλουν τα προϊόντα σε τιμές που αυτοί επέβαλαν ώστε να μειώνεται έτσι ουσιαστικά γι' αυτούς η τιμή του πετρελαίου.

— Δεν ήρθε λίγο ξαφνικά, λίγο άπροσμενη;

— Ναι, είναι η αλήθεια ότι εξερράγη κάπως ξαφνικά. Αλλά δεν πρόκειτο για έκπληξη. Θα μπορούσε νάχε εκραγεί και πριν τρεις μήνες. Αλλά έκπληξη δεν ήταν. Πιστεύετε εσείς ότι υπήρχε δύναμη ικανή να συγκρατήσει αυτό τον χειμαρρό; Εμείς πιστεύουμε ότι και 100 μεραρχίες αμερικάνικες να καλούσε σε βοήθεια ο Μπαχτιάρ πάλι δεν θάταν ικανός να αναχαιτίσει τον λαό.

— Και τώρα προς τα που θα διζει η χώρα;

— Η οργάνωση των Καλκ Μουτζαχεντίν (σ.σ.: των σταυροφόρων του Λαού) θεωρεί ότι αυτός ο αγώνας εναντίον του ιμπεριαλισμού είναι συνέχεια των α-

γώνων του περσικού λαού και αν επιστρέψουμε ακόμα πιο πίσω στην ιστορία, είναι προέκταση της πρώτης επανάστασης του Μωάμεθ για τον θρίαμβο της κοινωνικής δικαιοσύνης σ' όλα τον κόσμο.

ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥΣ ΜΙΑ ΑΤΑΞΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

— Τι περιεχόμενα δίνουν οι Μουτζαχεντίν στην κοινωνική δικαιοσύνη;

— Κοινωνική δικαιοσύνη για μας μπορεί να γίνει πραγματικότητα μόνο μέσα σε μια αταξική κοινωνία η οποία όμως θα πρέπει ταυτόχρονα να μην έχει ειδική εξάρτηση από καμιά ξένη χώρα και παράλληλα να διατηρεί φιλικές σχέσεις μ' όλες τις χώρες του κόσμου.

— Το Ισλάμ κηρύσσει ότι δεν εναντιώνεται στην προσωπική ιδιοκτησία. Εσείς πιστεύετε στις αρχές του. Προσωπική ιδιοκτησία σημαίνει αυτόματα και ύπαρξη συγκρουόμενων συμφερόντων, δηλαδή τάξεων. Διαπιστώνω κάποια αντίφαση...

— Το Ισλάμ διδάσκει ότι ο άνθρωπος έχει το δικαίωμα περιουσιασμένης προσωπικής ιδιοκτησίας. Απορρίπτει όμως τον πολλαπλασιασμό της γιατί, όπως διδάσκει, η συνεχής αύξηση της προσωπικής ιδιοκτησίας ενός ατόμου σημαίνει στέρηση αγαθών από κάποιον άλλο άνθρωπο ή και ανθρώπους. Υπάρχουν όμως και φιλόσοφοι του Ισλάμ που θεωρούν ότι το Ισλάμ διδάσκει την κατάργηση των τάξεων.

ΜΟΥΤΖΑΧΕΝΤΙΝ ΚΑΙ ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ

— Ποιά είναι η θέση σας απέναντι στον Μαρξισμό;

— Απορρίπτουμε την κοσμοθεωρία του αλλά, επειδή δεν είμαστε ιδιοτελείς, αποδεχόμαστε τις επιστημονικές του αναλύσεις.

— Τι εννοείτε ιδιοτέλεια;

— Θα πρέπει νάναι κανείς πολύ αφελής και ανόητος για να ισχυριστεί ότι η επιστημονική ανάλυση του καπιταλισμού από τον Μάρξ είναι λανθασμένη ή ουτοπική. Ελάχιστοι είναι οι φιλόσοφοι που τόλμησαν να κρίνουν τα έργα του κι αυτοί απέτυχαν. Οικονομολόγοι ούτε που τόλμουν να τα σχολιάσουν.

Όσοι λοιπόν αρνούνται τον Μαρξισμό σαν οικονομική και επιστημονική θεωρία είτε είναι

βλάβες είτε το κάνουν επειδή φοβούνται μην χάσουν την δύναμη που τους δίνει το χρυσάφι.

—Ναι αλλά αυτή η πρακτική, ας την πω έτσι, θεωρία του Μαρξ που αποδέχεστε βασίζεται στην κοσμοθεωρία του περί υλισμού και τεκμηριώνεται με την διαλεκτική.

—Το Ισλάμ έχει τέτοιες δάσεις που και το πνεύμα αλλά και την ύλη αποδέχονται. Έτσι η αποδοχή των οικονομικών αναλύσεων του Μάρξ δεν σημαίνει αναγκαστικά άρνηση του Ισλάμ αλλά, αντίθετα, επιβεβαιώνει τις διδαχές του Μωάμεθ. Και εδώ είναι ακριβώς που χαράζεται η διαχωριστική γραμμή με τον Χριστιανισμό που κηρύσσει την ισχύ του πνεύματος και της ψυχής μόνο. Καλά είναι κι αυτά, αλλά να τι έχετε κάνει με το πνεύμα μόνο εσείς οι Χριστιανοί: Μεσαιώνας, σκλάβοι από την Αφρική με αλυσίδες στα πόδια, αποικιοκρατία, στη συνέχεια πρώτος και δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, Βιετνάμ, Περσία, Ινδονησία, δικτατορίες και τόσα άλλα.

—Για τον Λενινισμό ποιές είναι οι απόψεις σας;

—Δεν του δίνουμε τόση βαρύτητα όση δίνουμε στον Μαρξισμό. Κάπου πάσχει. Το παράδειγμα της Περσίας είναι για μας μεγάλη απόδειξη. Μπορείτε να μου πείτε αν υπήρξε στην ιστορία καμιά επανάσταση μαρξιστική — λενινιστική που να αγκάλιασε τόσο μεγάλο ποσοστό λαού όσο η δικιά μας;

Τον Λενινισμό εμείς τον βλέπουμε βασικά σαν μια τακτική, εκκλησιαστική σε λεπτομέρειες, για την επιτυχία μας επανάστασης και την διατήρησή της κατά την μεταπαραστατική περίοδο. Λέμε όμως για τον Λενινισμό ότι πέτυχε μεν ως προς τις δύο φάσεις που προαναφέραμε, αλλά απέτυχε στους οραματισμούς του για το μέλλον.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΥΜΕ ΤΟ ΛΕΝΙΝΙΣΜΟ

—Ο κομμουνισμός απλώνεται μέρα την μέρα όλο και περισσότερο και αυτό χάρις στον Λενινισμό...

—Ναι, αλλά παράλληλα έχουμε και φαινόμενα σαν αυτό της Κίνας και του Βιετνάμ που οφείλεται κατά την άποψή μας, ακριβώς στην αδυναμία του Λενινισμού να καθοδηγήσει ορθά τις γενιές μετά απ' αυτόν.

—Συμπέρασμα;

—Ο Λενινισμός για την εποχή του ίσως ήταν καλός. Σήμερα είναι απορριπτέος.

—Μα, αν δεν απατώμαι, οι αντάρτικη τακτική σας ακολουθούσε και ακολουθεί σχεδόν πιστά την Λενινιστική πρακτική.

—Το αντάρτικο και η πρακτική της τρομοκρατίας είναι τακτικές που διαμορφώνονται από τις συνθήκες μέσα στις οποίες διεξάγει το κάθε κίνημα τον ένοπλο αγώνα του. Δεν χρειάζεται να νάναι κανείς Λένιν ούτε να δανειστεί διδαχές από τον Λένιν για να εφαρμόσει τις αρχές του αντάρτικου. Ούτε θάταν σωστό να πούμε ότι, επειδή έχουμε συγκρότηση και τακτική ίδια μ' αυτή άλλων λενινιστικών κινήματων, αναγκαστικά δανειστήκαμε την τακτική μας από τον λενινισμό. Όχι, τις δομές μας και την τακτική μας τις δημιουργήσαμε μόνοι μας. Η σύλληψή τους δεν είναι άλλωστε και κανένα φοβερό πρόβλημα.

—Γιατί μένετε ακόμα στην παρανομία;

—Όπως βλέπετε, ιδρύσαμε και πολιτικό τμήμα. Αλλά νομίζετε ότι θα μας αφήσουν ήσυχους οι ξένοι; Τόσο πετρέλαιο, τέτοια σημαντική γεωστρατηγική θέση! Δεν πρέπει νάμαστε σε συνεχή συναγερμό;

—Σκέφτομαι τον απλό αναγνώστη της εφημερίδας μου και γι' αυτό υποβάλλω αυτήν την ερώτηση: Εδώ στην Περσία δεν έχετε αφήσει τίποτα όρθιο. Ούτε μια ξένη εταιρία ή μονοπώλιο. Ούτε ένας Αμερικανός ή ξένος στρατιωτικός. Ότι θάσεις είχαν τις καταστρέψατε ή τους εξαναγκάσατε να τις πάρουν. Τι φοβόσαστε και μένετε ακόμα στην παρανομία;

—Το είπα προηγουμένως. Δεν πρόκειται να μας αφήσουν ήσυχους. Τεράστια τα συμφέροντα.

—Ναι, ναι. Αλλά γιατί στην παρανομία;

—Τι θέλετε δηλαδή, να βγούμε όλοι στην νομιμότητα να μας επιστημάνουν και να μας θερίσουν μετά;

ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ ΝΑ ΜΑΣ ΤΣΑΚΙΣΟΥΝ

—Δεν εννοώ αυτό. Εννοώ ότι τώρα που οι ξένοι δεν έχουν που να πατήσουν εδώ στην Περσία πρέπει θάβαια

νάστε σε συνεχή επιφυλακή —όπως και κάνετε— αλλά για τί στην παρανομία; Και για να είμαι ειλικρινής μαζί σας: το συνδυάζω με τις επιδιώξεις σας για μια αταξική κοινωνία.

—Δεν έχει σχέση αυτό. Επαναλαμβάνω: τώρα που θ' αρχίσουμε να λειτουργούμε κανονικά σαν κράτος θα αναγκαστούμε οπωσδήποτε νάχουμε συναλλαγές με τους ιμπεριαλιστές. Ε, λοιπόν! Αυτοί αυτή την ευκαιρία περιμένουν για να μας τσακίσουν. Πρώτα θ' αρχίσουν να μας εκδιώξουν: Θα σας δώσουμε κομπιούτερ, αλλά θα μας αφήσετε να χτίσουμε ένα εργοστάσιο. Θα σας πουλήσουμε τρακτέρ, αλλά θα αγοράσετε και ταγκς. Αν δεν μας αφήσετε να φτιάξουμε μεις αυτό τον δρόμο δεν θα σας δώσουμε ανταλλακτικά για τα αεροπλάνα σας. Τέτοιου είδους εκβιασμούς.

—Θάθελα να επιστρέψουμε στο θέμα της τακτικής και στρατηγικής σας...

—Είναι απλές. Πολεμάμε σ' αυτήν την φάση μαζί μ' όλες τις επαναστατικές δυνάμεις εναντίον του ιμπεριαλισμού.

—Και με τους φενταγίν μαζί;

—Οι φενταγίν είναι οι συνεπείς αγωνιστές κατά της ξενοκρατίας και του φεουδαρχισμού. Θα συμπορευόμαστε μαζί τους όσο ο στόχος μας θάνατι ο Ιμπεριαλισμός.

—Μάλιστα. Ας φανταστούμε όμως την επόμενη φάση: Σε κάποια δεδομένη στιγμή κρίνετε ότι ο ιμπεριαλισμός πτήθηκε οριστικά και ότι δεν μπορεί να σας απειλήσει. Τότε, υποθέτω, θα πρέπει να περάσετε στην φάση του αγώνα για την αταξική Ισλαμική δημοκρατία που οραματιζόσαστε. Τι θα κάνετε τότε; Θα συνεχίσετε τον ένοπλο αγώνα εναντίον των άλλων τάξεων; Εναντίον των φενταγίν; Εναντίον λ.χ. των Μπαζάρικ (σ.σ.: των μικροστών καταστηματαρχών) που τόσο σας βοηθούν; Μα χωρίς τα λεφτά αυτών η επανάστασή σας ίσως καθυστερούσε.

—Πρώτο: Δεν πρόκειται να χρησιμοποιήσουμε όπλα εναντίον κανενός απ' αυτούς που συμπολεμήσαμε τον Σάχη. Δεύτερο: οι Μπαζάρικ με τα λεφτά που προσφέρουν σήμερα στον Χομεϊνί, τους μουλάδες και σ' εμάς, μειώνουν στην ουσία το εισόδημά τους στα επίπεδα ενός εργαζόμενου. Γιατί τότε νάχουν αντίρρηση για την κατάργηση των τάξεων και της δικής τους συγκεκριμένα;

—Πως αντιμετωπίζετε την κυβέρνηση Μπαζαργκάν. Ανταποκρίνεται στους στόχους της επανάστασης;

—Η κυβέρνηση Μπαζαργκάν έχει πάρει μερικά προοδευτικά μέτρα ή καλύτερα έχει εξαγγείλει ότι θα πάρει. Αλλά έχει δείξει και προθέσεις με τις οποίες δεν συμφωνούμε καθόλου και την καταγγέλλουμε.

Την έχετε καταγγείλει μέχρι τώρα;

—Βεβαίως... Ο Μπαζαργκάν όπως θα ξέρετε, όταν βγήκε από την φυλακή ενίσχυσε οικονομικά τον Αλή Ασκάρ Ζοντεγκάν (σ.σ.: ένας από τους τρεις ιδρυτές των Μουτζαχεντίν που το 1966 έθεσε τις βάσεις της οργάνωσης με την βοήθεια του Μπαζαργκάν και των Μπαζάρις) και μπορούμε να πούμε ότι του οφείλουμε πολλά. Όμως τώρα που έγινε πρωθυπουργός δεν ανταποκρίνεται εντελώς στις απαιτήσεις της επανάστασης.

—Αυτό οφείλεται ίσως στο ότι είναι πρωθυπουργός και επομένως δεν μπορεί να πραγματοποιήσει αυτά που του ζητούνται ακριβώς γιατί είναι σε θέση να γνωρίζει αν το κράτος μπορεί ή όχι να κάνει κάτι. Δεν νομίζετε ότι είναι λίγο νωρίς για να τον κρίνετε;

—Έχετε δίκιο σ' αυτό. Αλλά η δική μας η κριτική στρέφεται περισσότερο κατά του Γιαζντι ο οποίος αφού πέρασε 20 χρόνια στην Αμερική, όπου απαγόρευε στους μαθητές του να κάνουν κριτική κατά του Σάχη στην συνέχεια πήγε και κόλλησε στον Χομείνι και, άκαπνος, ήρθε και μας κυβερνά. Ανακατεύεται παντού. Κάνει λάθη και, το κυριότερο, προκαλεί τον κόσμο.

—Τους πρώτους αρχηγούς των επιτελείων μετά την επανάσταση των οποίων ζητήσατε την απομάκρυνση γιατί δεν ήταν εντελώς καθαροί ποιος τους είχε τοποθετήσει ο Γιαζντι ή ο Μπαζαργκάν;

—Ο Μπαζαργκάν. Αλλά ο Γιαζντι ήταν αυτός που τούχε πει ότι οι στρατηγοί που αρχικά ήθελε να τοποθετήσει δεν ήταν και τόσο καθαροί. Τούδωσε λοιπόν ένα χαρτί με ονόματα λέγοντάς του ότι αυτοί ήταν άμεμπτοι και ότι εμείς είχαμε ερευνήσει το παρελθόν τους από έγγραφα της Σαβάκ πούχαμε στην κατοχή μας. Αλλά αυτό ήταν ένα μεγάλο ψέμα.

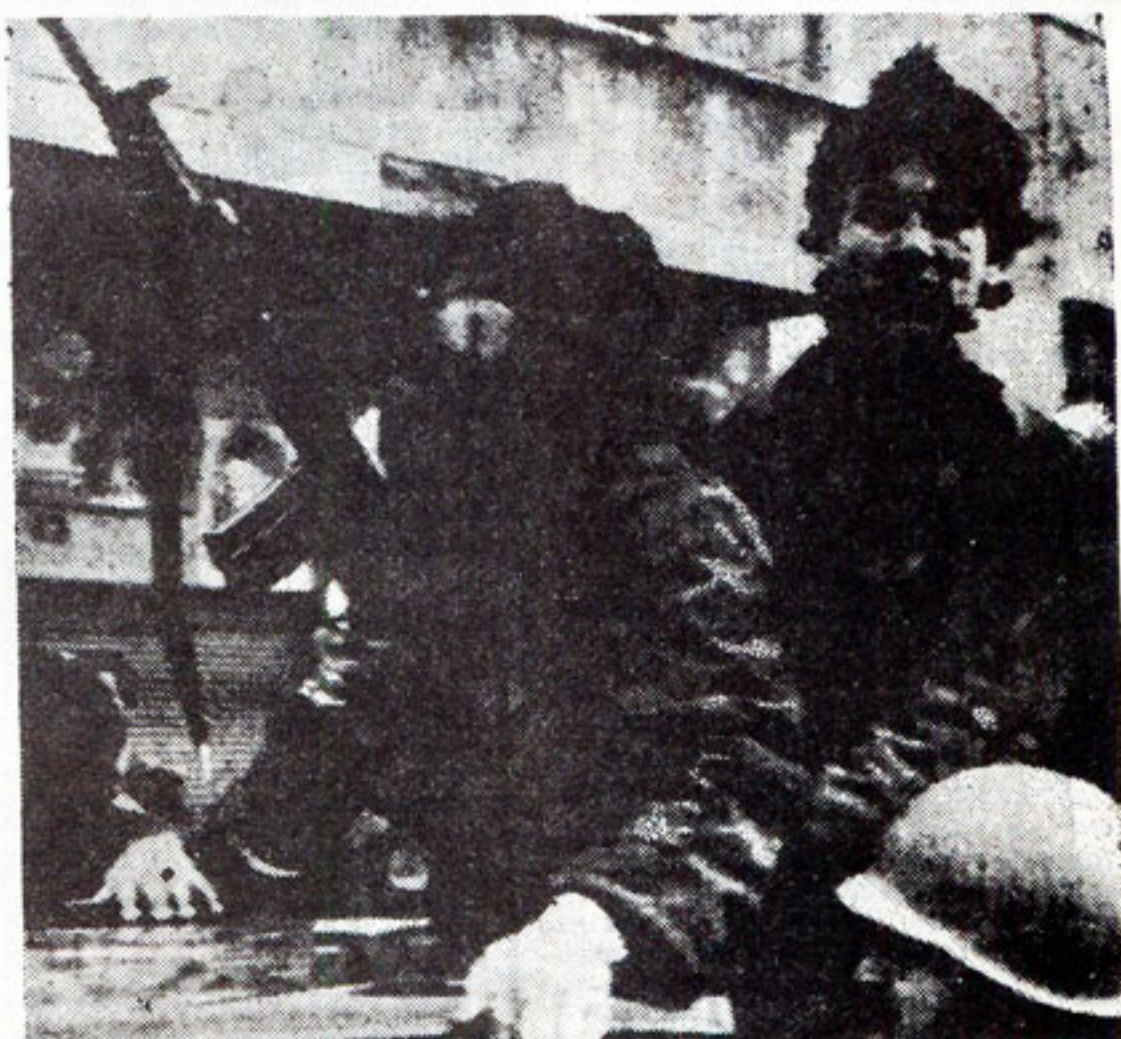
**ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ
ΔΙΟΛΟΥ Ο ΓΙΑΖΝΤΙ**

—Υποψιαζόσατε τον Γιαζντι;

—Δεν έχουμε στοιχεία, αλλά η στάση του δεν μας αρέσει καθόλου.

—Ο Χομείνι δεν έχει μιλήσει ποτέ για αταξική κοινωνία. Και εσείς τον αποδέχαστε σαν τον αδιαμφισβήτητο αρχηγό της Ισλαμικής επανάστασης, αλλά αγωνίζεστε για την αταξική κοινωνία.

—Ο Λένιν, όταν ρωτήθηκε για το μέλλον, γιατί αυτό φαντάζομαι εννοείτε, απάντησε ότι δεν είναι μάγος. Προς το παρόν δεν θέτουμε σε αμφισβήτηση τον ηγετικό ρόλο του Χομείνι. Αποδείχτηκε ένας μεγάλος αρχηγός της επανάστασης, αμετακίνητος και ασυμβίβαστος στον αγώνα

του κατά του Σάχη και του ιμπεριαλισμού. Τι θα γίνει στο μέλλον είναι θέμα του μέλλοντος.

—Ναι, αλλά η αταξική κοινωνία...

—Υπάρχουν πάρα πολλά προοδευτικά διβλία της Ισλαμικής φιλοσοφίας που θεωρούν σαν ιερή υποχρέωση των Μουσουλμάνων τον αγώνα για μια αταξική κοινωνία. Υπάρχουν όμως και συντηρητικές απόψεις στο Ισλάμ.

—Θα παραδώσετε τα όπλα;

—Όχι, όσο θα μας απειλεί ο ιμπεριαλισμός.

—Οι φενταγίν έχουν επανειλημμένα ορκιστεί ότι πρέπει να διαλυθεί ο στρατός και να δημιουργηθεί λαϊκός στρατός, ο οποίος θα καθοδηγείται από τα συμβούλια στρατιωτών. Ποιές είναι οι θέσεις σας σ' αυτό τό θέμα;

—Δεν έχουμε πάρει συγκεκριμένη απόφαση.

—Θά πάρετε μέρος στις μελλοντικές εκλογές;

—Μόνο αν είναι πραγματικά ελεύθερες και αν δεν πάρουν μέρος αντιδραστικά κόμματα. Αλλά επαναλαμβάνω: μόνο αν είναι εντελώς ελεύθερες.

—Στο δημοψήφισμα, από κάτι πληροφορίες που έχω, το ερώτημα που θα τεθεί στον λαό θάνατι: «θέλετε ή όχι την Ισλαμική Δημοκρατία;». Δεν μου μοιάζει και πολύ δημοκρατικό αυτό.

—Έχετε δίκιο. Εγώ θα συμπλήρωνα ότι όχι μόνο είναι αντιδημοκρατικό, αλλά και ανόητο. Αν κάνουμε μερικά ακόμα τέτοια λάθη θα μπλεχτούμε μόνοι μας σε νέες περιπέτειες.

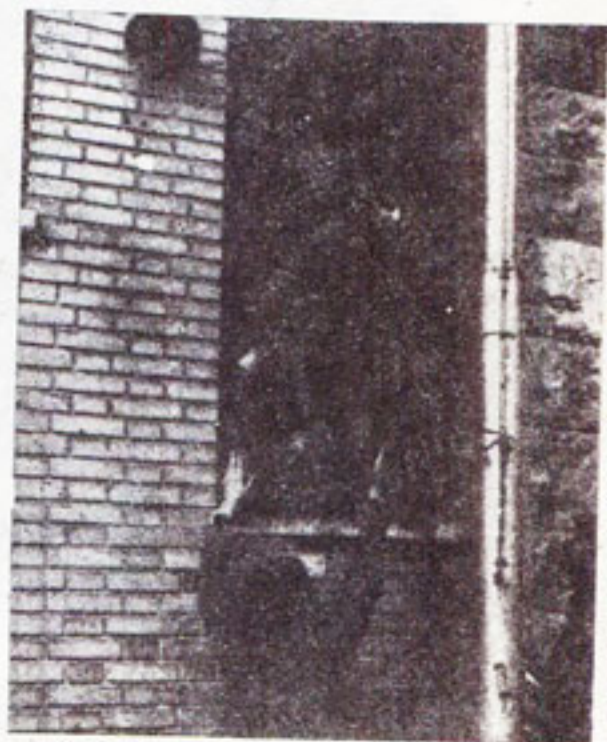
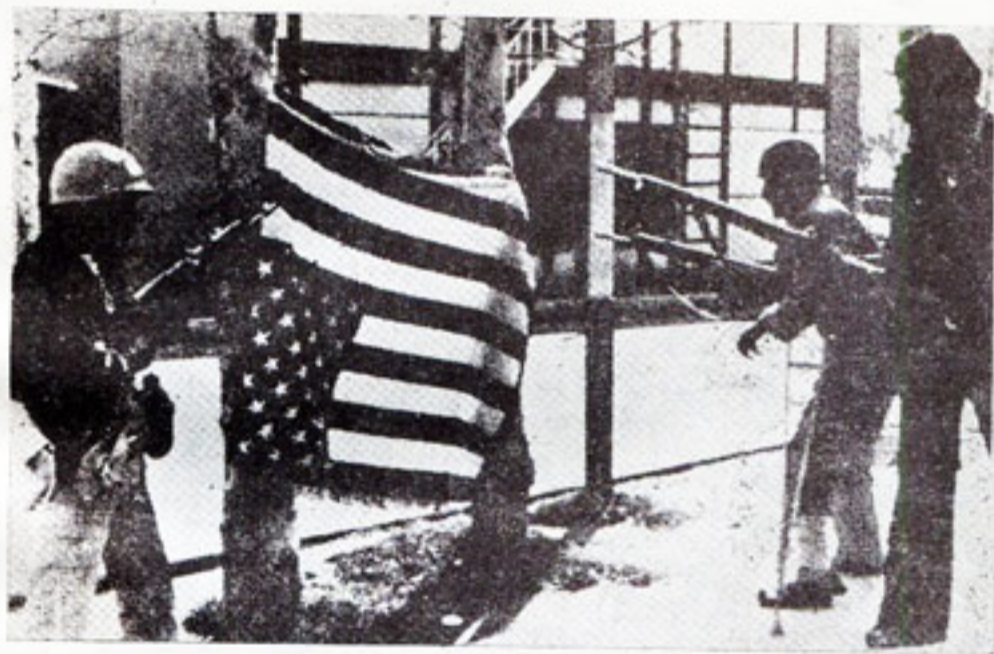

Παραχμούπολη στην Τεχεράνη

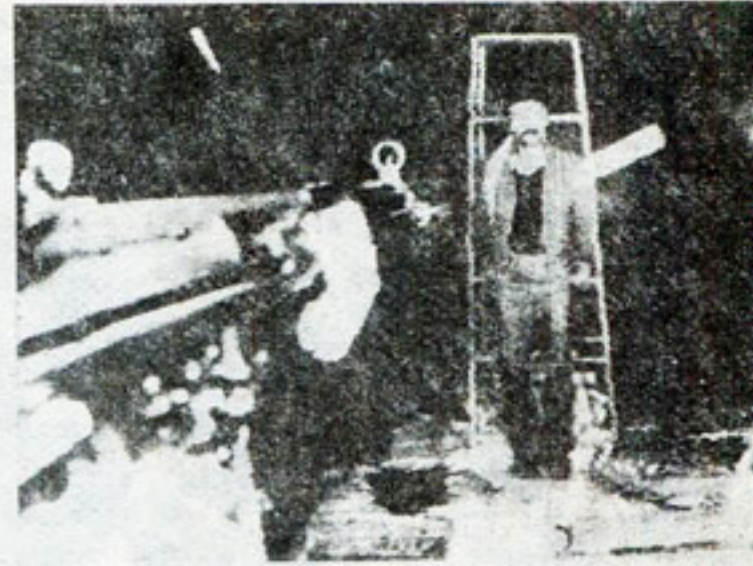

Ο διοικητής της Χωροφυλακής Τεχεράνης Λατίφι έρρίσκει ήδη στα χέρια των διαδηλωτών και προσπαθεί απειλημένα ν' απελευθεωθεί. Είναι όμως πολύ αργά...

Απελευθέρωση ←
υρατουμένων
από τις φυλακές

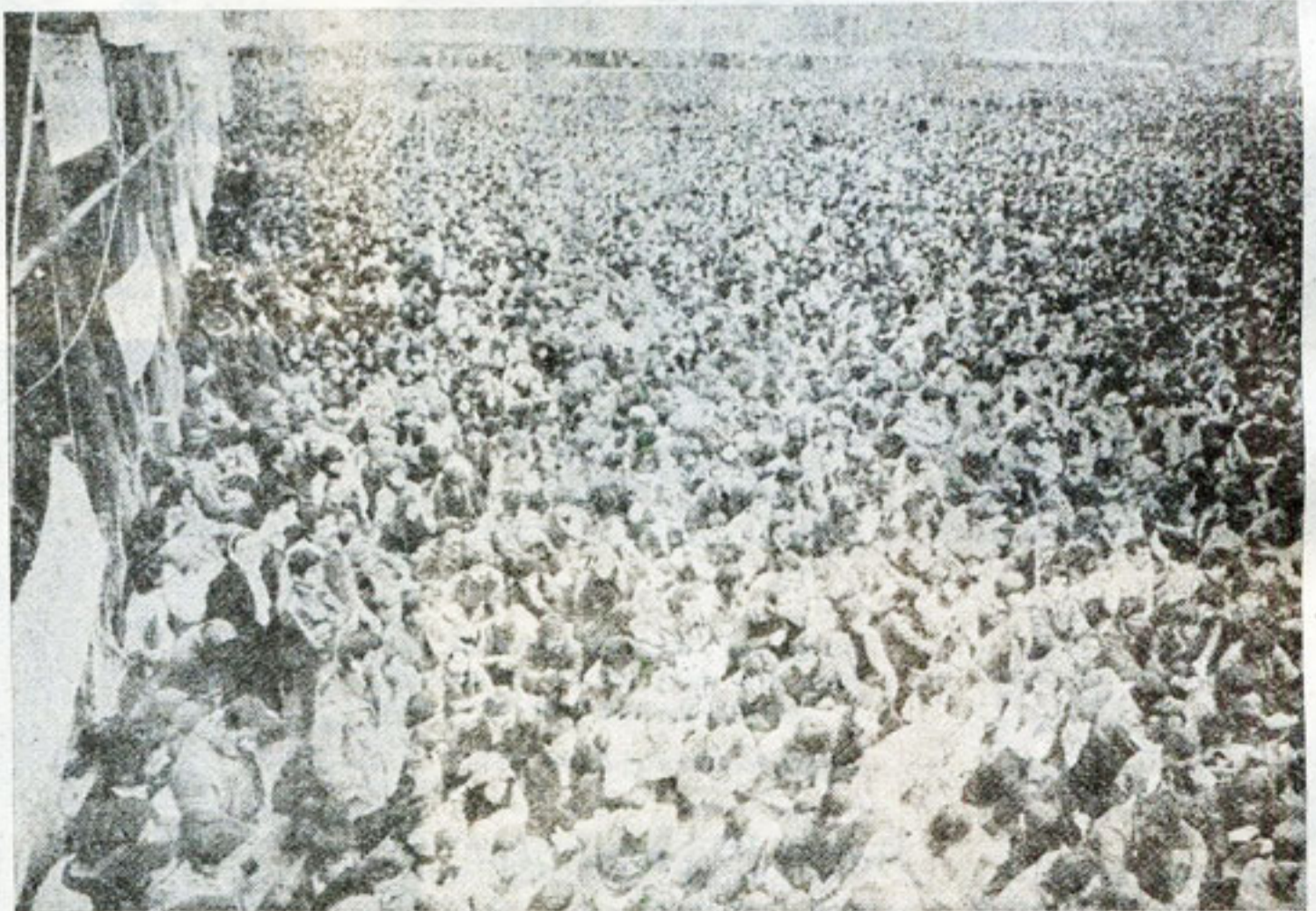

Συναρμολόγηση με εκτελεστική εργασία του Σάχη στην Ηλιούδα. Στέφ. φωτογραφία κρουστών με τους παρπούτς στα ανεξάρτητα αποσκευασμένα.

Στό Πανεπιστήμιο τῆς Τεχεράνης

*Αποψη από τή χθεσινή μεγάλη συγκέντρωση ἀντιχομείνικών στην Τεχεράνη, που διακήρυξαν ὅτι, ἀπέναντι στοῦ εἰσλαμικό κράτος τοῦ Ἀγιατολάχ, ὑπάρχει καί ἐν ἄλλῃ μεριά τοῦ φράχτη» (Τηλεφωτ. ΑΓΠΕ - UPI)

